

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

bütün oyunları 3

Turgut Özakman

Ah Şu Gençler
Hastane
Karagöz'ün Dönüşü
Kardeş Payı
Darılmaca Yok
Berberde
Ben Mimar Sinan
Ak Masal Kara Masal

b
Bilgi

3. basım

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978 - 975 - 22- 0257 - 3

2011 . 06 . Y . 0105 . 4264

**Bilgi Yayınevi'nde
Birinci Basım 2008
İkinci Basım 2009**

**Üçüncü Basım
Mart 2011**

BİLGİ YAYINEVİ

Merkezi: Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenışehir 06420 / ANKARA
Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22 • **Faks:** (0-312) 431 77 58
Temsilcilik: İstiklâl Cd., Beyoğlu İş Mrk., No: 187,
Kat: 1/133, Beyoğlu 34433 / İSTANBUL
Tlf.: (0-212) 244 16 51 - 244 16 53 • **Faks:** (0-212) 244 16 49

BİLGİ KİTABEVİ

Nakarya Cd., No: 8/A, Kızılay 06420 / ANKARA
Tlf.: (0-312) 434 41 06 • **Faks:** (0-312) 433 19 36

BİLGİ DAĞITIM

Merkezi: Gülbahar Mh., Gülbağ Cd., No: 33, A-B Blok,
Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL
Tlf.: (0 212) 217 63 40 - 44 • **Faks:** (0-212) 217 63 45
Şişli: Nispetiye Sk., No: 17/1, Cağaloğlu 34112 / İSTANBUL
Tlf.: (0 212) 522 52 01 - 512 50 59 • **Faks:** (0-212) 527 41 19

TURGUT ÖZAKMAN

Bütün Oyunları/3

Ah Şu Gençler

Hastane

Karagöz'ün Dönüşü

Kardeş Payı

Darılmaca Yok

Berberde

Ben Mimar Sinan

Ak Masal Kara Masal

**Bu kitabın yayın hakkı,
yazarıyla yapılan sözleşme gereği
Bilgi Yayınevi Basım Dağıtım Kitabevi
ve Kırtasiye A.Ş.'ye aittir.
Kaynak gösterilmeden kitaptan
alıntı yapılamaz; yayınevinin yazılı
izni olmadan radyo ve televizyona
uyarlanamaz; oyun, film, elektronik kitap,
CD ya da manyetik bant haline getirilemez;
fotokopi ya da herhangi bir
yöntemle çoğaltılamaz.**

İÇİNDEKİLER

Ah Şu Gençler	7
Hastane	69
Karagöz'ün Dönüşü	89
Kardeş Payı	105
Darılmaca Yok	111
Berberde	131
Ben Mimar Sinan	139
Ak Masal Kara Masal	161
Yazarın Özgeçmişi (Sıtkı Tekmen)	201

AH ŞU GENÇLER

(Oyun, 2 Perde)

BİRİNCİ PERDE

I. TABLO

(Perde açık. İlerki bölümlerde kullanılacak dekor parçaları ve aksesuarlar, sahnede uygun biçimde yer almıştır. Oyuncular, günlük giysilerle.)

1. OYUNCU – Arkadaşlar bir şeyler yapmalıyız. Söyleyin ne yapalım?
2. OYUNCU – Kadınbudu köfte.
3. OYUNCU – Hayır, tatil.
4. OYUNCU – Hesap.
1. OYUNCU – Bırakın şakayı, sahi ne yapalım?
5. OYUNCU – Şaka.
6. OYUNCU – Defile.
7. OYUNCU – Ayak yapalım.
8. OYUNCU – Banyo.
9. OYUNCU – Tiyatro.

(Bir an sessizlik.)

- ÖTEKİLER – Neee?
9. OYUNCU – Tiyatro.
- ÖTEKİLER – Niye?
9. OYUNCU – Ey kardeşler burası neresi?
- ÖTEKİLER – Tiyatro!
9. OYUNCU – Burada ne yapılır?
- ÖTEKİLER – Tiyatro.
9. OYUNCU – E, öyleyse...

1. OYUNCU – Dekor, kostüm, aksesuar, ışığımız da var!
- ÖTEKİLER – Harika!
1. OYUNCU – Öyleyse gelsin bir uvertür!

MÜZİK 1: UVERTÜR

1. OYUNCU – Bir dakika, bir dakika! Uvertür tamam da, türlü türlü tiyatro var, nasıl bir tiyatro yapalım?
2. OYUNCU – Bir yıl garantili.
4. OYUNCU – Renkli.
6. OYUNCU – Denize karşı.
1. OYUNCU – Bol vitaminli.
3. OYUNCU – Müzikal bu.
6. OYUNCU – Müzikal herhalde.
8. OYUNCU – Müzikal!
- KORO – Harika!

MÜZİK 2: “MÜZİKAL”

- KORO –
- Müzikal!
- Sen çok yaşa
- Müzikal!
- Zaten hayat
- Müzikal!
- İşte trafik
- Müzikal!
- Televizyon
- Müzikal!
- Alışveriş
- Müzikal!

Futbolumuz
Müzikal!
Giyim-kuşam
Müzikal!
Müzikal!
Müzikal!
Müzikal!
İştah için
Müzikal!
Yorgunluğa
Müzikal!
Sancın varsa
Müzikal!
Öksürüğe
Müzikal!
Âşık mısın
Müzikal!
Her derde deva
Müzikal!
Müzikal!
Müzikal!
Müzikal!

1. OYUNCU – Sakin olun, müzikal, tamam ama nasıl bir müzikal?
10. OYUNCU – Yılın sorusu.
2. OYUNCU – Tebrikler.
9. OYUNCU – Bence dünya genelinde ve Türkiye özelinde, gençlik sorunlarını irdeleyen ve vurgulayan, sanatsal bağlamda bir müzikal.
4. OYUNCU – Ne diyor?
1. OYUNCU – Eveet. Böyle bir müzikale başlayabilmek için önce şu sorunu çözmek zorundayız. İnsan genç olduğu için mi sorundur, yoksa sorun olduğu için mi gençtir?

3. OYUNCU – Bu bir açıkturum konusu.
6. OYUNCU – Hem de televizyonda.
8. OYUNCU – Harika.

II. TABLO

(1. Oyuncu, Yönetici, Baba, Anne, Uzman, Genç)

1. OYUNCU – Pekâlâ! Televizyonda bir açıkturum. Acıklı bir şarkı ile neşeli bir türkü arasında... Motor... Klap! Buyrun.
- YÖNETİCİ – İyi akşamlar sayın ve sevgili izleyiciler. Sabırsızlıkla beklediğiniz açıkturum programını açıyorum. Konumuz malum, konuklarımız bir baba, bir anne, bir uzman ve gençlik adına bir genç. İlk sözü babaya veriyorum, buyrun efendim.
- BABA – Beni bu programa niye çağırdığınızı hâlâ anlamış değilim. Çünkü benim, bir oğlum var, oğlumla gayet iyi geçinirim. Aramızda hiçbir sorun yoktur. Niye olsun zaten? Ben onu severim, o beni sayar. Her konuda uzlaşırız. Bir gün bile olsun, bir anlaşmazlığa düşmedik. Evet, çünkü gençleri anlarım, severim, bayılırım gençlere... Geçenlerde...
1. OYUNCU – Hop, hop, hop... Motor stop. *(Herkes donar.)* Şimdi geriye dönüyorum. Açıkturumdan iki saat önce, baba evi.
- BABA – *(Ayağa fırlar.)* Bana akıl öğretmek senin ne haddine, beyinsiz herif! Ben televizyonda ne söyleyeceğimi bilmez miyim, oyun kavalı? Yıkıl! Deli mi ne? “Çık televizyonda doğruyu söyle” diyor. Oğlum, salak oğlum, milyonlarca insanın önünde, seninle hiçbir

konuda anlaşamadığımı nasıl söylerim? “Bu ne biçim baba” demezler mi? Böyle sorunlar konuşulmaz. Ayıptır. Manyak...

1. OYUNCU

– Motor.

(Baba oturur, ötekiler canlanır.)

YÖNETİCİ

– Söz sırası şimdi de sayın annede.

ANNE

– Efendim, ben, her şeyin açık açık konuşulmasından yanayım. Her zaman doğruyu söylerim. şimdi de öyle yapacağım.

YÖNETİCİ

– Yapınız efendim.

ANNE

– Gençlik sorunları adlı bu önemli açık-oturumu yöneten sayın yneticimizi yakından tanırım.

YÖNETİCİ

– Sağ olun.

ANNE

– Yanımızdaki apartmanda oturuyor. Üç çocukları var, üçü de, iki elim yanıma gelsin, sokakta büyüdüler.

YÖNETİCİ

– Aman Mürüvvet Hanım!..

ANNE

– Aman zaman dinlemem, çocukları biz komşular büyüttük. İçki, kumar bunlarda, ikide bir darılıp barışma, kavga, gürültü bunlarda... İnsanın böyle bir aıkoturumu yönetebilmesi için en azından...

YÖNETİCİ

– Stop, stop, stop... Huzurunuzda pedagog Profesör Selami Altıntop.

UZMAN

– Konu nemlidir. Hımmmm. nemli olmasa zaen ben burada olmazdım. Gençlik sorunları böyle tartışılarak çözülmez... Bilimsel soğukkanlılık ister. Bakınız Profesör Frankeştayn ne diyor: “Gençlik, spekülatif ve emosyonel bir süreçtir.” Hımm. Çok doğru. Buna karşılık Profesör Mandrake şu görüşü geliştirmiştir: “Gençlik psikosomatik bir fenomen olup korrelasyon katsayısı geomet-

rik olarak çoğalır.” Hımmm, bu da doğru. Profesör Maradona ise ikisine de karşı çıkıyor “Hayır” diyor. “Gençlik entegre ve dinamik bir komplekstir.” Hayret, bu da doğru. Hımmm.

YÖNETİCİ
UZMAN

- Siz şahsen ne diyorsunuz, sayın uzman?
- Benim de bir kızım var, şahsen “illallah” diyorum, en doğrusu bu.

GENÇ

- Şey, şimdi de bir genç olarak, benim düşüncelerimi soracak olursanız...

YÖNETİCİ

- Özür dilerim, soramayacağız. Çünkü vaktimiz doldu. Sayın ve sevgili izleyiciler, programımız burada sıfırı tüketti. Hepinize iyi uykular, videotik rüyalar dileriz. Şen ve esen kalın. Güle güle, yine görüşelim. *(Ses gittikçe duyulmaz olur.)* Bir dahaki programa kadar...

III. TABLO (Hepsi)

HEPSİ

- *(Zıplarlar.)* Yaşasın.

8. OYUNCU

- Çarpıcı bir giriş.

10. OYUNCU

- Birinci sınıf.

2. OYUNCU

- Turistik.

6. OYUNCU

- Devamlı sıcak su.

4. OYUNCU

- Mükemmel servis.

5. OYUNCU

- Yüzde on tenzilat.

3. OYUNCU

- Bir müzikal böyle başlar ve...

9. OYUNCU

- ...böyle devam etmez.

7. OYUNCU

- Ya?

9. OYUNCU

- Laf uzayınca, araya ya bir şarkı girer ya da bir dans.

- 8. OYUNCU – Uygun olsa da...
- 9. OYUNCU – Olmasa da.
- 11. OYUNCU – Çok doğru. Müzikal bu.
- 2. OYUNCU – Kader bizi doğrudan ayırmasın.
- 1. OYUNCU – Öyleyse gelsin egzotik ve süpersonik bir dans.

MÜZİK 3: SÜPERSONİK DANS (1, 2, 3, 4, 5, 9, 10. Oyuncular)

- 2. OYUNCU – Çok güzel dans ettik, çokook.
- 3. OYUNCU – Tebrikler.
- 4. OYUNCU – Bundan iyisi can sağlığı.
- 1. OYUNCU – Arkadaşlar, müzikalımız çok müzikal olmaya başladı. Lafı derleyip toparlamak zorundayım. Sorunlar yerden bitmez, gökten yağmaz. Şimdi sorunların kökenine iniyoruz.
- 5. OYUNCU – Aman dikkatli olalım.
- 10. OYUNCU – Yavaş lütfen.
- 9. OYUNCU – Biri ışık tutsun.

IV. TABLO MÜZİK 4: DÜĞÜN MARŞI (Gelin, Damat, 1. ve 8. Oyuncu)

(Gelin ve damat girerler, ötekiler alkışlarlar. Biri fotoğraf çeker. Bir an donup kalma. Düğün Hatırası. Müzik de donar ve devam eder, gelinle damat çıkarlar.)

- 1. OYUNCU – Yeni bir evliliğin temelini daha atmış bulunuyoruz.
- 8. OYUNCU – Hayırlı ve uğurlu olsun efendim.

1. OYUNCU

- Ama nasıl bir evlilik bu? Bilinçli, sağlıklı, dengeli bir evlilik mi? Yoksa gelişigüzel, hesapsız, kitapsız, rasgele bir evlilik mi? İsterseniz birkaç yanlış evlilik sergileyelim. Örnek bir: Çağdaş üslupta bir alışveriş sahnesi!

V. TABLO

(Anne, Kız, Koro, 1. Oyuncu)

ANNE	- Ah Nebiş... Gel kızım gel.
KIZ	- Ne oldu anne?
ANNE	- Talih kuzusu İbrahim, başımıza kondu.
KIZ	- Kim bu İbrahim?
ANNE	- İbrahim. İbo. Süper İbo. Her eve lazım.
KIZ	- Ne istiyor?
ANNE	- Seninle evlenmek. İbo'yu şimdi al, kazan.
KIZ	- Özelliği ne?
ANNE	- Hiç sorma kızım. İbo'da atlar, katlar, yatlar, milyonlar var, milyonlar.
KIZ	- Acaba akıllı mı?
ANNE	- Zengin, hırslı.
KIZ	- Genç mi, yakışıklı mı, anlayışlı mı?
ANNE	- Para babası.
KIZ	- Ya mutlu olamazsak?
ANNE	- İbo'yla her şey daha güzel.
KIZ	- Bilmem ki...
ANNE	- Düşünme kızım. İbo'dan üstünü yok.
KORO	- İ
ANNE	- İyi.
KORO	- B
ANNE	- Becerikli.
KORO	- O

- ANNE – Olgun.
 KORO – İİİBOOOO...
 ANNE – Süpürür, döver.
 KORO – İbo, İbo, İbo.
 ANNE – Genç İbo, iyi damattır.
 KORO – Ram para pam pam pampam...

VI. TABLO

(1. Oyuncu, Oğlan Babası, Kız Babası)

1. OYUNCU – İkinci yanlış örnek! Folklorik üslupta. Aldı sözü oğlan babası.
 OĞ. BABASI – “Oğlum görmüş kızını,
 Çalıp durur sazını,
 Bir evet de hey ağam,
 Gel öpeyim ağzını.”
 1. OYUNCU – Aldı kız babası, bakalım ne söyledi.
 KIZ BABASI – “Almak istersen kızı,
 Boş ver de sazı mazı,
 Üç yüz elli bini ver,
 Ben de olayım razı.”
 1. OYUNCU – Aldı yine oğlan babası.
 OĞ. BABASI – “Konca gülü derelim,
 Bunları everelim,
 Üç yüz elli çok olur,
 İki yüz bin verelim.”
 1. OYUNCU – Aldı kız babası.
 KIZ BABASI – “Konca gülü deremem,
 Boşa çene yoramam,
 Benim kızım acardır,
 İki yüze veremem.”
 1. OYUNCU – Aldı...
 OĞ. BABASI – “Ağam etme eyleme,

Böyle kati söyleme,
Seninkisi acarsa
Benimki de Macardır.”

- KIZ BABASI – Nedir?
- OĞ. BABASI – Macardır.
- KIZ BABASI – Ben hiç Macara kız verir miyim? Verirsem kahrolayım.
- OĞ. BABASI – Benim kızım acardır dedin.
- KIZ BABASI – Eeee?..
- OĞ. BABASI – Acara Macar denk geldi. Başka kafiye bul, canımı al.

VII. TABLO

(1. Oyuncu, Anlatıcı, Ercümend, Şazimend)

1. OYUNCU – Aslı bozuk işin taklidi bu kadar olur. Şimdi de üçüncü örneğe geçiyoruz. Fotoromantik üslupta.
- ANLATICI – Bir perşembe sabahıydı. Şazimend’le Ercümend, alinyazılarına doğru yürüdüler. Bir otobüs durağında karşılaştılar. Bakışları buluştu. Ercümend’in kalbi eski moda bir lo-komotif gibi vurmaya başladı.
- KORO – Cuf cuf cuf.
- ERCÜMEND – Yarabbim.
- ANLATICI – Şazimend’in ceylan gibi ürkek, deniz gibi ci-velek yüreğinde ise, bir keman çalmaya başladı.
- ŞAZİMEND – O Tanrım.
- ANLATICI – Ve yirminci yüzyılın en hızlı, beş yıldızlı aşkı başladı.
- ERCÜMEND – Yıllardır seni arıyordum şarkılarda, şiirlerde.

Benimle paylaşır mısın hayatı ve ölümü?

ŞAZİMEND	– Benim yüreğim de yıllardır senin için çarpıyordu.
ERCÜMEND	– Benimle evlenir misin?
ŞAZİMEND	– Evet.
ERCÜMEND	– Adın ne?
ŞAZİMEND	– Şazimend... Seninki?
ERCÜMEND	– Ercümend. Ama sen Ercü de bana.
ŞAZİMEND	– Ercü.
ERCÜMEND	– Gel, hamburger yiyip geleceğimizi konuşalım.
ŞAZİMEND	– Geleyim canım.
ANLATICI	– El ele uzaklaştılar. Son!

VIII. TABLO

(1. Oyuncu, Kepli Kız, İbo, Osman Efendi, Ercümend)

1. OYUNCU	– Şöyle ya da böyle evlenir işte insanlar. Derken doğa yasaları işlemeye başlar.
KEPLİ KIZ	– İbo Bey... Bir oğlunuz oldu.
İBO	– Nee? Hah hah. Erkek adamın erkek çocuğu olur. Onu kendim gibi yetiştireceğim. Erkekçe.
KEPLİ KIZ	– Osman Efendi... Sizin de nurtopu gibi bir kızınız var.
OSMAN EF.	– Neeey! Lan hatun, bu muydu acarlığın? Biz senin için üç yüz elli bin kayme saydıktık. Ben şimdi bubamın yüzüne nasıl bakarım?
KEPLİ KIZ	– Ercümend Bey.
ERCÜMEND	– Seni dinliyorum ey beyaz melek.
KEPLİ KIZ	– Seninki üçüz.
ERCÜMEND	– Ah... Beni bu kadar sevme demiştim o aptal kadına. Bittim.

IX. TABLO

(1. Oyuncu, 7. Oyuncu, 11. Oyuncu)

1. OYUNCU – Ne dersiniz, acaba Bayan Nebiş’le Bay İbo’nun, Osman Efendi ile Acar Kız’ın, Ercü ile Şazimend’in çocukları nasıl büyürler? Bilgili, bilinçli, fedakâr ana babalara selam olsun. Biz bu tür sakat, şaşkın evliliklerden olan çocukları izleyeceğiz. Bakalım...
7. OYUNCU – Hop, hop, hop... Laf yine aldı başını gidiyor.
11. OYUNCU – Artık bir şarkı ister.
1. OYUNCU – Pekâlâ. İşte bir şarkı... Son moda...

MÜZİK 5: KORO

“Daha dün annemizin...”

X. TABLO

(1. Oyuncu, Baba, Çocuk, 7. Oyuncu)

1. OYUNCU – Önce buyurun, çocuğu ile çok yakından ilgilenen bir baba.
- BABA – *(Elinde kronometre)* Haydi çocuğum, başla.
- ÇOCUK – Ka-Kaya To-to-to-topu Tu-tu-tut.
- BABA – Bravo, çok güzel. Üç kelimelik bir cümleyi bugün 7 saniye beş salisede okudun. Aferin oğlum. Şimdi dikkat et, matematiğe geçiyoruz. Matematik çok önemlidir. Benim matematiğim çok iyiydi. Sen de tıpkı benim gibi olmalısın. Hazırsın değil mi? Güzel, bir kere bir kaç eder?
- ÇOCUK – Bir kere bir...

- BABA** – Bravo.
- ÇOCUK** – Bir kere bir...
- BABA** – Fevkalade.
- ÇOCUK** – Bir kere bir, iki eder.
- BABA** – Hayır.
- ÇOCUK** – On bir eder.
- BABA** – Salak mısın sen? Söyle, bir kere bir kaç eder? Çabuk, haydi, yürü, koş.
- ÇOCUK** – Bir kere bir...
- BABA** – Haydi oğlum, çıldırtma beni... Haydi dedim.
- ÇOCUK** – Bir kere bir, bir kere bir...
- 7. OYUNCU** – *(Fısıldar.)* Bir eder.
- ÇOCUK** – Bir eder.
- BABA** – Bravoooo! Benim aslan oğlum. Dâhi oğlum. Bugün bir kere birin kaç ettiğini 36 saniyede bildin. Müthiş bir gelişme bu. Herkes bir dâhinin babası diyecek bana. Çok yakında. Aman beni mahcup etme. Şimdi tarih sorularına geçiyorum. Hazır mısın? Osman Bey kimdir?
- ÇOCUK** – Dayım.
- BABA** – Yahu bu eve bile zor girebilen o pişpirik dayın, koskoca tarihe nasıl girebilir ki a evladım! Bir düşünsene. Bir daha soruyorum, iyi düşün! Osman Bey kimdir? Tamam, yeteri kadar düşündün. Söyle şimdi ne düşündün?
- ÇOCUK** – Fıstıklı dondurma.
- BABA** – Yapmaaaa...

XI. TABLO

(1. Oyuncu, Anne, Çocuk)

1. OYUNCU

- Şimdi de çocuğu ile çok yakından ilgilenen bir anne. Nerede? Diyelim bir çocuk parkında.

ANNE

- Bunca işimin arasında, seni elinden tutup buraya getiriyorum. Neden? Böyle süklüm püklüm olma, biraz girişken, canlı kanlı ol diye. Haydi bak, herkes ne güzel oynuyor. Sen de oyna bakayım... Aaaa, aa, aa, o kadar hızlı koşma, terleyeceksin. Oğlum önüne bak. Ooo, yoo, salıncak yok. Terli terli zatürree olursun. Gel bu tarafa. Oo-ooo katiyyen, kaydırağa binemezsin. Geçen sefer bir kaydın pantolonun caaarttı yırtıldı. Yaaa, oğlum? Konuşma o çocukla. Ya kuşpalazı ise, ya kabakulaksa, ya betası varsa?.. Sen kendi başına oyna çocuğum. Gel, geel... Şapkanı giydireyim. Güneş çarpar, tepe sersemi olursun. Hah, haydi oyna güzelim.. Rahat rahat... Oğlum, hayır, kum havuzu yok. Bana söz vermiştin. Çöp batır, kazıklı humma olursun. En iyisi, biz yine evimize gidelim, çok oynadın. Ben bu çocuğu hayatın zorluklarına nasıl alıştıracağım, bilmem ki... (Çıkarlar.)

XII. TABLO

(1. Oyuncu, Baba, Anne, Çocuk)

1. OYUNCU

- Bir yanlış örnek daha! Sevgili çocukları ile yine çok yakından ilgilenen bir ana-baba.

- BABA** – Neriman, Neriman.
- ANNE** – Yine ne var?
- BABA** – Gel buraya sorumsuz kadın.
- ANNE** – Anlamadım?
- BABA** – Ben sana bu çocuğu sokağa bırakma, terbiyesiz olur, ahlakı bozulur demedim mi? Yine sokaktaydı!
- ANNE** – Dedinse dedin. Ne yapayım. Bütün gün deli güllabiciliği yapamam ki. O kadar kıymetliyse, koy cebine, işe götür.
- BABA** – Çocuğun yanında benimle böyle konuşma. Ağzını yırtarım.
- ANNE** – Cart, kaba kâğıt.
- BABA** – Bir daha söyle.
- ANNE** – Aman sen de, açma öyle gözlerini yabani kurbağa gibi.
- BABA** – Yabani ve zebani kurbağa senin anandır.
- ANNE** – Rezil herif.
- BABA** – Tüü, densiz kadın.
- ANNE** – Ahlaksız.
- BABA** – Ulan sen anaysan, ben de Napolyon Bonapart'ım.
- ANNE** – Sen ana nedir bilir misin ayol?
- BABA** – Benim anam, anaydı ana.
- ANNE** – Tuzla da kokmasın.
- BABA** – Ölmüş anama dil uzatma, ben senin...
- ANNE** – Asıl ben senin...
- BABA** – Yuh sana.
- ANNE** – Asıl sana yuh.
- BABA** – Kepaze.
- ANNE** – Sefil.
- BABA** – Utanmaz.
- ANNE** – Arlanmaz.

- BABA – Kaknem.
- ANNE – Dümbelek.
- BABA – Cadı.
- ANNE – Hortlak.
- ÇOCUK – Yeter be.
- BABA – “Be” dedi.
- ANNE – Dedi.
- BABA – Anladın mı şimdi Neriman niye çıldırıyor bu çocuğu sokağa bırakma diye? Ahlakı bozuluyor karıcığım. Bugün “be” diyen, yarın Allah korusun, çok affedersin “ulan” der. Neriman ne yaparız o zaman?
- ANNE – Hii... Sahi ne yaparız o zaman?

XIII. TABLO

(1. Oyuncu, 2. Baba, Orhan)

1. OYUNCU – Yaaa. Artık yanlış örnekleri bırakıp...
2. BABA – *(Nara atar.)* Haaayyytt!..
1. OYUNCU – Ooooo, sırada neşesini bulmuş bir baba daha varmış.. Merhaba efendim.
2. BABA – *(Sarhoştur, elinde ağzı açık bir bira şişesi vardır.)* Uç, yoksa duman ederim.
1. OYUNCU – Anladım. *(Uçar.)*
2. BABA – Orhaaaann.
- ORHAN – Efendim.
2. BABA – Gel ulan buraya, zübük.
- ORHAN – Efendim.
2. BABA – Yaklaş... Yeter... *(Baba sallanır.)* Sallanma hergele. Karşımda dimdik duracaksın. Put gibi. Anladın mı?
- ORHAN – Anladım.

2. BABA – Güzeel. Öyleyse bu ne?
- ORHAN – Bira şişesi.
2. BABA – Kim açtı bu şişesi... Şişeyi?
- ORHAN – Ben.
2. BABA – Niye?
- ORHAN – Tadı nasıl diye merak ettim. Bir yudum içtim.
2. BABA – Ulan ben sana içki içmeyeceksin dememiş miydim? Ha? Öküz aleyhisselam. Bir daha görürsem şerefsizim seni kuşbaşı doğrarım. Bademciklerini sökerim. Dalağını alırım. Küstah herif. Defol... Ben senin yaşındayken babamdan izinsiz işkembe çorbası bile içmezdim. Günahkâr herif. Tövbe estağfurullah. Kim azdırıyor bu çocukları böyle yahu? Lanet olsun, yine kafam bozuldu işte. Muallaa.. Muallaaaa... Bir tanem... Neredesin?

XIV. TABLO

(1. Oyuncu, Anne, Çocuk, Baba)

1. OYUNCU – Son olarak bir yaş gününü izleyelim ve bu bölümü kapatalım. Bu bölümde çocuğu ben oynayacağım; çünkü tam tipim.
- ANNE – Oğulcuğum bak, baban sana ne almış? Çuf çuf, düd düd.
- ÇOCUK – Çuf çuf...
- BABA – Bayıldın değil mi köftehor?
- ÇOCUK – Düd düd...
- BABA – Dur, kıracaksın. Kırarsan gözünü patlatırım, ona göre.

- ANNE – Oyna da biraz, çocuk öğrensin bari.
- BABA – Bak da öğren, hergele, şimdi bu çuf çuf düd düd, istasyonda duruyor. Tamam mı?
- ÇOCUK – Veh.. Veh..
- BABA – Birazdan attaya gidecek. Dikkat dikkat! Anadolu ekspresi 1. perondan hareket etmek üzeredir...
- ÇOCUK – Çuf çuf.
- BABA – Rahat dur, oynuyoruz işte, daha ne? Dikkat dikkat!
- ÇOCUK – Düd düd.
- ANNE – Aaaa sus be oğlum. Ne güzel oynuyor işte.
- BABA – Anadolu ekspresi 1. perondan hareket etmek üzeredir.
- ANNE – Ayol sen şey ol, yaşlı koca ol, ben de karısı olayım. Seni uğurlamaya gelmişmişim..
- BABA – Harika... *(Taklitle)* Öhöhö. Allahaismarladık iki gözümün nuru...
- ANNE – *(Katılır.)* Selametle Şemsettin Bey.
- BABA – Harika.
- ÇOCUK – Çuf çuf.
- BABA – Sus.
- ANNE – Aman perhizinize dikkat edin.
- BABA – Sen de ilaçlarını muntazaman al...
- ÇOCUK – Düd dütt..
- ANNE – Dur be çocuk.
- BABA – Hırkam bavulda mı?
- ANNE – Merak etmeyin. Tükrük hokkanızı da koydum.

(Kahkaha ile gülüp sarılırlar.)

- ÇOCUK – *(Biraz sinirli)* Çuf çuf, düd düd.
- BABA – Kes, yersin tokadı.
- ANNE – Uslu durun e mi İstanbullarda...

- BABA** – Ben senin üzerine gül koklar mıyım dilberim? (*Treni hareket ettirir.*) Düüüt düüüüüüt...
- ANNE** – Aaaa, aaa, gidiyorsunuz.
- BABA** – Ya, maşallah, tam vaktinde kalktı...
- ANNE** – Güle güle Şemsettin Bey.
- BABA** – Allahısmarladık Diltrüba.
- ANNE** – Kapatın pencereyi, üşüyeceksiniz.
- BABA** – Harika. (*Kahkaha ile sarılırlar, oyuncak tren ezilir.*)
- ÇOCUK** – Annee... babaa... Sizin eee'eeee saatiniz gelmiş, haydi odanıza.

XV. TABLO

(1. Oyuncu, Erkek, Kadın, Yargıç, Spiker)

- 1. OYUNCU** – Bir de lastiği patlamış evlilikler var.
- ERKEK** – Evet sayın yargıç. Aşk ile şevk ile evlenmiştik. Evlenemezsek ölürüz sanıyorduk. Gözümüz dünyayı görmüyordu. Altı kız, altı oğlan çocuğumuz olacak, sonsuza kadar mutluluk içinde yüzecektik. Ama daha birinci çocukta pes ettik.
- KADIN** – Anlaşamıyoruz sayın yargıç. Anlaşmamıza imkân yok. O, Fenerbahçeliymiş, ben Galatasaraylıyım. O iskambil falına önem veriyor, ben kahve falına inanırım. Söyleyin, birarada yaşayabilir miyiz?
- KORO** – Boşandınız.
- İKİSİ** – Yeh-huu.
- ERKEK** – Ohhh.
- KADIN** – **Dünya varmış.**

1. OYUNCU – Peki, çocuk?
- KADIN – Sahi bir de çocuğumuz vardı. (*Çocuğu, top gibi atar!*) Al canım, senin olsun.
- ERKEK – Yoo, sen ona benden daha iyi bakarsın.
- KADIN – Öyle deme. Annen ne güne duruyor? O bak-sın. Hem ben artık çalışacağım.
- ERKEK – Çok sorumsuzsun.
- KADIN – Asıl sorumsuz sensin.
- SPIKER – Top şimdi annede... Maç hızlı başladı. An-neden nefis bir smaç! Ooooo baba topu çok iyi karşıladı. Servis sırası şimdi babada. Baba annenin bir boşluğunu arıyor... arı-yor... Topu elden çıkardı. Anne havada kaptı ve geri yolladı. Maç gittikçe heyecanlı olma-ya başladı. Baba yakaladı ve anında çevirdi topu... Anne topu yakaladı, kendi etrafında dönüyor, dönüyor, dönüyor ve fırlattı. Top uçtu, uçtu, uçtu... Alan dışına çıktı. Kalaba-lığa karıştı. Top kayboldu... Top aldı başını gitti. Hakem, iki tarafı da yenik ilan etti. Haksız da değil. Küçücük bir topa sahip çı-kamadılar.
1. OYUNCU – Bunun tersi de var.
- ANNE – (*Bir bez çocuğu çekerek*) Bırak çocuğu, o be-nim.
- BABA – Hayır benim. Bende kalacak.
- ANNE – Canavar.
- BABA – Vicdansız.
- ANNE – Haydut.
- BABA – Eşkıya.
- ANNE – Bırak diyorum.
- BABA – Sen bırak. (*Çocuk, ikiye bölünür.*)

MÜZİK 6: PROBLEMATİK
(Koro)

KORO

–
O ne
Bu ne
Şu ne
Neden
Nasıl
Niye
Oyun
Moyun
Şaka
Maka
Falan
Filan
Derken
Okul
Fizik
Kimya
Matematik!
Büyüyor
Çocuklar
Oluyor
Problematik

XVI. TABLO

(1. Oyuncu, Kız, Oğlan, Koro, B. Oğlan, B. Kız)

- 1. OYUNCU** – Yıllar sel gibi akar. Dünün cimcimeleri,
ufaklıkları birdenbire delikanlı oluverirler.
- KIZ** – Anneee, babaa. Koşun, koşun. Ali tıraş olu-
yor.

- KORO – Ooooooooo.
- OĞLAN – Baba, anne bakın bakın, Ayşe ruj sürmüş.
- KORO – Yoooooooo.
- KIZ – Anneeee, ağabeyim aşk romanı okuyor.
- KORO – Yaaaaaaa.
- OĞLAN – Babaaa. Ablam annemin topuklu ayakkabısını giyiyor.
- KORO – Aaaaaaa?
- B. KIZ – Annee, babaa... Ben de ruj sürmek, topuklu ayakkabı giymek istiyorum.
- KORO – Neee?
- B. OĞLAN – Ben de tıraş olmak, ben de aşk romanı okumak istiyorum.
- KORO – Neeeeeee?

XVII. TABLO

(1. Oyuncu, Kız, Anne, Baba, Koro)

1. OYUNCU – Bunlar doğal gelişimler. Bu sırada genç insanlara sabırla, anlayışla yardımcı olan, yol gösterenlere selam olsun. Biz yanlış örnekleri sergilemeye devam edeceğiz. Bir ev.
- KIZ – Anne, bugün bulaşığı ben yıkayayım.
- ANNE – Hayır, her şeyi kırarsın.
- KIZ – Öyleyse kek yapayım.
- ANNE – Hayır, mutfağı altüst edersin.
- KIZ – İnsan yapa yapa öğrenir bir işi.
- ANNE – Bir de ukalalık ediyor.
- KIZ – Baba, beni sinemaya götürür müsün?
- BABA – Vaktim yok.
- KIZ – Tiyatroya götür öyleyse.
- BABA – İşim çok.

- KIZ – Ben gideyim.
- BABA – Olmaz.
- KIZ – Kapının önüne olsun çıkamaz mıyım?
- ANNE – Çıkamazsın.
- KIZ – Televizyon seyredeyim?
- BABA – Ders çalış.
- KIZ – Bir arkadaşımı çağırayım bari, ne olur?
- ANNE-BABA – Ha-yır.
- KIZ – *(Tepinerek bağırmaya başlar.)* Aaaaaaa!..
- ANNE – Farkında mısın Zülfü, bu kızda bir anormal-lik başladı.
- BABA – Haklısın karıcığım, neden acaba?
- KORO – Ah şu gençler!

XVIII. TABLO

(1. Oyuncu, 1. Genç, 2. Genç, Koro A, Koro B, Komşu Adam, Komşu Kadın, 3. Genç)

1. OYUNCU – Herhangi bir şehrin, herhangi bir mahalle-sinde, herhangi bir sokak.
1. GENÇ – *(Top oynuyorlar.)* Ver bana.
2. GENÇ – Tut onu.
3. GENÇ – Hop... Heeeeyy!
- KORO A – *(Tezahürat yapar.)*
- KORO B – *(Karşı tezahürat yapar.)*
- K. ADAM – Yeter, yeter, yeter... Bu ne gürültü yahu? Hiç kafayı dinleyemeyecek miyiz bu mahallede? İnsaf efendim insaf.
- K. KADIN – Hay Allah razı olsun Apti Bey. Mahalle için-de top oynanır mı canım?
- K.ADAM – Hadi bakalım, toplayın pılınızı pırtınızı, yal-lah başka yere...

GENÇLER – Nereye?
KADINLA ADAM – Bize ne...
ADAM – Bir de “nereye” diye sormazlar mı?
KORO – Ah şu gençler!

XIX. TABLO

(1. Oyuncu, Biri, Başka Biri, Kızlar, Koro,
 2. Oyuncu, 7. Oyuncu)

1. OYUNCU – Bir başka şehrin bir başka mahallesinde bir başka sokak. Gençler kendi aralarında eğleniyorlar.
GENÇLER – “Bekledim de gelmedin
 Sevdiğimi bilmedin
 Söyleee...”
BİRİ – Söylüyorum ya.
KORO – “Söyleee...”
BİRİ – Söylüyorum yahu.
KORO – “Hiç mi beni sevmedin?”
BAŞKA BİRİ – Aha aha!
KORO – “Benim gönlüm sarhoştur
 Yıldızların altında
 Sevişmek...”
HERHANGİ BİRİ – Aaaah.
KORO – “Kuuş sesleri...”
KIZLAR – “Vak vak vak
 Vik vik vik”
KORO – “Ovalara yayılır,
 İnsan buna hayran olur bayılır.”
BİRİ – Feneer...
FİLANCA – Beşiktaşşş.
ÖTEKİ – Gassaray Gassaray
 Cim bom bom.

- KORO – “Bom bili bili bili bom bom
Bom bili bili bili bom”
2. OYUNCU – Bom.
7. OYUNCU – Pişti.
- KORO – Heyyyyyyyyy...
1. OYUNCU – Şimdi de çok çok arabesk bir şarkı: Alâkaya
Çay Demle.

MÜZİK 7: ALÂKAYA ÇAY DEMLE

Hicran... Sevda... Efkâr... Gam
Hasret. Şarap... Keder... Zam
Garip... Mahzun... ve Akşam
Alâkaya çay demle!

Yorgun... Islak... Uzun... Az
Talih... Kismet... Kırık saz
Ümit... Duman... Zalim yaz
Alâkaya çay demle!

Esmer.. Mektup... Binde bir
Kadeh. Mezar... Kimbilir
Mehtap... Kuşlar ve Zincir
Alâkaya çay demle!

(Önce bir terlik düşer önlerine... Sonra bir ayakkabı... sonunda bir eski çizme. Sessizlik. Hepsi yukarı bakarlar.)

- BİR SES – Kesin zırlıtyı. Saat on oldu. Uyuyacağız.
1. OYUNCU – Eğleniyorduk kendi aramızda Yusuf Amca.
- BİR SES – Başka yerde eğlenin.
- GENÇLER – Nerede?
- BİR SES – Bana ne? Bir de “nerede” diye sormazlar mı?
- KORO – Ah şu gençler!

XX. TABLO

(1. Oyuncu, Koro, Erkek Öğretmen, Kadın Öğretmen)

1. OYUNCU – Artık annelerin, babaların, komşuların yakalarından düşüp biraz da okula gidelim.
- KORO – Bizim sınıfa.
1. OYUNCU – İşte bizim sınıf. (*Öğrenciler yerlerini alırlar.*) Amacımız ne öğretmenleri eleştirmek, ne bilgiyi küçümsemek. Tövbe... Sadece bir-iki görüntü sergileyeceğiz.
- E. ÖĞRETMEN – Oturun çocuklarım. Bugünkü konumuz, par prensip yine çok enteresan bir konu: Kalkuyruk kuşu... Adı sanı pek duyulmamış, mütevazı ama önemli bir kuştur. Bir kere, iki ayaklıdır. Üstelik bütün kuşlar gibi uçar. Bu kuşun yumurtası ortalama olarak 52 gramdır.
1. OYUNCU – Üffff.
- Erkek Öğretmen – Sen evladım, sen, sen, evet sen. Niye dinlemiyorsun çocuğum? Dinle evladım. Bundan hayati konu olur mu a oğlum, yavrum, evladım, kuzum? Hayati olmasa, kitaba girer miydi? Yarın sizler de hayata atılacaksınız. Biri çıkıp da “Söyle bakalım genç adam, Kalkuyruk kuşu hakkında ne biliyorsun” dese apışıp kalmaz mısın?.. Kalkuyruk kuşunu bile bilmiyor derler, size iş vermezler... Makam vermezler... Yaaa... Haydi baştan alıyorum. Kalkuyruk kuşu par prensip iki ayaklı olup kuyruğu... (*Anlatır ama sesi duyulmaz olur ne yazık ki.*)
1. OYUNCU – Genç insan kimi derste böyle ayrıntılar denizinde boğulur, kimi zamandaaa...

XXI. TABLO

(1. Oyuncu, K. Öğretmen, 9. Oyuncu,

1. Öğretmen, 2. Öğrenci, 9. Öğrenci)

- K. ÖĞRETMEN – Otur. (9. ayakta kalır.)
9. OYUNCU – (Saf) Ben de oturayım mı?
- K. ÖĞRETMEN – Çık dışarı...
1. ÖĞRENCİ – Öğretmenim, arkadaşımız biraz şeydir.
- K. ÖĞRETMEN – Yeter, hiçbir numara sökmez bana. Benim adım sıfırcı Melek! Sen de çık dışarı. Hey, siz. Ne konuştunuz? Söyle bakalım.
2. ÖĞRENCİ – Kalem istiyordum.
- K. ÖĞRETMEN – Siz de dışarı... Hemen.. Şimdi, derhal. (Başkasına) Güldün değil mi? Sus, cevap verme. Çık dışarı.
2. ÖĞRENCİ – Öğretmenim.
- K. ÖĞRETMEN – Sus diyorum saygısız. Hepinizi disipline vereceğim. Hepinizi yakacağım, hepinizi sınıfta bırakacağım. Defolun diyorum. Defoluuuuuuun. (Hepsi çıkarlar. 9. kalmıştır.)
9. ÖĞRENCİ – (Saf) Ben de defolayım mı?
- K. ÖĞRETMEN – Sen de defol geri zekâlı İbiş. (Yalnız kalmıştır.) Bunlar gibi densiz, dengesiz, delidolu insanlara anlatacağıma, taş duvarlara, tahta sıralara anlatırım daha iyi... Bugünkü dersimiz, İstanbul'un fethi... Fethi dedim de aklıma geldi. Ağabeyimin arkadaşı bir Fethi Bey vardı. Çok güzel keman çalardı...

XXII. TABLO

(1. Oyuncu, Koro, Deli Genç)

1. OYUNCU – *(Fısıltı ile)* Gün gelir, nice güzel günler arasında bu sahneler de anı olur, lise biter.
- KORO – Na ra na ram.
1. OYUNCU – Evde, sokakta, okulda edindiği eğitimle genç insan kendini üniversitenin eşliğinde buluverir.
- KORO – Na ra na ram.
1. OYUNCU – Üniversite bu, hayata açılan kapı. Bu kapıdan içeri adım atmak herkese nasip olmaz.
- KORO – Na ra na ram.
1. OYUNCU – Sözü, bu konuda uzmanlaşmış bir arkadaşımıza bırakıyorum. Gel kardeşim.
- GENÇ – *(Pijamalıdır.)* Bizim köyün ilkokulunu bitirdim. Babam, “bu çocuk ille de doktor olacak” diye tutturdu. Beni nahiyedeki ortaokula yazdırdı. Köyden gide-gele, ortaokulu muvaffakiyetle beş yılda bitirdim. Artık bulanık su gibi okumaktayım, adımda yanlışsız yazmaktayım. Beni köycek, kasabadaki liseye yazdırdılar. Gerçi İngilizce dersine cimlastik öğretmeni, matematiğe okulun muhasebecisi geliyordu ama olsun, maksat istikbal kurtulsun... Liseyi de beş yılda muvaffakiyetle bitirdim. Tekmil köylü bayram ediyor. *(Davul çalar gibi yaparak)* Danganda dangak. Ee bana bir güven geldi. O güvenle üniversite sınavlarına girdim... Anaa, girmemle iki seksen yatmam bir oldu. Yetenekten batmışım. Babam “Aman oğlum yat, kavun, karpuz da yata yata olgunlaşır” dedi. O yıl olgunlaştım, ertesi yıl bir hamle

daha yaptım. Allaaah. Kazanmışım. Velakin bu muvaffakiyetim bir işe yaramadı. Neden dersiniz, hemşire okulunu kazanmışım. Daha ertesi yıl bir daha girdim, a'aah... Bir daha, ı'ıh! Tam teşekküllü üniversite sınav raporu ile sabit artık, yeteneksizin biriyim. Daha ne? Bıraktım ucunu. Gelgelelim bu üniversite sınavı bitmiyor kardeşim. Gözlerimi kapadım mı, sorgu sual başlıyor...

1. OYUNCU

– Söyle.

GENÇ

– Söyleyeyim.

KORO

– Kahve fincanının kulpu, sağda mıdır, solda mıdır?

GENÇ

– Anaaaa...

1. OYUNCU

– Söyle.

GENÇ

– Baş üstüne.

KORO

– Tereyağından kıl çekme makinesini kim icat etti?

GENÇ

– Abovvv.

1. OYUNCU

– Söyle.

GENÇ

– Peki.

KORO

– Aksak Timur'un hangi ayağı aksaktı?

GENÇ

– Uyyyyy...

1. OYUNCU

– Söyle.

GENÇ

– Hayhay.

KORO

– Namık Kemal yatarken sakalını, yorganın altına mı alırdı, yoksa üstüne mi sererdi?

GENÇ

– Vay anam. Çıldıracağım, çıldırıyorum yahu derken, üzerinize afiyet çıldırdım. Doktor olacağım derken doktorluk oldum. Ben sizlere muvaffakiyetler dilerim arkadaşlar. Şapkamı rica edeyim... *(Bir huni uzatırlar,*

başına koyar, bir yana geçip oturur.)

Ücretsiz kitap indirmek için: <http://kitaplar.org>

XXIII. TABLO

(Hepsi)

1. OYUNCU – Böylece birinci bölümün sonuna geldik. İkinci bölümde, kendimizi eleştireceğiz. Şimdi...
7. OYUNCU – ...final şarkısı.
1. OYUNCU – Yani on beş dakika gazoz molası.

MÜZİK 8: GAZOZ MOLASI

(Koro)

- KORO –
- Müzikal
- Müzikal
- Kaptırdı
- Müzikal
- Gidiyordu
- Müzikal
1. OYUNCU – Uydu mu?
- KORO –
- Uysa da
- Müzikal
- Uymasa da
- Müzikal
- Kadınbudu
- Müzikal
- Acar-macar
- Müzikal
- Ah Şazimend
- Müzikal
- Süper İbo**

Müzikal
Be dedi
Müzikal
Yeter be
Müzikal
Sallanma lan
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Kılkuyruk gil
Müzikal
Çıldırıyor
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Korelasyon
Müzikal
Süpersonik
Müzikal
Aslı bozuk
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Az gittik
Müzikal
Biraz ara
Müzikal
Aç bir gazoz
Müzikal
Çek bir nefes

Müzikal
Aman dağılmayın ha
Müzikal
Müzikal
Müzikal
Müzikal!

(Birinci Perdenin Sonu)

İKİNCİ PERDE

MÜZİK 9: SELAM

Koro

—

Selam
İnsana,
Selam
Doğaya,
Selam
Hayata,
Merhaba yaşamak!
Selam
Güzele,
Selam
Doğruya,
Selam
İyiye,
Merhaba gerçek!
Selam
Sevgiye,
Selam
Vicdana,
Selam
Vefaya,
Merhaba yürek!
Selam
Anama,
Selam
Babama,
Selam
Hocama,
Merhaba canlar!

- 1. OYUNCU** – İkinci bölümü izlemek için kalanlara da selam!
- KORO** – Selam
Selam
Selam!

I. TABLO

(1. Oyuncu, Erkek, Kız, 8. Oyuncu)

- 1. OYUNCU** – İkinci bölümde kendimizi eleştirecektik. Biz sahnedekiler özeleştiriye hazırız. (*Seyircilere*) Siz de hazır mısınız? Öyleyse müzika-limize iki genç arkadaşın sabah sohbetiyle devam ediyoruz. Beden hareketleri ile tak-viye edilmiş çağdaş bir günaydın programı.
- ERKEK** – Oooo, ne haber lan? (*Omuzuna vurur.*)
- KIZ** – Ne olsun be annem! (*O da vurur vb.*)
- ERKEK** – Ne yaptınız o psikopat oğlanla?
- KIZ** – Allah kahretsin, kironun tekiymiş... Ben “Turlayalım biraz” diyorum...
- ERKEK** – Eeee...
- KIZ** – O da illa “Bir biracıya girelim, şamata koyalım” diyor.
- ERKEK** – Yapma be...
- KIZ** – Biz böyle itişirken ağabeyi gelmez mi?
- ERKEK** – Allaah, nasıl bir şey?
- KIZ** – Boş ver... Bunalım herifin teki, biraz gır ge-çeyim dedim.
- ERKEK** – Yemedi ha?
- KIZ** – Yemedi ot. Ben de sıkılıp ayrıldım.
- ERKEK** – Öyleyse akşama görüşürüz be annem...
- KIZ** – **Oldu kaç. Cavvyv... (Erkeği aşırıptı yere atar.)**

1. OYUNCU – Büyüklere gözle böyle görünüyoruz demek ki...
8. OYUNCU – Hayret...

II. TABLO

(1. Oyuncu, Baba, Tezcan, Anne, Büyükanne, Ağabey, Doktor)

1. OYUNCU – Şimdi ayaklarımızın ucuna basa basa bir eve girelim ve bir kız arkadaşımızın aile içindeki durumunu gözleyelim.
- (Aile yerini alır, genç kızımız Tezcan ellerini seyretmektedir.)*
- BABA – *(Ağabeyle tavla oynamaktadır, zar atar.)* Allaaah şeş beş... Tezcan kızım koş bana bir bardak su getir. Heyecandan boğazım kurudu, ağabeyini mars ediyorum, mars.
- TEZCAN – Aman babaaa...
- BABA – Kırk yılda bir şaşırdım da bir bardak su istedim be kızım...
- TEZCAN – Üf babaaaa...
- ANNE – *(Önünde önlük, ellerinde bulaşık eldivenleri)* Tezcan, evladım gel de şu bulaşığa yardım et...
- TEZCAN – Aman annee...
- ANNE – Ayol, yemeği yaptım, sofrayı kurdum, kaldırdım. Hiç olmazsa...
- BABA – Yahu, babasına bir bardak su getirmeye üşenen, bulaşığa yardım eder mi hiç?
- TEZCAN – Aaayyy babaaaaa...
- BÜYÜKANNE – *(Gözlüklü, bu ara dikiş dikmektedir.)* Tezcan, evladım, önlüğünü getir de eteğini dikiyim, sökölümüş, öyle geziyorsun.

- TEZCAN – Öf ananeeee, öööf.
- BÜYÜKANNE – Hayırdır inşallah, nooldu şimdi?
- BABA – Babasına bir bardak su yetiştirmeyen çocuk...
- TEZCAN – Aman babaaa...
- AĞABEY – Tezcan, bari zahmet olmazsa saati söyle de, babama saat kaçta mars oldum, tarihe geçsin.
- TEZCAN – Bu evde yaşanmaz. (*Çıkar.*)
- BABA – Bu kızın adını iyi ki Tezcan koymuşuz, ya yanılıp da Nazlı koysaymıştık?
- TEZCAN – (*İçerden*) Aman babaaa...
1. OYUNCU – Aramızda sorunlarımıza cevap vermek üzere bir uzman bulunuyor. Doktor bey, arkadaşımız çocuk felci olmasın?
- DOKTOR – Hayır efendim, gözlemlerime göre turp gibi.
1. OYUNCU – Peki efendim... Tezcan...
- TEZCAN – Amaaaan siz deeeeeee...

III. TABLO

(1. Oyuncu, Delikanlı, Anne, Konuşmacı, Baba, Semra, Hala, Doktor)

1. OYUNCU – Şimdi sırada Tezcan'ın tam tersine, fevkalade atak, canlı, hayat dolu bir erkek arkadaşımız var.
- (*Yeni aile yerini alır, delikanlı televizyon seyretmektedir. Televizyonda bir sayın konuşmacı şiir okumaktadır.*)
- DELİKANLI – Anne beee. Kırk saat önce bir erik istemiştik.
- ANNE – Ah affedersin oğlum, bende akıl mı kaldı, getiriyorum.

- KONUŞMACI – “Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden...”
- DELİKANLI – Sağlık programı bu galiba... Baba, teybi tamire vermiştin, ne oldu?
- BABA – Yarın akşam alacağım.
- DELİKANLI – Dün de öyle demiştin.
- BABA – Bitirememiş, ne yapayım?
- DELİKANLI – Otur, başında bekle de bak nasıl yapar, tembel bunlar, yarın akşam uğra al; ama gözünü seveyim üşengeçlik etme... Anneee erik ne oldu?
- ANNE – (*İçerden*) Yıkıyorum oğlum.
- DELİKANLI – Çabuk ol, maç başlayacak birazdan.
- KONUŞMACI – “Yaş otuz beş, yolun yarısı eder.”
- DELİKANLI – Bitmedi gitti şu sağlık programı da... Hala be, halacığım, hadi şu süveterimi getir, n’olursun. Hava serinledi galiba. (*Hala dışarı çıkar.*) Semraaa. Heyyy... Sağır sultann!...
- SEMRA – (*İçerden*) Yine ne istiyorsun?
- DELİKANLI – Yine demez mi? Gazeteyi getir haydi. Uyuşuk. Yerinden kımıldamıyor yahu, batık tanker gibi.
- KONUŞMACI – “Deli eder insanı bu dünya, Bu gece, bu yıldızlar, bu koku.”
- DELİKANLI – Kalp, yaşlılık derken şimdi de deliliğe geçti; amma yutturmaca program yapıyorlar ha, (*Semra gazeteyi getirmiştir.*) değil mi baba? Hala, ne oldu bu suya yahu?
- HALA – (*Elinde süveterle girer.*) Ne suyu, sen benden süveterini istedin.
- DELİKANLI – Haydi bir bardak su getir. Soğuk olsun ama... Büyük bardakla. Anneeee, tuzu unutma.
- BABA – Tuzu da kalk sen al.
- DELİKANLI – Anlamadım.
- BABA – Tuzu da kalk sen al.

- DELİKANLI** – Allah, Allah... Ne olmuş yani, çalışsınlar biraz... İşleyen demir ısıldar... Yuvarlanan taş yosun tutmaz... Tembele iş buyur, sana akıl öğretsin.
- KONUŞMACI** – “Dur yolcu...”
- DELİKANLI** – Durursam şerefsizim. (*Öfke ile çıkar.*)
- 1. OYUNCU** – Doktor bey...
- DOKTOR** – Bana bir şey sormamanızı rica edeceğim. Biraz sinirlendim, tansiyonum yükseldi, çarpıntım var, kan şekerim düştü. Siz nasılsınız beyefendi?
- BABA** – İyiyim.
- DOKTOR** – Yaaaa...
- BABA** – Niye şaştınız doktor bey?
- DOKTOR** – Önemli değil. Kanallarım karıştı, siz devam edin.

IV. TABLO

(1. Oyuncu, Kız, Baba, Anne, Doktor)

- 1. OYUNCU** – Şimdi, anlayışlı, kavrayışlı bir arkadaşımızı izleyeceğiz.
- KIZ** – (*Tepinir.*) İsterim, isterim, isterim...
- BABA** – Ne istiyor bu?
- ANNE** – Lastik pabuç.
- KIZ** – (*Tepinir.*) Değil, değil, değil...
- BABA** – Ya ne?
- KIZ** – Konvers.
- BABA** – Buyur?
- KIZ** – (*Tepinir.*) Konvers, Konvers, Konvers...
- BABA** – (*Anneye*) Hani lastik pabuçtu? Bu başka bir şey.

- KIZ – Daha Konvers'in ne olduğunu bilmiyor. (*Te-
pinir.*) Ölmek, ölmek, ölmek istiyorum.
- BABA – Ne olduğunu ne bileyim evladım, kuş mu,
çiçek mi, söyle de öğreneyim.
- ANNE – (*Yine sakın*) Lastik pabuç.
- KIZ – (*Vurgular.*) Konvers.
- ANNE – Senin anlayacağın söylediği marka lastik
pabuç.
- KIZ – İsterim, isterim, isterim.
- BABA – Emme basma tulumba gibi niye tepiniyor-
sun a canım kızım, madem o marka pabuç
gerekli, baş üstüne. Bugün aylığımı zamlı
aldım zaten, Allah'a bin şükür, tam ... lira,
yaa... Kaçaymış bu pabuçlar?
- ANNE – ...
- BABA – Düzineyle mi satıyorlar mereti?
- ANNE – Bir çifti ... lira!
- BABA – Aman kızım, sen bu pabuçları giyince, yüz
metreyi on saniyenin altında koşacaksan,
helal olsun, boğazımızdan keser alırız. Niye
istiyorsun sen bu pabuçları?
- KIZ – Filiz'in var, Şeniz'in var, Yeliz'in var...
Hale'nin var, Jale'nin var, Lale'nin var...
- BABA – Bizim de harcımız var, borcumuz var, kira-
mız var... Ama peki, alacağım!
1. OYUNCU – İki ay sonra bir akşamüstü.
- BABA – Hanım, gel gel, bak, kızımızın istediği pa-
bucu aldım. (*Konvers'i çıkarır.*)
- ANNE – Hiiii... Kız haklıymış tepinmekte, ne güzel
pabuç bunlar böyle.
- BABA – Kızım, yavrum, gel gel, bak sana ne aldım.
- KIZ – Ne aldın?
- BABA – Bak.
- ANNE – Bak. (*Konvers'i gösterirler.*)

- KIZ – (Soğuk) Aaaa, e bu Konvers.
- BABA – Ya, ya, Konvers ya, sonunda başardım aldım kızım.
- KIZ – Ama Konvers'in modası geçti baba, şimdi Nayk moda, Nayk, çok geç kaldın.
- BABA – (Bir esten sonra) Şimdi de ben, ölmek, ölmek, ölmek istiyorum.
1. OYUNCU – Bu da böyle bir sahneydi. Doktor bey, acaba, bu sahne hakkında...
- DOKTOR – (Tepinir.) Hayır, hayır, hayır, bu aşamada hiçbir şey söylemek istemiyorum.

V. TABLO

(1. Oyuncu, Anne, Delikanlı, Baba)

1. OYUNCU – Anladım efendim. Şimdi, çalışkan, sorumluluğunu bilen bir arkadaşımızı gözleyeceğiz.
(*Delikanlı yüzükoyun uzanır. Roman –galiba resimli roman– okumaktadır.*)
- ANNE – Oğlum, yarın sınavım var demiştin...
- DELİKANLI – Ne olmuş?
- ANNE – O saçma sapan şeyleri okumayı bırakıp da biraz ders çalışsan.
- DELİKANLI – Git başımdan Allah aşkına.
- ANNE – Bu yıl ikinci yılın evladım.
- DELİKANLI – Ne yapalım?
- ANNE – Bu yıl da sınıfta kalırsan...
- DELİKANLI – Kalmam.
- ANNE – Belge alırsan...
- DELİKANLI – Almam.
- ANNE – Geçen yıl da kalmam diyordun.
- DELİKANLI – Yeter.
- ANNE – Kaldın ama.

- DELİKANLI** – Eeee, rahat bırak, ben ne yaptığımı biliyorum.
- ANNE** – Peki evladım.
- 1. OYUNCU** – Altı ay sonra, baba, oğul ve anne!
- BABA** – *(Üzüntü içinde elindeki karneyi sallayarak)* Bu ne oğlum, doğrudan sınıfta kalmışsın, belge almışsın.
- DELİKANLI** – Kalmadım baba, bıraktılar. Tarihçi taktı, fizikçinin garezi vardı. İngilizceci düşman oldu. Türkçeden geçiyordum gözüme güneş girdi, saha çamurdu, rüzgâr ters esiyordu. Hakem taraf tuttu, kimyacı ofsayttan gol attı! Vallahi baba. Top yuvarlaktır, sınıfta kalmak da var, geçmek de... Ben kaldım, şansım tutmadı.
- ANNE** – Eeee, uyar mıştım oğlum.
- DELİKANLI** – Anne, yapma, gururumla oynuyorsun, gururumla oynatmam.
- 1. OYUNCU** – Doktor bey acaba...
- DOKTOR** – Sssssss... Psssssst... Zsssssst.

VI. TABLO

(1. Oyuncu, 3. Oyuncu, Koro)

- 1. OYUNCU** – Peki efendim. Anladım. Baş üstüne... Eeeee-et şimdi de...
- 3. OYUNCU** – Bir şarkı.
- 1. OYUNCU** – Durup dururken.
- 3. OYUNCU** – Durup dururken müzikal bu zaten.
- KORO** – Evet...
- 1. OYUNCU** – Öyleyse durup dururken bir şarkı. Orhan Veli'den. "Anlatamıyorum."

MÜZİK 10: ŞARKI

“Anlatamıyorum”

Ağlasam sesimi duyar mısınız mısralarımda
Dokunabilir misiniz gözyaşlarıma ellerinizle
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce
Bir yer var biliyorum,
Her şeyi söylemek mümkün
Epeyce yaklaştım, duyuyorum,
Anlatamıyorum.

(Hepsi dalarlar, iç çekişli bir sessizlik)

VII. TABLO

(1. Oyuncu, 1. Genç, 2. Genç, 3. Genç,
Doktor, 4. Genç, Tezcan, Konversçi Kız, Koro)

1. OYUNCU – Uyanın gençler uyanın. Kendimizi eleştir-
meye devam ediyoruz. Şimdi, sokakta top
oynayan arkadaşlarını seyrederken, balkon-
larda, pencerelerde insanlar olduğunu bir
an bile unutmayan, üç görgülü, centilmen
ve kibar arkadaşımızı izleyeceğiz...

(Üç genç yerini alır.)

1. GENÇ – Öyle mi vurulur..
2. GENÇ – O güzelim topa!
3. GENÇ – Ayı!..
ÜÇÜ – Yuh ulan be yahu.
2. GENÇ – Arkana baksana dangalak.
3. GENÇ – Sarıl.
1. GENÇ – İndir yere hıyarı.
ÜÇÜ – Yuh ulan be yahu..

2. GENÇ – Pas versene.
1. GENÇ – Boşta adam var.
3. GENÇ – Kör müsün inek.
- ÜÇÜ – Yuh ulan be yahu.
3. GENÇ – Çalım yapma.
2. GENÇ – Kaptıracaksın topu.
1. GENÇ – Öküz!
- ÜÇÜ – Yuh ulan be yahu.
3. GENÇ – Haydi oğlum.
1. GENÇ – Kooş...
2. GENÇ – Şey oğlu şey.
- ÜÇÜ – Yuh ulan be yahu.
1. OYUNCU – Doktor bey konuşursa, bu arkadaşlarımızın neden bu kadar centilmen olduklarını anlayacağız. Dok...
- DOKTOR – Yok.
1. OYUNCU – Peki anladım, kızmayın.
4. GENÇ – Bu doktor bir şeye sinirlendi ama acaba neye sinirlendi?
- TEZCAN – Aman siz de...
- K. KIZ – Boş verin, boş verin, boş verin.
- DELİKANLI – O da beklemediği köşeden gol yedi galiba... Ha, ha, haa...
- KORO – Ah şu gençler!

VIII. TABLO

(1. Oyuncu, Öğretmen, 1. Öğrenci,
Osman, Doktor, Mehmet)

1. OYUNCU – Şimdi de iki öğrenci tipini sergileyeceğiz. Aslında tip çok da sergilemeye zaman yok. Yerlerimizi alalım arkadaşlar. (Öğrenciler

yerlerini alırlar, öğretmen de.) Yine bizim sınıftayız.

- ÖĞRETMEN – Söyleyin bakalım. Estergon kalesi nerededir? *(Kapı vurulur.)* Geel.
1. ÖĞRENCİ – *(Güya nefes nefese)* Öğretmenim affederseniz, biraz geciktim.
- ÖĞRETMEN – Biraz diyor, yahu bu üçüncü ders, dersin de sonu, niye geç kaldın?
1. ÖĞRENCİ – Anlatayım öğretmenim, evden tam zamanında çıktım öğretmenim, dolmuşa bindim, dolmuş trenle çarpıştı öğretmenim, yedi ölü, on altı yaralı verdik, bir ben sağ salim kurtuldum ama maalesef derse yetişemedim öğretmenim.
- ÖĞRETMEN – Otur, geveze.
1. ÖĞRENCİ – Baş üstüne öğretmenim. *(Yerine geçer.)*
- ÖĞRETMEN – Ne sormuştum?
1. ÖĞRENCİ – Estergon kalésinin nerede olduğunu.
- ÖĞRETMEN – Güzeel, kazazede, söyle bakalım Estergon kalesi nerededir?
1. ÖĞRENCİ – Öğretmenim, üzölmeyin diye söylememiştim, geçenlerde süt kardeşim ölmüştü, dün helvasını yaparken tüpgaz patladı, bütün eşyalarımız yandı, bu arada affederseniz tarih kitabım da yanmış, bu yüzden çalışamadım, özür dilerim.
- ÖĞRETMEN – A benim talihsiz oğlum, sen geçen ayki ödövinini de vermemişsin ki!
1. ÖĞRENCİ – Çok haklısınız öğretmenim, babam balkondan düşmüştü, her gece hastaneye gittim.
- ÖĞRETMEN – Başka kimse yok muydu?
1. ÖĞRENCİ – Yoktu öğretmenim, babam balkondan düşünce, buna çok üzülen annem kalp krizi

geçirdi, kardeşimin de heyecandan dili tutuldu, halamın da...

ÖĞRETMEN

– Yeteeeeerrr...

1. ÖĞRENCİ

– Peki öğretmenim.

1. OYUNCU

– Şimdi bir başka öğrenci.

ÖĞRETMEN

– 147 Osman Şaşkınbakkal.

OSMAN

– Burda.

ÖĞRETMEN

– Ödevini getir.

OSMAN

– Getirmem.

ÖĞRETMEN

– Niye?

OSMAN

– Hazırlayamadım.

ÖĞRETMEN

– Yine mi?

OSMAN

– Çok önemli bir konuda araştırma yapıyorum, onun için hazırlayamadım.

ÖĞRETMEN

– Yaa, neyi araştırıyordun oğlum?

OSMAN

– Dâhilerin öğrencilik yıllarını.

ÖĞRETMEN

– Üç yıldan beri bu okulda kütüphanenin nerede olduğunu araştırmamış olan sen, dâhilerin öğrencilik yıllarını araştırdın öyle mi?

OSMAN

– Evet.

ÖĞRETMEN

– Anlat öyleyse.

OSMAN

– Peki. Modern fiziğin kurucusu olan Aynştayn çok kötü bir öğrenciymiş, ünlü bilgin Darwin de. Hatta bir gün babası Darwin'e şöyle bağırması öğretmenim: "Fare kovalamaktan başka bir iş yaptığın yok, ailemizin yüz karasısın." Dâhi besteci Wagner, büyük ozan Baudelaire, ünlü hikâyeci Edgar Allen Poe da tembel, başarısız öğrencilermiş. Gelmiş geçmiş romancıların en büyüğü olan Balzac için gençliğinde şöyle demişler: "Tembel, uyuşuk, dalgacının biri." Ünlü mimarlardan...

ÖĞRETMEN

– Ne sonuca vardın evladım?

- OSMAN – Öğrencilik yıllarımız birbirine bu kadar benzediğine göre, belki ben de dâhiyimdir.
1. OYUNCU – Şimdi...
- DOKTOR – Söz sırası benim.
1. OYUNCU – Peki efendim.

MÜZİK 11: ŞARKI VE DANS

- DOKTOR –
- Atlattınız
Patlattınız
En sonunda
Beni bile
Çatlattınız.
Zırdeli doktoruyum ben.
Zırdeli doktoruyum ben.
Her deliyi
Tanırdım
Tanıyorum sanırdım.
Sizler ne biçim
Delilersiniz?
Hasta mısınız
Usta mısınız
Yoksa ballı
Reçelli
Pasta mısınız?
Baktım, çakamadım,
Çaktım, bakamadım
Sizler ne biçim
Delilersiniz?
Hasta mısınız
Usta mısınız
Yoksa ballı

Reçelli
Pasta mısınız?
Döveyim mi
Söveyim mi
Yiyeyim mi
Sizler ne biçim delilersiniz?

DELİ GENÇ – Doktor bey, sizi şöyle alayım. *(Doktoru şefkatle yana oturtur. Hunisini başına koyarlar.)*

IX. TABLO

(1. Oyuncu, 4. Oyuncu, 2. Oyuncu, 3. Oyuncu, Koro)

1. OYUNCU – Hey Allah, bu örnekleri vermemiz doğru olmadı galiba. Doktor beyi kaybettik.
2. OYUNCU – Ama bunlar beğensek de beğenmesek de birer gerçek.
3. OYUNCU – Mesela bizim sanata, tarihe, kültüre gerekli ilgiyi göstermediğimiz de bir gerçek.
4. OYUNCU – Ben gösteriyorum.
3. OYUNCU – Yapalım bir yarışma, anlayalım.
- KORO – Evet.

X. TABLO

(1. Oyuncu, 3 Kız, 3 Erkek, Doktor, 7. Oyuncu)

1. OYUNCU – Arkadaşlar, genel kültür, sanat ve tarih yarışmasını açıyorum. *(Üç kız ve üç erkek, yerlerini alırlar.)* İlk soruyu kız arkadaşlara yöneltiyorum, hazır mısınız?
1. KIZ – Hazırız efendim.
1. OYUNCU – Sorunuz şöyle, Washington kimdir?

1. KIZ – Çok kolay, cevap veriyorum, adıyla anılan portakal türünü bulmuştur.
1. OYUNCU – Yanlış. *(Erkekler gülerler.)*
1. KIZ – Yoksa Washington şehrini mi bulmuştu?
1. OYUNCU – Susunuz. Şimdi erkek arkadaşlarımızın ilk sorusunu soruyorum. Leonardo da Vinci kimdir?
1. ERKEK – Vinci icat eden adamdır.
1. OYUNCU – Yanlış.
1. ERKEK – Yaaaaaaa... *(Kızlar gülerler.)*
1. OYUNCU – Arkadaşlar, dikkat edin lütfen. İkinci sorulara geçiyorum. *(Kızlara)* Gandhi kimdir?
1. KIZ – *(Danıştıktan sonra)* Gandhi, Gandhi filmindeki ihtiyar ve sıksa adamdır.
1. OYUNCU – Hayır. *(Erkekler biraz daha hafif gülerler.)* Size soruyorum, dikkatle dinleyin ve bir defada cevap verin. Realist, ne demektir?
1. ERKEK – *(Danıştıktan sonra)* Real Madrit takımını kuran bir taraftara, kısaca Realist denir.
1. OYUNCU – Olmadı.
1. ERKEK – Oooooo... *(Kızlar da biraz daha hafif gülerler.)*
1. OYUNCU – Üçüncü sorulara geçiyorum. Türkiye kaç coğrafi bölgeye ayrılır?
1. KIZ – *(Danıştıktan sonra)* Cevap veriyoruz. Yedi.
1. OYUNCU – Bravo! Sayınız.
1. KIZ – Sayıyoruz, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
1. OYUNCU – Hayır! Siz söyleyin. Sokrat kimdir?
1. ERKEK – *(Danışır.)* Cevap veriyoruz. Sokrat Brezilya milli takımında oynayan bir futbolcunun adıdır.
1. OYUNCU – Hayır, artık bu seferki soruyu bilmenizi rica ediyorum. Namık Kemal kimdir?

1. KIZ – (Danışır.) Namık Kemal, Namık Kemal adını taşıyan okulların sahibidir.
1. OYUNCU – Yine hayır... Doktor beye sahip olun. Sıra sizde. Roma uygarlığına ait bir eser adı söyleyiniz.
1. ERKEK – Roma dondurması.
1. OYUNCU – Hayır.
2. ERKEK – Romatizma.
1. OYUNCU – Hayır.
3. ERKEK – Aroma.
1. OYUNCU – Hayır.
1. ERKEK – Roman.
1. OYUNCU – Hayır.
3. ERKEK – Romanya.
1. OYUNCU – Hayır.
2. ERKEK – Buldum, buldum. Romalı Perihan! (*Doktor bey bayılır.*)
1. OYUNCU – Doktor bey Romalı Perihan'a bayıldı. (*Seyircilere*) Elbette, hiçbirimiz bu kadar ilgisiz ve bilgisiz değiliz. Müzikal töresince konuyu abarttık biraz. Ama eğri dans edip doğru konuşalım, sanata, tarihe, kültüre gereken önemi gösteriyor muyuz, yoksa biraz abur cubur, ıvır zıvır magazin bilgileriyle mi yetiniyoruz? Bence...
7. OYUNCU – Hop, hop, hop. Müzikal mi bu ders mi?

XI. TABLO

(1. Oyuncu, İşveren)

1. OYUNCU – Doğru... Öyleyse yine gençlik sorunlarına ya da sorunlu gençlere dönelim, yani kendimize gelelim. Şimdi, boş durmaktan bunalmış

yetenekli bir genci, iş ararken izleyeceksiniz. Yani, beni!

(Adam, masada yerini alır. Delikanlı olanca enerjikliğı ile girer.)

- ADAM – Bir şey mi istiyorsun?
- DELİKANLI – Evet.
- ADAM – Söyle!
- DELİKANLI – İş istiyorum.
- ADAM – Ya?
- DELİKANLI – Canıma yetti. Burama geldi. Yeter artık. İş istiyorum!
- ADAM – Otur.
- DELİKANLI – Oturamam. İş istiyorum.
- ADAM – Anladım. Peki. Nasıl bir iş istiyorsun?
- DELİKANLI – Fark etmez. Yeter ki şartlarıma uygun olsun! Tamam mı?
- ADAM – Tamam da...
- DELİKANLI – Ama Ankara dışındaysa, kabul edemem! Neden? Çünkü ailem burada, çevrem burada, berberim burada ağabey, berberim! Kafamı emanet edeceğim adam, kafama denk olmalı. Haksız mıyım? Sonra, bak söyleyeyim, bir amirin emrine de girmem. Başıma buyruk olacaksam, ne âlâ... Neden mi? Çünkü evde babam, okulda müdür, kahvede patron, maçta hakem... yetti artık. Amirsiz memur olmaz diyorsan, beni ırğalamaz. O senin sorunun! Sonra, sabahtan akşama kadar hep aynı masada da oturup kalamam. Ben vazo muyum ağabey, yapma Allah aşkına, hokka mıyım? Hareket çağındayız. *(Söyler.)* "...yürüyelim arkadaşlar.. lay lay lay lam!" Israr edersen otururum tabii,

otururum, otururum, otururum ama bir gün, gravvbommucuf, patlarım şerefsizim. Sorumluluk senin! Ona göre. Bende yalan yok, sabahları da vaktinde gelemem. Neden? Çünkü ben, tavuk da değilim ağabey. Benim gece hayatım var. Yaşadığımı, sonuna kadar algılamadan, özümsemeden yatmam. Ben çağdaş bir insanım; yakışıklı ceket değilim! Niye yatayım? “Gencim, arzular kanımda bir çağlayan!” Ha, şunu da hatırlatayım, pazartesi, çarşamba, cuma günleri gelemem, antrenmanım var. Çünkü sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur. Bu konuda tartışmam bile! Öğle yemeği veriyorsanız, şunu söyleyeyim: Çorba içmem, sebze yemem, midemi bulandırır, parça etten nefret ederim. Kızma ağabey! Evdekiler de kızıyor ama nafi! Benim için varsa pizza, yoksa lahmacun. Ücrete gelince, boş geç, paranın ne önemi var. Ama asgari ücretle çalışmam. Neden? Asgari ücreti, babam da verir; zavallı ekliyor, kenetliyor, veriyor da. Bir işe girdiğime göre, bir kârım olmalı, değil mi ağabey, haksız mıyım? Sonra, söylemedi deme, nasihata bozulurum, eleştiriye katlanmam, uyarı istemem. Bu kadarcık da kaprisim olsun artık, değil mi ama ağabey? Şunun şurasında, it gibi çalışacağız. E, ne diyorsun?

ADAM
DELİKANLI
BİR KIZ
DOKTOR

- Özür dilerim. Sana uygun bir işimiz yok!
- Ne? Yok ha? Bana? Olaaaamaazzzz!..
- Doktor bey!
- Geçiniz!

- 1. OYUNCU** – Amacımız işsizliği küçümsemek değil. Tövbe. Sadece bir tip sergilemek istedik. Şimdi, hatıra defteri tutan iki genç insanı izliyoruz.
- (Kız ve erkek yerlerini alırlar.)*
- KIZ** – *(Kafa sesi)* Ah şu benim annem. Hiç modaya uygun giyinmesini bilmiyor, utanıyorum.
- ERKEK** – *(Kafa sesi)* Babam her şeyden anlar sanıyordum. Futboldan zerre kadar çıkmıyormuş, geçen gün rezil oldum.
- KIZ** – *(Kafa sesi)* Nilgün'ün annesi ne kadar şık, ne kadar havalı...
- ERKEK** – *(Kafa sesi)* Erol'a babası günde ... lira harçlık veriyormuş, vay bee baba böyle olur.
- KIZ** – *(Kafa sesi)* Evimiz ne kadar sönük...
- ERKEK** – *(Kafa sesi)* Bir arabamız bile yok.
- KIZ** – *(Kafa sesi)* Aaaaahhh, üç nokta.
- ERKEK** – *(Kafa sesi)* Aaaaahhh be, ünlem.
- 1. OYUNCU** – Şimdi böyle düşünen arkadaşlarımızın, birkaç yıl sonra, ne diyeceklerini tahmin edebiliyorum.
- KIZ** – *(Doğrudan)* Ah anneciğim, meğerse sen giymemiş, giydirmişsin.
- ERKEK** – *(Doğrudan)* Ah be baba. Meğerse bana canından harçlık veriyormuşsun.

XII. TABLO

(1. Oyuncu, Anne, Deli Genç, Doktor)

- 1. OYUNCU** – Şimdi, değeri geç anlaşılan annelerden birini izleyeceğiz, buyrun teyzeciğim.
- ANNE** – Teşekkür ederim. *(Oturur.)*
- 1. OYUNCU** – Söz sizin efendim.

- Ne diyim, evlendim, iki oğlum, bir kızım oldu. Ev işleri üzerimde, vızır vızır çalışıyorum. Yıllar rüzgâr gibi geçti, başladım bo-calamaya. Sabah kalkıyorum, eyvah, bugün ne pişirmeli. Yezitlere sorarsın söylemezler, pişirirsin yemezler, çıldıracağım. Patates pişiririm, yine mi patates diye kavga çıkar. Kapuska mı, ööö, pırasa mı, ııı, yerelması facia, mercimek cinayet, kereviz kıyamet, tavuk alırım hepsi buuut diye tuttururlar. Tavuk bu ayol, kırkayak mı? Ama sonunda dünyanın kaç bucak, tavuğun da kaç bacak olduğunu anladılar. Nasıl mı? Delirdim de ondan... Anlatayım. Anneyim ya, ne hafta tatili var, ne yıllık izin... Doğur, besle, büyüt, okula yolla, bıçki, dikiş, ütü, çamaşır, sökük, yemek yap, sofraya kur, bulaşık yıka, sil, sü-pür, yerleştir, hasta nazlandır, misafir ağır-la, çiçeği sula, alışverişe çık, kediyi doyur... Neyse... Son nüfus sayımında gelen memur işimi sordu, ben de ev kadınıyım dedim... Aaa bir de ne göreyim. Adam beni işsiz diye yazmıyor mu? Beni... İşsiz... Haa ha, ha, ha. İşte o an gözüm kararmış, feleğim şaşmış, sayım suyum yok diye sokağa fırlamışım, paydos öyleysee... Yandı gülüm keten hel-va. Çektim deli bayrağını, o günden beri pek rahatım.. Şapkamı rica edeyim. (*Deli Genç annenin hunisini getirir, anne huniyi başına koyar, annenin hunisi tüylüdür.*) Teşekkür ederim yavrum...

ANNE

- İzninizle. (*Anne, Doktor Beyle Deli Gencin arasına oturur.*)

XIII. TABLO

(1. Oyuncu, Biri, Öteki, Baba, Spiker,
Deli Genç, Doktor, Anne)

1. OYUNCU

- Teyze hanımla birlikte üç fire verdik. İnşallah sayıları artmaz müzikalimiz bitene kadar.

BİRİ

- Tanrı anneleri korusun.

ÖTEKİ

- Babaları da.

1. OYUNCU

- Öyleyse babaları da analım.

SPIKER

- Yüzyılın maçını başlatıyorum. (*Baba yerini alır.*) Baba yerini aldı. Ne antrenörü var, ne suvanyörü. Bir başına, hayret ne kadar sakin, soğukkanlı, rakiplerini bekliyor. Evet, evet, evet, işte rakipler görünmeye başladı. Bakkal, kasap, manav, ev sahibi, oğlan, kız, hanım, yeter, yeter, yeter, yazık adama. Oo! Daha bir sürü rakip var. Kitapçı, yoğurtçu, eczacı, doktor, tamirci, tuhafiyeci, terzi, berber, ayakkabıcı, seyyar satıcı.... Vay vay vay! Sanki her gün bu rakiplerle didişiyormuş, çekişiyormuş gibi alışkın, rahat bekliyor. Bu ne müthiş Türk. Bu kadar insanın istekleri, tutkuları, kaprisleri, ihtiyaç ve talepleriyle mücadele edecek. Olamaz, olamaz, olamaz...

Ah, maç başlıyor.

MÜZİK 12: BALE

(Müzikle birlikte Babanın ve rakiplerinin boks-güreş-karate karışımı slow motion maçı başlar. Baba bir süre sonra yere serilir. Müzik ve dans bıçakla kesilmiş gibi durur.)

SPIKER

- Aaaaaah zavallı Baba, yenildi, pes etti. Yoo, yoo, yoo kalkıyor, kalkıyor, yılmamış devam ediyor...

(Dans ve müzik başlar, bir süre sonra Baba yine yere serilir, müzik ve dans kesilir.)

Dar gelirli müthiş Türk bu defa hapi yuttu, bitti, bu kadar rakibe can mı dayanır? Aaah hayır doğruluyor, direniyor, başarıyor, oyun-u sürdürüyor, nasıl yapıyor bunu, hayret...

(Müzik ve dans başlar, belki de slow motion'dan kademe kademe düşük kareye geçerler. Müthiş Türk yine serilir.)

Çok üzgünüm... Eeee kira, konvers, yaz tatili, sebze, yeni elbise, harçlık, yağ, sinema filan derken zavallı Baba yenildi. Pili bitti adamın... Ne, ne, ne... Fırladı yerinden... Aman Yarabbi, devam edecek. Bu ne sabır, bu ne direnç, bu ne dayanıklılık... Ama... ama ben maçı anlatmaya devam edemeyeceğim, fena oluyorum, dayanamayacağım aahh... Yazık adama yahu.

(Bayılır, Baba koşar Spikeri ayultır, kaldırır çarçabuk) Şapkamı rica edeyim. (Deli Genç, bir huni de Spikere verir. Deliler köşesindeki yerini alır.)

DELİ GENÇ

SPIKER

- Spiker Bey sizi de alayım.
- Şimdi de merkez stüdyolarına bağlanıyoruz.

XIV. TABLO

(1. Oyuncu, Koro, Spiker, Doktor,
Anne, Deli Genç)

1. OYUNCU – Geldik müzikalin sonuna...
- KORO – *(Olumsuz)* Ooooooooooo...
1. OYUNCU – Biraz daha devam edersek, hepimiz merkez stüdyolarını boylayacağız. *(Deliler köşesini gösterir.)*
- DELİLER – Yaa-heh-he.
1. OYUNCU – İzin verirseniz sözü toparlayayım. *(Deliler telaşlanırlar. Sözcü deli, 1'ye koşar. Kulâğına heyecanla bir şey fısıldar; öteki deliler heyecanla beklemektedirler.)*
- Arkadaşlar! Sayın delilerimiz, oyun bitmeden biz akıllılara, kısa bir gösteri yapmak istiyorlarmış. Ne dersiniz?
- BİRİ – Bizim yüzümüzden delirdiklerine göre...
- ÖTEKİ – Kabul edelim!
- HEPSİ – Kabul!
1. OYUNCU – Öyleyse buyurun, sahne sizin!
- (4 deli sahne ortasında sevinçle biraraya gelirler.)*
- SÖZCÜ DELİ – Sizler, eğlenmek için delileri taklit edersiniz ya...
- ANA DELİ – Biz de akıllıları taklit ederiz bazen!
- BABA DELİ – Kızmayacaksınız ama!
- ANA DELİ – Ayol deliye kızılır mı?
- OĞUL DELİ – Adama deli derler!
- SÖZCÜ DELİ – Öyleyse başlıyor gösterimiz. Koyverin bizim dekoru.

(Fanfar! Yukarıdan flamalar, kurdeleler, çanlar vs. iner, oğul deli önde, "düşünen adam" gibi oturuyor.)

- BABA DELİ – (*Şefkatle*) Hanım, bu oğlan yine ne düşünüyor acaba? Üzülüyorum. Bir sor bakalım.
- ANA DELİ – (*Ölçülü*) Sen sorsana hayatım!
- BABA DELİ – (*Samimi*) Ben nasıl sorarım güzelim? Ben babayım, yüz göz olamam. Sor lütfen!
- ANA DELİ – Oğlum nen var?
- OĞUL DELİ – (*Ne sert ne yumuşak*) Sana ne!
- BABA DELİ – (*Merakla*) Ne dedi?
- ANA DELİ – “Sana ne!” dedi.
- BABA DELİ – (*Bozular.*) Neee? O benim canım, ciğerim, her şeyim oğlum bana nasıl “sana ne!” diyebilir?
- ANA DELİ – “Sana ne!” diye sana demedi ki hayatım bana dedi!
- BABA DELİ – Onun sana “sana ne!” demesi, aslında bana “sana ne!” demektir. Öyleyse pekâlâ, ben de ona “bana ne!” diyorum!
- OĞUL DELİ – Ne dedi?
- ANA DELİ – (*Söylemeye çalışarak*) “Bana ne!” dedi.
- OĞUL DELİ – Neee? Sana “bana ne!” demekle, bana “sana ne!” demek istiyor. Öyleyse ben de bundan böyle, “ona ne?” diyorum!
- BABA DELİ – Ne oluyor?
- ANA DELİ – (*Kesip atar.*) Aaaa, bana ne!
- (*Üçü de bir başlarına kalırlar.*)
- SÖZCÜ DELİ – Yapmayın yahu yapmayın! Sizinki konuşmaksa, ben de Boncuklu Deli İbrahim'im. Kardeşim, oğlunla niye konuşmuyorsun? Konuşsan, kıyamet mi kopar? Tartış, azarla, kız amma konuş! Konuş ne olur! Hatları koparma! Sen oğlum, ne sanıyorsun? Tarih seninle mi başladı, yoksa yumurtadan mı çıktın? İşte anan! İşte baban! Konuş oğlum!

Beğenme, benimseme, ama konuş! Düğme-
ni kapatma! Sen de bacım, söyleneceğine
söyle! Konuş yani! Çekme perdeni! Ölümü
öp konuş! Bir başlarına oturuyorlar işte bi-
rarada! Kendi kendine konuşan bir deli bile
bunlardan daha kalabalıktır. Şunların haline
ağlamak geliyor içimden. Ağlayacağım val-
la! Ağlıyorum işte! Akıllanmak işten değil.

ANA DELİ – Anlayana nokta!

*(Deliler, koronun fanfarını selamlar. 1. Oyuncu, gürültü-
yü durdurup öne ilerler.)*

1. OYUNCU – İzin verirseniz sözü toparlayayım. Amacımız
ukalalık etmek değildi. Sürç-i lisan ettikse
affola. Şakayla karışık hep şunu söylemeye
çalıştık: Aramızda dialogu kesmeyelim ve
Yunus Emre'nin dediği gibi "Sevelim-Sevi-
lelim." Derdimiz, dileğimiz bu. Çünkü, her
derdin devası sevgi.

KORO – Doğru sevgi.

1. OYUNCU – Her işin başı sevgi...

KORO – Gerçek sevgi.

1. OYUNCU – Her yaranın ilacı sevgi...

KORO – İyi sevgi.

1. OYUNCU – Her sorunun çözümü sevgi...

KORO – Güzel sevgi.

1. OYUNCU – Geriye kalan ne varsa...

KORO – Fasa-fiso...

1. OYUNCU – Fiso-fasa! Öyleyse...

KORO – Merhaba sevgi!

MÜZİK 13: “MERHABA SEVGİ”
(Koro)

KORO

—

Nasıl da “usta” yazmış Sofokles,
Nasıl da “güzel” söylemiş Antigone:
“Ben bu dünyaya kin değil,
Sevgi paylaşmaya geldim.”
Söyleyiş, o söyleyiş, o söyleyiş,
Bu içten, bu dopdolu, bu insanca deyiş,
Yankılanıp gelmiş, çağlar öncesinden
Çağımıza, günümüze...
Belki de...
—Belki değil mutlak—
Yürüyüp gidecek, çağlar sonrasına da
yankılanarak:
“Ben bu dünyaya kin değil
Sevgi paylaşmaya geldim.”
Merhaba insanın en soylu duygusu
Paylaşmanın en güzeli, en değerlisi:
Merhaba “Sevgi!”*

Oyunun Sonu

*) Bu şarkının metnini, Rüştü Asyalı yazmıştır.

HASTANE

(Oyun, Bir Bölüm)

KİŞİLER:

- 1. HASTA**
- 2. HASTA**
- 3. HASTA**
- 4. HASTA**

(Dört yataklı bir hastane odası. Ortada koridora açılan bir kapı. Perde açıldığı zaman oda karanlıktır. Yalnız açık duran kapıdan içeri mavi gece ışığı girer. Bir çığlık duyulur. Bir hastabakıcı kapının önünden geçerken başını uzatır. Odada çıt yok. Kapıyı çeker, gider. İçerisi kapkaranlıktır. Bir sessizlikten sonra)

1. HASTA – Heyy, miskin teke, ışığı aç.
2. HASTA – Acele etme.
3. HASTA – Doğru, cadı şimdi geri döner.
1. HASTA – Işığı aç dedim sana. Kalksana ulan!
4. HASTA – Başımız belaya girecek.
1. HASTA – Bir şey olmaz. Vız gelir onlar bana. Açıyor musun?
4. HASTA – Evet.

(Yataktan kalkar.)

3. HASTA – Biraz yavaş konuşun be.
2. HASTA – Herif öldü mü ne? Ne biçim bağırdı öyle?
3. HASTA – Hayvan gibi ne olacak! Daha kibar ölemez mi bu herifler?

(Işık yanar. 4. ceplerini araştırır. Aptal, hantal, içine kapalı bir tip.)

2. HASTA – Ohh, dünya varmış.
1. HASTA – Tabii.
3. HASTA – *(Yastığının altından katlanmış bir gazete çıkarmıştır. Gösterir.)* Var da ne olmuş sanki? Şu hale bak. Savaş, cinayet, intihar, kaza.

Ulan mamutlardan bile dayanıklıyız be. Tükenmedik gittik.

1. HASTA – *(Sevimli, canlı, kararsız bir delikanlıdır. 4.'ye) Ne aranıyorsun?*
4. HASTA – Hiççç.
1. HASTA – Sigara mı?
4. HASTA – Ha.
1. HASTA – Bulamıyor musun?
4. HASTA – A'ah.
1. HASTA – Kayıp mı olmuş?
4. HASTA – Cebime koymuştum...
1. HASTA – Sağlık olsun. Gel, benden iç.

(3. dikkatle 1.'ye bakar.)

4. HASTA – Ne gezer sende sigara?
1. HASTA – Ohhoo... Dile benden ne dilersen oğlum. *(Elini koynuna atar.)* Söyle, tavşan mı istersin, ördek mi, balık mı, yoksa bir paket sigara mı? *(Bir paket sigara çıkarır.)*
4. HASTA – Bu benim paketim. *(1.'ye koşar.)*
1. HASTA – *(Neşeli)* Amma da salladın ha? *(4. yaklaşınca)* Hopp. *(Paketi 3.'ye atar.)*
3. HASTA – *(Paketi havada yakalar. Koklar.)* Hımmm. Kokulu. Amerikan. Bayılıyorum.
4. HASTA – *(Döner.)* O benim sigaram.
1. HASTA – At buraya.
3. HASTA – Acele etme bakalım. *(Paketten bir tane alır, kulağının arkasına atar. Bir tane de ağzına yerleştirirken)* Terbiyeli olalım.
1. HASTA – Ben de yarın çorbana tükürürüm.
4. HASTA – Bir tane de bana ver.
3. HASTA – Geç kaldın evlat. Hop.

(Paketi 1.'ye atar. 1. ile 3. kakhaha ile gülerler. 4. ortada durur. Daha da aptallaşmıştır.)

1. HASTA – Ne yapalım kısmetin yokmuş. Her şey aslanın ağzında bugün.

(Paketi koynuna atar.)

2. HASTA – Her gece bu pis oyun. Pinti herifler. Bir sigara alt tarafı. *(Yatağın ucuna bir paket sigara atar.)* Al senin olsun. İstediğin kadar iç aslanım.

3. HASTA – Duyan da tarla bağışlıyorsun sanacak.

2. HASTA – Biz alçakgönüllü insanlarız.

1. HASTA – Ne bekliyorsun, al. İki saniye sonra cayar.

3. HASTA – *(1.'ye)* Sen içme ha, gözünü oyarım. Doktorun dediğini biliyorsun...

1. HASTA – Ben deli miyim?

2. HASTA – *(Babacan)* Al, al...

4. HASTA – Sağ ol.

(Paketi alır. Önde bir tabureye oturur. Ayak ayak üstüne atar. Bir kibrit çıkarır.)

3. HASTA – Bir tane de bize tut evlat, babanın canına rahmet okuyalım. *(4. güvenle, alayla güler.)* Tövbe estağfurullah... *(4. kibriti çıkar. Bir eliyle paketin kapağını açar. Yüzü donar.)* Hayrola hazret, ne oldu?

1. HASTA – *(Yatağında doğrularak, bakar.)* Boş.

(2. ve 3. kahkahayı basarlar. Kibrit hâlâ yanmaktadır.)

3. HASTA – Hay Allah müstahakını versin.

1. HASTA – Söndür elindekini.

(4. otomatik bir hareketle söndürür.)

2. HASTA – *(Yılışık)* Amma keyiflenmişti ha!

1. HASTA – Sus be.

2. HASTA – Ne bağırıyorsun?

1. HASTA – Sana ne!

2. HASTA – Sana nesi var mı?

1. HASTA – Kızdırma beni. Çıkar ortaya (4'ü gösterir.) bu herif uyuzun biridir diye avaz avaz bağırırım.
3. HASTA – Neden?
1. HASTA – Uyuz da onun için. Ben onun yerinde olsam, şimdi seni çarşafı boğardım. Ya da bir bıçak aşırır, gırtlaklarını ekmek gibi doğrardım. (4., 2'ye döner.)
3. HASTA – (Korkuyla) Sen çıldırdın mı?
1. HASTA – Evet. Bir itirazın mı var?
3. HASTA – Işığı söndür de oğlum, uyuyalım, en iyisi.
1. HASTA – Söndürme.
3. HASTA – Ne istiyorsun?
1. HASTA – Bıktım bu aptalca şakalardan. Ne diye aldatıyorsunuz bu zavallıyı?
2. HASTA – Sen başladın.
1. HASTA – Ben başlamadım.
2. HASTA – Kim çıkardı koynundan tavşanları, ördekleri?
1. HASTA – Ben!
2. HASTA – Gördün mü?
1. HASTA – Ne diye engel olmadınız?
3. HASTA – Uzun etme, hep böyle yaparsın. Yatalım artık. Zaten gece...
2. HASTA – Bir dakika bir dakika...
3. HASTA – Sözümü kesme.
2. HASTA – ...Bir dakika dedim.
3. HASTA – Sözümü kesme, bozarım istifini.
2. HASTA – (Saf) Buyur?
1. HASTA – Yaşa.
3. HASTA – Yani beyler bana posta mı koyuyorsunuz?
1. HASTA – Ben teke tek dövüşürüm.
2. HASTA – Güzel. Ben de. Sen?

3. HASTA – Ben dövüşürsem dayak yerim, onun için dövüşmem. (4. öksürür.)
2. HASTA – Zıbaracaksın, ört üstünü.
3. HASTA – Kendimize iyi bakmalıyız. Saat kaç?
2. HASTA – Onu geçiyor.
3. HASTA – Oooo çok geç olmuş. (4'ye) Hışt. Bana kızmadın ya?
2. HASTA – Niye kızsın? Şaka yapıyoruz şunun şurasında.
1. HASTA – (Islık çalar, 4'ye bakar. Sigara paketini uzatır.) Al bir tane. Her akşam bir tane hakkın var. Tamam mı? O kadar...

(4. bir tane sigara alır.)

2. HASTA – Benim çakmağı vereyim.
4. HASTA – İstemez.

(Oturur. Sigarasını kibritiyle yakar.)

3. HASTA – Bu gece ayaklarım donuyor.

(Ayakucundan iki çorap, bir hırka, bir takke çıkarır.)

1. HASTA – Belki de ölmeye başlıyorsun.
3. HASTA – Uğursuz sigara.
2. HASTA – Geç olmasa bir çay yapar, afiyetle içerdik.
3. HASTA – (Hırkasını giyer.) Uyku kaçırır.
1. HASTA – Bence hastalara her gece bir kadeh içki vermeli. Her derde şifadır.
3. HASTA – Ne gibi?
1. HASTA – Rakı.
3. HASTA – Orta malı bir içki.
1. HASTA – Peki şaraba da bir diyeceğin var mı?
3. HASTA – (Çorap giyer.) Var ya. Mide bozar.
1. HASTA – Allah Allah. Votka?
3. HASTA – Ağzıma almam.
1. HASTA – Konyak?
3. HASTA – (Öteki çorabı da giyer.) İçki mi o, ilaç.

1. HASTA – Eeee vermut?
 3. HASTA – Katıksız şerbet.
 1. HASTA – Cin?
 3. HASTA – *(Takkesini de başına geçirir.)* İçmem.
 1. HASTA – Kuduracağım, ya ne içersin?
 3. HASTA – Şampanya.

(Yatağın içine iyice gömülür. Sessizlik.)

1. HASTA – Eşşekoğlu eşşek. Onu babam da bilir.
 3. HASTA – *(Doğrulur.)* Ağzını topla. Sizi adam sandım da biraz candan davrandım. Buradan çıkınca beni görebilmek için sekiz memuruma kavuk sallayacaksınız ama boşuna. *(Yatar.)*
 2. HASTA – Ne övünüyorsun, daha bir Allah'ın kulu ziyaretine gelmedi.
 3. HASTA – *(Doğrulur.)* İstesem bütün şehri çağırırdım ama sizin bu görmemişliğinizden utanıyorum. *(Yatar.)*
 2. HASTA – Sen koridordan geçerken hastabakıcılar kahkahadan kırılıyor.

(3. doğrulur. Uzun uzun bakar.)

1. HASTA – Bu söz pek dokundu.
 3. HASTA – Sevgili evlatlarım, sizinle Azrail bile başa çıkamamış, ben ne yapayım? Çıt çıkaranı tepelerim, ona göre. Uyuyacağım.
 2. HASTA – Allah rahatlık versin bey.
 1. HASTA – Bırak şunu dinini seversen. Şampanya içermiş. Küstah. Ben bir kere bir şişe içtimdi. Dehşet içki ha. Üç saat hiç durmadan dans etmiştim. Fırsat olsa şimdi de ederim ya...
 2. HASTA – Sen iyisin maşallah. Niye taburcu etmiyorlar.
 1. HASTA – Kötü mü burası?
 2. HASTA – *(Yakınır.)* Nesi var?

1. HASTA – Daha nesi olsun? Ekmek elden, su gölden. Bana sigorta bakıyor.
2. HASTA – Ne kadar daha kalacaksın?
1. HASTA – Canım ne kadar isterse.
2. HASTA – Atma.
1. HASTA – Kahrolayım. Sen bu ateşe mateşe bakma. Hepsi martaval bunların. (4'yü gösterir.) Bunun balgamını götürüyorum tahlile. Nah böyle kum gibi basil buluyorlar. Bir rapor, yat bir ay daha. İstesem maraton koşarım, düz duvara tırmanırım. Sen ne diyorsun? Demir gibiyim demir. (Yatar.)
2. HASTA – Ne iyi. Ben sıfırı tüketmişim. Bana yapılan kalsiyumla bir saray badana edilirdi. Filmi gördüm. Elek gibi. Benim ciğerimi köpeğe atsan yemez. Ama bir gün kaçacağım.
1. HASTA – (Yattığı yerden) Her gün söylersin.
2. HASTA – Yok, sahiden kaçacağım. Bıktım artık.
1. HASTA – Kaçıp da ne yapacaksın?
2. HASTA – Felekten bir gece çalacağım. Anasını sata-yım.
4. HASTA – (Sakin) Yandaki odayı kadınlara vermişler.
1. HASTA – (Oturur.) Hangisini?
4. HASTA – Şunu, senin duvarın dibindeki.
2. HASTA – Ben de bir şey var bugün havada diyordum. Mis gibi kadın kokuyormuş.
1. HASTA – (Eliyle duvarı okşar.) Şimdi... Şurda... Ben-den bir kulaç ötede bir kadın yatıyor ha? Niye söylemedin şimdiye kadar?
4. HASTA – Unuttum.
1. HASTA – Kalkın ziyarete gidelim. Belki bir istekleri vardır.
4. HASTA – (Sakin) Ara kapı kilitli.

1. HASTA – Nerden biliyorsun?
4. HASTA – Gördüm. Hastabakıcı kilitliyor her geçişte.
1. HASTA – Allah kahretsin. Hastabakıcı değil, gardiyan.
2. HASTA – Bey, ara sıra yatakları değiştirelim mi?
1. HASTA – Yağma yok! (*Kulağını dayar.*)
3. HASTA – (*Doğrulur.*) Hemen burunlarınızı saklayıp yatmazsanız, sizi şikâyet edeceğim.
2. HASTA – Yavaş gel.
1. HASTA – Azami hız 40 kilometre.
3. HASTA – Kovulduğunuz zaman ziyarettime gelin hamamböcekleri. Her gün burdayım.
1. HASTA – Yan odayı kadınlara vermişler.
3. HASTA – (*İlgilenir.*) Kim dedi?
1. HASTA – Bu.
3. HASTA – Ulan, yalansa boynunu kırarım.
1. HASTA – Dört tane kadın yatıyormuş.
3. HASTA – Yok be.
2. HASTA – Ne çabuk gevşedin?
3. HASTA – Ee, ben severim kadın milletini. Başka ne biliyorsun?
4. HASTA – Dört tane kadın.
3. HASTA – Anladık, onu geç.
2. HASTA – Başka ne istiyorsun?
1. HASTA – Ad, yaş, renk, aile durumu...
3. HASTA – Pişmiş söze soğuk su katma. Ciddi ciddi konuşuyoruz şurada.
2. HASTA – Ben ne kadar oluyor bakayım hasta olalı, beş yıl. Beş yıldır elime kadın eli değmedi.
1. HASTA – Yalan.
2. HASTA – İnsana yalan gelir kardeşlik. Böyle taksit taksit ölmektense diyorum, bir gece, anasını

satayım, dört başı bayındır yaşadıktan sonra nalları dikeyim.

3. HASTA – Eskiden yaptıklarına say.
2. HASTA – Eskisi de bu. Allahını seversen. Ben hiç yaşamadım gibi bir şey zaten. Babamı küçük yaşta kaybettiğim için...
3. HASTA – Çok dinledik bu hikâyeyi. Şimdi bu işe bir çare bulmalı.
1. HASTA – Ne çaresi? Pencereden... *(Doğrulur.)*
3. HASTA – Dur be. Acele etme. Yüzümüze gözümüze bulaştırmayalım.
1. HASTA – Ne korkuyorsun. Kismetini kesmem. Elimi sallasam ellisi. Milyonla güzel kız var dünyada.
2. HASTA – Helal olsun sana.
1. HASTA – Kapı kilitli olmasa...
2. HASTA – Aşağıdan da kuş uçurtmazlar.
3. HASTA – *(Takkesini çıkarır, kaşınır.)* Şey edelim. Vur sana bir duvara.
1. HASTA – Ben mi?
3. HASTA – Sen ya.
1. HASTA – Niye?
3. HASTA – Niyesi var mı? Burada senin gibi bir delikanlı olduğunu bilselerdi, çoktan duvarı aşağı indirirlerdi.
1. HASTA – Ya kocakarının biri yatıyorsa duvarın dibinde.
2. HASTA – O zaman *(3.yü işaretle)* üstat, yatağını sevinçle devralır.
3. HASTA – Oğlum, toyluğu bırak. Bir de çilek dudaklı, sıırım gibi, çakı gibi bir kız çıkarsa, elimin üstünden ayağımın altından öpersin. Vur diyorum sana.

1. HASTA – Sahi vurayım mı?
3. HASTA – Tabii. Ama usturuplu. Tak tak.
2. HASTA – Bir tutarsa, iyi eğlence olacak ha.
1. HASTA – *(Tam vuracakken)* Ya başımıza iş açılırsa...
3. HASTA – Saçma.
2. HASTA – Hepimizi birden kovsalar da bu umutlandıрма oyununu bitirseler.
1. HASTA – Biri duyar muyar...
3. HASTA – Ulan şu taş duvar bile senden duyguludur be. Deli olacağım. Yarın bir bakacaksın, geberip gitmişsin. Ne olacak, zaman geçsin, sen ona bak.
1. HASTA – Peki peki. Yeter ki tıraşı kes.
- (İki kere vurur.)*
2. HASTA – Bir de benim için vur gözünü seveyim.
3. HASTA – İki tane de benden.
- (1. üç kez daha vurur.)*
2. HASTA – Susalım.
1. HASTA – *(Kulağını duvara yapıştırır.)* Belki de uyuşmuşlardır.
3. HASTA – O zavallılıklar da böyle bir olay için neler vermezler ki. Ölmemenin tek yolu beklemektir. Bekleyen ölmez.
2. HASTA – Bir de elma yiyen ölmezmiş. Ninem söylerdi.
3. HASTA – Benim sözlerimin inceliğini anlamıyorsun, bari kapa gaganı.
1. HASTA – Hiç ses gelmiyor.
2. HASTA – Belki kıskançlık kavgası çıkmıştır.
3. HASTA – Bilgisiz! Ben bir zamanlar bir vatmanın karrısı ile...
2. HASTA – Çok dinledik bu hikâyeyi.
3. HASTA – Ya?

1. HASTA – Kimsenin kılı bile kıpırdamadı işte. Ses mes yok.
3. HASTA – Sen ne olsun istiyordun?
1. HASTA – Onlar da vursalardı filan ne bileyim...
3. HASTA – Yakışıklı bir budalasın, o kadar. Çek şimdi yorganı kafana. Aylarca sonra bir gece yarısı buluşaçağınızı düşün. Anladın mı? Saçları karanlıkta meşale gibi parlar.
2. HASTA – Kızın üstünde, ne diyorlar ona, kırmızı bir sabahlık olur, söz gelişi...
3. HASTA – Düşün düşün. Elleri ateşten cayır cayır yanıyordur.
2. HASTA – Gözleri ateşten iri iri olmuştur.
3. HASTA – Ama işin püf noktası, hiçbir zaman buluşamayacaksın. Hep bekleyeceksin. Kafanın içinde türlü türlü düşler. Ama o hiç gelmeyecek.
1. HASTA – *(Sirtüstü yatar.)* Niye gelmesin?
3. HASTA – Gelirse yavrum işin bitiktir, bekleyecek bir şey kalmaz.
2. HASTA – Ben de düşünsem, olay çıkarmazsınız ya?
1. HASTA – Kafamı bozma.
3. HASTA – Bu hayatın her saniyesini, yalan yanlış yaşamalı. Kapıda ölüm bekliyor bizi.
2. HASTA – En iyisi bir gece alıp başımı kaçacağım.
3. HASTA – Dört aydır her gece kaçacaksın benim bildiğim.
2. HASTA – Karar veremiyorum.
3. HASTA – Neden?
2. HASTA – Param yok, biir!
3. HASTA – Başka?
2. HASTA – Karar veremiyorum, iki.
3. HASTA – Nereye gideceksin?

- 2. HASTA – Oho! Yer mi yok? Her şeyi düzenledim.
- 3. HASTA – Ne gibi?
- 2. HASTA – Elbiselerimi kapıcıya verdim, saklıyor.
- 3. HASTA – Ne zaman?
- 2. HASTA – Geçen hafta, cuma günü.
- 3. HASTA – Bunu yaptın ha?
- 2. HASTA – Bir ev var oraya gideceğim. Sabaha çıkma-
yacağımı nereden bilecekler. Güzel bir ka-
dınla... parayla bile olsa... kime ne değil mi?
Hiçbir şey düşünmeden sevişirim. İçerim.
Sigara da içerim. İstesem sırtımı da açarım.
İstesem... İşte, ne istesem hepsini yaparım.
Beş yıldır ne yapamadımsa, hepsini. Kötü
mü olur?

(Sessizlik.)

- 3. HASTA – Kalk öyleyse.
- 2. HASTA – Ne?
- 3. HASTA – Kalk. Ben de olsam böyle ölürüm. Al sana
para. (Cüzdanını 2'nin yatağına atar.) Be-
nim bildiğim, insan öyle yaşamalı ki sonun-
da öldüğüne değmeli. Kalk, çabuk ol.
- 2. HASTA – Sen delirdin mi? Bu gece olmaz.
- 3. HASTA – Cayamıyorsun değil mi böyle sürüklenmek-
ten? Git, insan gibi öl, korkak herif. Bir kü-
tük gibi yatmaktan ne bekliyorsun? Yattığın
yerden sokak bile görünmüyor. Yarın da gö-
remeyeceksin, öbür gün de. Hiç göremeye-
ceksin.
- 2. HASTA – Doktor ölürsün demişti.
- 3. HASTA – İyi ya, bu yatakta öleceğine, git, bir kadını
okşarken öl.
- 2. HASTA – Sahi gideyim mi?
- 3. HASTA – Durduğun kabahat.

2. HASTA – Kimseye haber verme ama.
3. HASTA – Bana ne, işim yok da seninle mi uğraşacağım...
2. HASTA – Soran olursa, arka bahçeye çıktı, hava alıyor dersin.
3. HASTA – Ne yaparsan yap.
2. HASTA – Bir taksiye biner, önce meyhaneye giderim.
3. HASTA – İyi ya işte, bir an önce bas git.
2. HASTA – *(Ayaklarını yatağın yanından sallandırır. Sessizlik.)* Seni hiç anlamamışım.
3. HASTA – Sende beni anlayacak kafa nerede?
2. HASTA – İyi adamsın.
3. HASTA – Haydi oradan. Ben iyi olacak kadar aptal mıyım?
2. HASTA – *(Cüzdandan birkaç kâğıt para alır.)* Bu kadar yeter bana. Gideyim ben artık. Geç bile kaldım. Oraları tam kıvamındadır. Çaydanlığım senin olsun üstat. İspirto ocağım da. Bir gece de bu uyuzu gönder. *(4'ü işaretle)* O da boş yere bekliyor. Biliyorum.
3. HASTA – Kimi?
2. HASTA – Bu uyuzu işte.
4. HASTA – Ne dedin?
3. HASTA – Bir şey demedi, yat aşağı.
4. HASTA – Dedi, uyuz dedi.
3. HASTA – Öylesin ya, ne desin?
4. HASTA – *(Kalkmaya çalışır.)* Bana uyuz diyemez.
2. HASTA – İyi ya canım, sana harcayacak zamanım yok. Geç kaldım.
4. HASTA – *(Doğrulur.)* Bir yere gidemezsin. Uğursuz veremli. *(Elinde bir sustalı)*
3. HASTA – Hşşşt. Otur diyorum sana.

4. HASTA – Karışma, senin de gırtlığını ekmek gibi doğrarım.
1. HASTA – *(Oturur.)* Ne oluyor be?
4. HASTA – *(Birden döner.)* Yat yerine. O güzel yüzüne yazık olur. *(Kapıyı kilitler.)*
2. HASTA – Kilitleme!
4. HASTA – *(Tehlikeli bir gülüşle)* Git de görelim.
2. HASTA – Yaklaşma bana.
4. HASTA – Haydi, alay etsene benimle.
2. HASTA – Uğraşma benimle. Basıp gideceğim ben.
4. HASTA – Bir yere gidemezsin. Uyuz.
2. HASTA – Bak bana. Ne dersen de. Tamam. Uyuz benim. Hakkın var. Ne söyledimse geri alıyorum. Oldu mu? Şimdi gitmem gerek.
4. HASTA – Kadınların yanına gidiyorsun değil mi? Hepsini duydum. İçki de alacaksın. Kapıcıyla beraber.
2. HASTA – Yalan, ben başka yere gidiyorum.
4. HASTA – Beni aldatamazsın. Haydi alay et benimle şimdi! Hepiniz, alay etsenize benimle, haydi.
1. HASTA – Bana bak.
4. HASTA – Ne istiyorsun?
1. HASTA – Ver o elindekini bana.
4. HASTA – Emretme bana.
1. HASTA – İstersen yere at.
4. HASTA – Atmam.
1. HASTA – *(Ayaklarını yere basar.)* Boş ver, bu gitsin. Biz seninle pazara izinli çıkarız.
4. HASTA – *(Tetikte)* Bırakmazlar.
1. HASTA – Ben izin alırım.
4. HASTA – Gelemem.

1. HASTA – Gelirsin. Doktorla konuşurum ben. Bir gazinoya gideriz. Bir sürü tanıdığım var. Dans ederiz. Öyle güzel kızlar tanıyorum ki ağzının suyu akar.
4. HASTA – Beni istemezler.
1. HASTA – Hele bir dene, görürsün. *(Ayağa kalkar.)* Ama paraları sen vereceksin.
4. HASTA – Veririm. Niye vermeyeyim?
1. HASTA – Senin çok paran var.
4. HASTA – Var tabii.
1. HASTA – İstersen benden bile çok içersin.
4. HASTA – İçerim. Niye içmeyeyim?
1. HASTA – Bir solukta on kat merdiveni tırmanırsın.
4. HASTA – Tabii. Niye tırmanmayayım?
1. HASTA – İstersen bu gece, benim yerimde yat. Duvarın dibinde.
4. HASTA – İstemez.
1. HASTA – Niye?
4. HASTA – Pazara izinli çıkalım daha iyi.
1. HASTA – Aferin. Bu gece bir sigara daha hak ettin. Ben de ettim. Çakmağını versene.
4. HASTA – *(Aranır.)* Burama koymuştum. Bir dakika... *(Yastığının altına bakmak için yatağın üstüne eğilir. 1. şimşek gibi atılır, ensesine vurur.)*
3. HASTA – Vurma!
- (4. yatağa serilir. 1. sustalılıy alır. 2. yatağına oturur.)*
1. HASTA – Korkma, bir şey olmadı. Siz de yatın bakalım, uyuyun.
2. HASTA – Ben gideceğim.
1. HASTA – Ne istersen yap.
2. HASTA – Az kaldı gidemeyecektim. Az kaldı burada kalacaktım.

1. HASTA – Nereye gidiyorsun?
2. HASTA – Arkaya. Bahçeye. Hava almaya. Anlarsın ya.
1. HASTA – Tamam. *(Yatar. 2. kapıya yürür.)* Üstat gece kalkınca bunun üstünü ört.
3. HASTA – Olur.
2. HASTA – İyi geceler.
3. HASTA – Sana da evlat.
1. HASTA – Işığı söndür.
- (2. söndürür. Kararsız durur.)*
3. HASTA – Git artık be. *(2. gider.)* Nereye gittiğini biliyor musun?
1. HASTA – Duydum. Nasıl karar verdi?
3. HASTA – Konuşmasak daha iyi.
1. HASTA – Az kaldı gidemeyecekti.
- (Sessizlik.)*
3. HASTA – Haklısın.
- (Sessizlik. Duvara üç kez vurulur.)*
3. HASTA – Duvara vuruyorlar.
1. HASTA – Oldu işte.
- (Üç kez daha vurulur.)*
3. HASTA – Karşılık verecek misin?
1. HASTA – Hayır. Düşüneceğim. Elleri ateşten cayır cayır yanıyordur. Gözleri iri iri olmuştur. Onunla buluşmak için yarını bekleyeceğim. Ama o hiç gelmeyecek. Allah rahatlık versin.
3. HASTA – Sana da evlat... *(2. kapıda belirir. Ezik, utanmış haldedir.)* Ne o, bir şey mi unuttun?
2. HASTA – Yoo.
3. HASTA – Eee?

2. HASTA – Geç oldu. Bu gece gitmenin yararı yok. Ya-
rın giderim. Daha iyi. Öyle değil mi? Erken-
den...
3. HASTA – Salak. Yat haydi.
2. HASTA – Peki.

*(Yatar. Hastabakıcı geçerken kapıyı kapatır. Zifir gibi ka-
ranlık olur.)*

1959

Oyunun Sonu

KARAGÖZ'ÜN DÖNÜŞÜ

KİŞİLER:

UŞAK
KARAGÖZ
DELİKANLI
CEMAL ABDİ
KIZ
ANNE

(Olay, zamanımızda İstanbul'da geçer. Panoların arkasını boydan boya çevreleyen siyah fon perdesi üstünde İstanbul'un yüksek ve modern binalarla karışmış silueti. Panolar saydamdır. Panoların üstünde zengin bir salona ait eşyaları temsil eden çizgiler... Perde, şömine, aplik, tablolar, vs. vs. Sahnede üç boyutlu eşya yoktur. Panoların arkasında ışık yandığı zaman, ışıkla panoların arasına girenlerin gölgeleri görülür.

Perde müzikle açılır. Karagöz, modern kıyafetli gölgeler arasında bir uçtan öteki uca, klasik duruşuyla yürür. Gölgeler ritmik hareketlerle kendisini alaya alırlar. Karagöz sağ uçta kaybolur. Zil sesi. Panoların arkasındaki ışıklar söner, sahne ışıkları yanar. Gururlu bir uşak soldan çıkıp sağa yürür, kaybolur. Bir an sonra Karagöz'le birlikte içeri girer. Karagöz'ün üstünde eskimiş Karagöz elbisesi. Karagöz tabii bir şekilde oynar.)

UŞAK	–	Israrın faydası yok. Beyefendinin kabul edeceklerini sanmıyorum.
KARAGÖZ	–	Sen bir haber ver hele, görürsün.
UŞAK	–	Kartınız?
KARAGÖZ	–	Haa?
UŞAK	–	Yani kim geldi diyeyim?
KARAGÖZ	–	Karagöz dersin.
UŞAK	–	Efendim?
KARAGÖZ	–	Karagöz, Karagöz!
UŞAK	–	<i>(Şaşkın durur.)</i> Eveen...
KARAGÖZ	–	Hadisene oğlum...
UŞAK	–	Bir dakika bekleyiniz lütfen.

(Çıkar.)

KARAGÖZ – (Hayran, ürkek gezinir, eşyalara bakınır.)
Allah Allah... Allah Allah... (Es) Allah Allah...

(Uşak girer.)

UŞAK – Beyefendi sizi kabul edemeyecekler. Eğer bir isteğiniz varsa...

KARAGÖZ – Dur dur, baştan al.

UŞAK – Beyefendi sizi kabul edemeyeceğini, çünkü bu saatte...

KARAGÖZ – (İçten) Oğlum, ben yanlış yere gelmiş olmayayım sakın? Burası Cemil Abdi Bey'in evi mi?

UŞAK – Evet.

KARAGÖZ – Şu, ithalatçı Cemil Abdi Bey?

UŞAK – Evet.

KARAGÖZ – Bursalı?

UŞAK – Evet.

KARAGÖZ – Ulan, kim dedin öyleyse benim için?

UŞAK – Bir bey.

KARAGÖZ – Köftehor, tabii kabul etmez. Ben, bey miyim? Git Karagöz geldi de. Yallah... (Kolundan tutar.) Dur gitme. Yine yalan yanlış bir laf edersen, alimallah seni ayağımın altına alır, paspas gibi çiğnerim. Dur... Çiğnemekle kalsam iyi. Önce ekşimiş yalak suyunda yıkar, sonra da tokmaklarım. Dur, dur. Tokmakla-sam şükret, suyunu böyle bura bura sıkardım. Olmadı mı merdaneden geçiririm. O da mı olmadı, demirci ocağına yayarım. (Soluyarak durur.) İnsan sana inansa yüreğine iner be. Cemal Abdi Bey beni kabul etmeyecekmiş. (Uşağın çevresinde döner.) Ukala dümbele-ği... Zevzek... Elmagöz kurdu...

(*Delikanlı soldan girer. Smokinlidir.*)

- DELİKANLI – Ne var, ne oluyor burada?
- UŞAK – Bir şey yok, küçük bey.
- DELİKANLI – (*Karagöz'ü gösterir.*) Bu ne maskaralık?
- KARAGÖZ – (*Uşağa*) Bu da kim?
- UŞAK – (*Resmi*) Beyefendinin oğulları...
- KARAGÖZ – Ne? (*Yüzü sevinçten parlar.*) Vay vay vay vay... (*Kollarını açar.*) Ulan beni tanımadın mı? Haa? Karagöz Amca'yı... Ulan Allah bağışlasın, eşek kadar olmuşun. Gel, gel kucaklaşalım. (*Delikanlının üstüne yürür.*) Seni yaradana kurban olsun bu amcan... Seni...
- DELİKANLI – (*Korkmuştur.*) Bir dakika, rica ederim, bir dakika...
- KARAGÖZ – Oğlum nasıl olur... (*Sesi düşer. Uşağa*) Ulan. Gel yamacıma.
- UŞAK – Efendim?
- KARAGÖZ – Beni kandırdın galiba. Kim bu?
- UŞAK – Beyefendinin oğulları...
- KARAGÖZ – Oğulları ne demek? Bir tane oğlan işte.
- UŞAK – Evet, bir tane.
- KARAGÖZ – Bir tanedir o be. Aslandır. (*Delikanlıya doğru yürür.*) Yahu nasıl olur? (*Delikanlı geriler.*) Peki peki, gelen yok. Sakin ol. Sen beni hatırlamadın herhalde. Git babana haber ver, benim geldiğimi. Zaten izinizi bulana kadar akla karayı seçtim. Yahut haydi yürüyün, beraber çıkalım yanına, haa? Sevinçten tavana yapışsın.
- DELİKANLI – (*Eli ayağına dolaşarak*) Rica ederim, siz bir saniye bekleyin burada. Ben şimdi gelirim.

(*Koşarak çıkar.*)

- KARAGÖZ – Rica ne demek? Emret be emret. Şuna bak, kavak gibi boy atmış maşallah. Bana bak, yemek saatini kaçırmadım ya?
- UŞAK – Hayır.
- KARAGÖZ – Aman iyi. (*Çevreye bakınır.*) Kocaman bir ev...
- UŞAK – Evet efendim.
- KARAGÖZ – Hem de güzel.
- UŞAK – Evet efendim.
- KARAGÖZ – Zengin, değil mi?
- UŞAK – Evet efendim.
- KARAGÖZ – O zaman da işini bilirdi hergele. Yenge nasıl?
- UŞAK – Efendim?
- KARAGÖZ – Karısı canım. Ne yapıyor kocakarı?
- UŞAK – Hanımefendi mi?
- KARAGÖZ – Haa hanımefendi ya. Çenesi yine mitralyöz gibi çalışıyor mu?
- UŞAK – Estağfurullah.
- KARAGÖZ – Ne oluyorsun, yoksa seni korkutuyorlar mı?
- UŞAK – Hayır, ne münasebet.
- KARAGÖZ – Ee ne titriyorsun hazan yaprağı gibi köftehor? (*Tutar, sarsar.*) Seni himayeme alıyorum. (*Sirtına vurur.*) Kılına dokunanı toz eder, sonra da fırçalarım. (*Babacanca iter.*) Bayağı adammışsın be, aferin. Sevdim seni. Ee nerde kaldı bu herifler? Sıkıldım ben.
- UŞAK – (*Uzaklaşmaya çalışarak*) İsterseniz ben gidip bir bakayım.
- KARAGÖZ – Hööt. Bir yere gidemezsin. Seni himayeme aldım ya, bitti artık. Gözümün önünde olacaksın. Bu ne bu?
- UŞAK – Şömine.
- KARAGÖZ – Neye yarar bu meret?

- UŞAK – Yakılır.
- KARAGÖZ – Niye?
- UŞAK – Isınmak için...
- KARAGÖZ – Tu Allah cezamı versin. Kırk yıllık baba ocağını tanımadım. Tanıyamam ya. Adamın adını değiştirmişsiniz.
- UŞAK – Ben değiştirmedim.
- KARAGÖZ – Peki, bu ne bu?
- UŞAK – Aplik.
- KARAGÖZ – Yaa... Bu?
- UŞAK – Abajur.
- KARAGÖZ – Bu?
- UŞAK – Telefon.
- KARAGÖZ – Hımm... Bu?
- UŞAK – Tablo.
- KARAGÖZ – Ya bu ne?
- UŞAK – Büfe.
- KARAGÖZ – Çıldıracağım. Burası evin nesi?
- UŞAK – Salonu.
- KARAGÖZ – Burdan nereye çıkılır?
- UŞAK – Antreye.
- KARAGÖZ – Buradan?
- UŞAK – Koridora.
- KARAGÖZ – *(Bir an durur, sonra uşağa bir tekme atar.)*
Acıdı mı ulan bir yerin?
- UŞAK – Acımaz olur mu? Fakat size...
- KARAGÖZ – Kes. Demek rüyada filan değilim. Bu ne iş anlamadım gitti. Sen Frenkçe konuşuyorsun, ben Türkçe. Gül gibi de anlaşıyoruz. Bana bak, bu sefer gözünü seveyim doğrusunu söyle, ben yanlış bir yere gelmiş olmayayım?

(Delikanlı girer.)

- DELİKANLI – Beyefendi, babam sizinle görüşecek.

- KARAGÖZ – Haydi çıkalım yanına... (*Yürür.*)
- DELİKANLI – Kendi geliyor, burada beklesek...
- KARAGÖZ – (*Memnun*) Kendi geliyor ha? Güzel. Sayar beni. Az mı dayağımı yemiştir. (*Uşak korkuyla öksürür. Karagöz gevrek gevrek güler, delikanlının elbisesini gösterir.*) Ya bu ne? Meraktan çatlayacağım.
- UŞAK – Smokin.
- KARAGÖZ – Bu?
- UŞAK – Papyon.
- KARAGÖZ – Bu?
- UŞAK – Ceket.
- KARAGÖZ – Bu?
- UŞAK – Pantolon.
- KARAGÖZ – Bu?
- UŞAK – İskarpın.
- KARAGÖZ – (*Delikanlıya*) Dur oğlum, Allah rızası için. Ya bu?
- UŞAK – Çorap.
- KARAGÖZ – (*Yere oturur.*) Ohh çok şükür bir tanıdığa rastladım. (*Uşağa*) A hergele, a zebani, a salyangoz, söz ayağa düşmedikçe Türkçe konuşmaz mısın sen, ha?
- (*Cemal Abdi soldan girer. Smokinli. Kibirli ve soğuk.*)
- CEMAL ABDİ – Ne oluyor?
- UŞAK – (*Dehşet içinde*) Beyefendi.
- KARAGÖZ – (*Oturduğu yerden*) Vay Hacivatım vay. Vay hacı cav cav vay. (*Uşağa*) Tut elimi, kalkamıyorum. (*Kalkar.*) Hamdolsun kavuşturana... (*Koşar.*)
- CEMAL ABDİ – (*Sert*) Kendinize gelin rica ederim.
- KARAGÖZ – (*Duraklar ama yine de sevinçli*) Hacivat...
- CEMAL ABDİ – Bu ne laubalilik?

- KARAGÖZ – *(Gülmeye çalışarak)* Ben, Karagöz, kırk yıllık dostun...
- CEMAL ABDİ – Bir yanlışlık olacak. Sizi tanımıyorum.
- KARAGÖZ – Haa? *(İçine bir kuşku düşmüştür.)* Latife etme dinin aşkına. Yahu Hacivat, benim ben!
- CEMAL ABDİ – *(Uşağa)* Çık dışarı.
- UŞAK – Emredersiniz beyefendi.
- CEMAL ABDİ – *(Oğluna)* Sen de, annenin yanına. Anladın mı? *(Uşağa)* Sen de aşağıya. Kimse kalmasın etrafta. Çabuk.
- (İkisi de çıkarlar. Kısa bir sessizlik.)*
- KARAGÖZ – Hacivat, işte yalnız kaldık. Yoksa kıyafetimden mi utandın da...
- CEMAL ABDİ – Sus bakalım.
- KARAGÖZ – Peki susayım.
- CEMAL ABDİ – Kaç senedir hangi cehennemdeydin?
- KARAGÖZ – Haa anlatayım. Senden ayrılınca...
- CEMAL ABDİ – Beni bırak şimdi.
- KARAGÖZ – Peki Hacivat.
- CEMAL ABDİ – Bu adı da unut.
- KARAGÖZ – Peki Haciv... Beyefendi.
- CEMAL ABDİ – Yok canım aramızda biraz daha samimi olabiliriz.
- KARAGÖZ – Allah ömürler versin.
- CEMAL ABDİ – Anlatıyordun.
- KARAGÖZ – Güç günler geçirdim. Ne Tuzsuz Bekir, ne Çelebi, ne Tiryaki... Bütün dostlar dağıldı gitti. Hepsinin akıbetini öğrendim de seni bulmak zor oldu. Köşeyi dönmüş, Cemal Abdi Beyefendi olmuşsun.
- CEMAL ABDİ – Ne kadar istiyorsun?
- KARAGÖZ – Anlamadım.
- CEMAL ABDİ – Ne kadar istiyorsun diyorum.

- KARAGÖZ – Ee, bir metre ver.
- CEMAL ABDİ – Anlamadım.
- KARAGÖZ – Anlamazsın ya. Ulan ben senden ne isterim be? Garip kalmıştım, çıktım geldim.
- CEMAL ABDİ – Parasız görünüyorsun da...
- KARAGÖZ – Senin naktin varsa, ne olmuş, benim de vaktim var. Vakit nakittir. Bozdur bozdur yaşa.
- CEMAL ABDİ – Üstün başın...
- KARAGÖZ – Sen kendi üstüne başına bak. Önce kireç kuyusuna, sonra da katran fıçısına düşmüş kediye benziyorsun.
- CEMAL ABDİ – Ağzını bozma.
- KARAGÖZ – Hacivat ne kadar istesem ağzımı senin kadar bozamam. Bir zamanlar bilir bilmez, Arapça, Farsça paralardın. Şimdi uşağın bile Frenkçe konuşuyor. Ulan her devrin adamı-sın be! Akıllısın gözüm çıksın. Bir bana bak, bir kendi haline. Seni döveceğime keşke kendimi dövseymişim. Benim dayacağımı yiye yiye adam oldun, anam babam ölsün ki... Tüh...
- CEMAL ABDİ – Bitti mi?
- KARAGÖZ – İçimi döktüm ya, sen ona bak. Şimdi defolup gideyim mi?
- CEMAL ABDİ – Bir işin var mı?
- KARAGÖZ – Var.
- CEMAL ABDİ – Ne?
- KARAGÖZ – Yaşamak. Yaşıyorum. Daha ne olsun?
- CEMAL ABDİ – İyi geçiniyor musun bari?
- KARAGÖZ – Herkesle iyi geçinirim ben.
- CEMAL ABDİ – Hiç değişmemişsin Karagöz.
- KARAGÖZ – Sen de...
- CEMAL ABDİ – Hep o dik başlı adamsın.
- KARAGÖZ – Sen de hâlâ ham ervahsın.

- CEMAL ABDİ – Seninle bir pazarlık yapalım.
- KARAGÖZ – Nasıl olsa aldanırım ya, yapalım haydi.
- CEMAL ABDİ – Adımı unutacaksın.
- KARAGÖZ – Ağzıma bile almam artık.
- CEMAL ABDİ – Dostluğumuzu da.
- KARAGÖZ – Ay biz dost muyuz?
- CEMAL ABDİ – Laf ebeliğini bırak. Vaktim az. Baloya yeti-
şeceğiz. Sana iş vereyim, ne dersin? Belki
birtakım işlerde ortak bile oluruz. Bana se-
nin gibi...
- KARAGÖZ – Enayi...
- CEMAL ABDİ – Rica ederim, namuslu.
- KARAGÖZ – Tamam. Maksud bir ama rivayet muhtelif.
- CEMAL ABDİ – ...Namuslu adamlar lazım. Yalnız eski gün-
leri defterden silelim. Ne gereği var? Yanım-
da gününü gün eder...

(Cemal Abdî'nin kızı kısa tuvaletle koşarak içeri girer.)

- KIZ – Baba... Aaaa! Karagöz Amca... *(Durur, atı-
lır.)* Karagöz Amca hoş geldiniz. *(Sarılır.)*
- KARAGÖZ – Hoş bulduk.
- KIZ – Söylediler de inanmadım. Sahi değil mi?
- CEMAL ABDİ – Şimdi bizi rahat bırak. Haydi, yukarı!
- KARAGÖZ – Dur Hacıvat, kim bu hanım kız?
- CEMAL ABDİ – Kızım.
- KARAGÖZ – Sen beni nereden tanıyorsun bakayım?
- KIZ – Nasıl tanımam? Babam, affedersin baba,
hep saklardı ama bir gün eski resimlerinizi
buldum. Annemi sıkıştırdım. O da her şeyi,
yani sizi anlattı. Oh baba ne iyi, yeniden
buluştunuz. *(Babasına sarılır.)* Niye bizden
sakladındı sanki? Ne güzel olacak şimdi.
Hayatımız yeniden bir oyuna benzeyecek.
Annemi çağırayım mı? Ağabeyim de gör-
mek ister tabii. O çekindi giremedi.

- CEMAL ABDİ – Yeter.
- KIZ – Ne oldu?
- CEMAL ABDİ – Yeter dedim. Yukarı çık.
- KIZ – Peki baba. (*Karagöze*) Yorgun görünüyorsunuz. Yoksa hasta mısınız?
- KARAGÖZ – Hayır, hayır...
- CEMAL ABDİ – Söylediğimi duymadın mı?
- KIZ – Duydum baba. (*Karagöze*) Yalnız mı geldiniz?
- KARAGÖZ – Yahu Hacivat...
- CEMAL ABDİ – Bu adı unut demiştim.
- KIZ – Niye baba? Niye saklıyorsun? Yemin ederim bundan güzel bir ad olamaz, herkese anlatacağım. Babam diyeceğim, bir zamanlar Hacivat'mış. Hani meşhur Hacivat var ya, o...
- CEMAL ABDİ – Kes diyorum sana. Defol!
- KIZ – (*Sarılır.*) Baba, şimdi seni öyle seviyorum ki...
- KARAGÖZ – Hacivat be... (*Gözlerini siler.*) Ne hoş değil mi? Ha?
- (*Sessizlik.*)
- CEMAL ABDİ – Çık yukarı anneni çağır. Ağabeyini de.
- KIZ – (*Sevinçle*) Peki baba.
- (*Çıkmak için koşar, durur, geri döner, babasına sarılıp tekrar koşarak çıkar.*)
- KARAGÖZ – İhtiyarlamışız...
- CEMAL ABDİ – Öyle.
- KARAGÖZ – Yakınlarda bir yerde, iki gözlü, bakla oda, nohut sofa bir evcik bulsam diyorum. Ara sıra buluşur eski günleri yâd ederiz. Yani geviş getiririz. Sen benim aklım olursun, ben senin kalbin. Ben akıla muhtacım, sen kalbe. Ne dersin?

- CEMAL ABDİ – Beni affettin mi Karagözüm?
- KARAGÖZ – Estağfurullah Hacivat. O nasıl söz?
- CEMAL ABDİ – Yoruldum, biliyor musun? Mutlu değilim.
- KARAGÖZ – Eskiden de değildin.
- CEMAL ABDİ – Değildim ya... Neden acaba?
- KARAGÖZ – Neden olacak? Bir zamanlar Hacivat'tın. Şimdi Cemal Abdi olmuşsun. Yarın kimbilir hangi kılığa gireceksin?
- CEMAL ABDİ – Yok canım, bu kadar basit olamaz.
- KARAGÖZ – Ne?
- CEMAL ABDİ – Sebep.
- KARAGÖZ – Belki daha da basit.
- CEMAL ABDİ – Hem ben isteyerek böyle olmuyorum ki... Devir böyle istiyor. Uymak gerek.
- KARAGÖZ – Hacivat be. Gel baştan alalım, ne kaybedersin, bir kere denesek?
- CEMAL ABDİ – Neyi?
- KARAGÖZ – Beraber olmayı. Eskisi gibi, haa? Göreceksin...
- CEMAL ABDİ – Olmaz.
- KARAGÖZ – Gel inat etme...
- CEMAL ABDİ – Olmaz. Bin güçlkle bir düzen kurmuşum, onu bozamam... Zenginim Karagöz. Tuttuğumu koparıyorum. Çocuklarım artık bu hayata alıştı. (Susar.) Keşke hiç gelmeseydin.
- KARAGÖZ – Mutlu değilmişin ama...
- CEMAL ABDİ – Olsun. Ben mutlu olmakla vakit kaybedecek adam değilim. İşadamıyım. İşim var.
- KARAGÖZ – Korkuyorsun değil mi?
- CEMAL ABDİ – Neden?
- KARAGÖZ – Tekrar peşime takılıp geleceğinden...
- CEMAL ABDİ – Geç kalıyorum, işim çok. Haydi, sen artık git.

- KARAGÖZ – Seni bulmuşken?
- CEMAL ABDİ – Beni bulmadın ki. Seni tanımıyorum bile. Garip, hoş bir adamsın. Merak edip seni görmek istedim. O kadar.
- KARAGÖZ – Hacivat.
- CEMAL ABDİ – Dinle beni. Şimdi karımla çocuklarım gelecekler. Seni tekrar görmelerini istemiyorum.
- KARAGÖZ – Sen çağırdın onları...
- CEMAL ABDİ – Bir andı o. Geçti. Sandım ki... Neyse neyse. Haydi Karagöz, git artık.
- KARAGÖZ – Hacivat... *(Durur.)* Cemal Abdi, doğru... Sen haklısın.
- CEMAL ABDİ – İstersen büroma gel, sana iyi bir...
- KARAGÖZ – *(Yürür.)* Sana şuracıkta eski oyunlarımdan birini oynamak istedim ama artık olmaz. Acı-
rım. Para hırsı kolunu kanadını kırmış senin. Üstadımız Nasrettin'in kuşuna dönmüştün. Dilerim insanları sevmeye mecbur olursun. Sana en büyük ceza bu olur.
- (Kız girer.)*
- KIZ – Baba, geliyorlar. Siz... Sen... Bir tuhafısın. N'oldu? Gidiyor galiba...
- CEMAL ABDİ – Gayet tabii. Haydi, git giyin, geç kalıyoruz.
- KIZ – Hayır. *(Koşar.)* Bir dakika, ne olur. Nereye gidiyorsunuz? Babamı, böyle, yapayalnız bırakamazsınız. Karagöz Amca...
- KARAGÖZ – *(Döner.)* Ben Karagöz değilim kızım. Bir şaka yapayım dedim, yüzüme gözüme bu-
laştırdım. Allahaismarladık beyefendi.
- KIZ – *(Ani bir kararla)* Elinizi öpebilir miyim?
- KARAGÖZ – *(Elini uzatır.)* Merhaba kızım.
- (Döner çıkar.)*
- KIZ – Niye merhaba dedi?

- CEMAL ABDİ – Bilmem. Şaka olsun diyedir. Gel benimle...
(Anne, oğul, sonra uşak girerler.)
- ANNE – Beni çağırmışsın, misafir varmış... Tam giyilirken... Nerede misafir?
- KIZ – Gitti.
- ANNE – Aman pek iyi olmuş... Vakit mi var misafirle uğraşacak... (Uşağa) Bu hal ne? Her taraf çamur olmuş. Çabuk temizleyin. Yemek hazır mı?
- UŞAK – Evet hanımefendi.
- ANNE – Niye haber vermiyorsun? Sus. Cevap istemem. Her saçma kelimenizle ömrümden bir dakika çalışırsunuz. Cemal, kimdi gelen?
- CEMAL ABDİ – Hiç canım, garip, hoş bir adamdı. Tanımazsın.
- KIZ – Karagöz Amca'ydı.
- ANNE – (Durur.) Tanımıyorum.
- KIZ – Nasıl olur? Geçenlerde anlatmıştın ya...
- ANNE – Sus. Cevap istemem... Her saçma kelimenizle...
- KIZ – Ömrünüzden bir dakika çalışıyoruz...
(Bakışlırlar.)
- CEMAL ABDİ – Haydi, yemek yiyelim artık. Ha, unutmadan söyleyeyim, yarın akşam Ferit Beylerin kokteyline gitmemiz...
- (Cemal Abdi, eşi ve oğlu konuşarak soldan kaybolurlar. Anne bir saniye sonra döner.)
- ANNE – (Uşağa) Işıkları söndür. Telefon fişini çek. Kim gelirse evde yokuz. Yerleri temizle. Pencereleri aç, hava alsın. Otomobil... Anlaşıldı. Cevap istemez... (Anne çıkar.)
- UŞAK – Işıkları söndürebilir miyim küçük hanım?
- KIZ – Evet.

(Uşak, ışığı söndürür, çıkar. Panolar aydınlanır. Gölgeler. Müzik. Kız, soldan sağa, Karagöz klasik duruşuyla sağdan sola yürürler. Kız, sağ köşede durur.)

KIZ

– Karagöz Amca.

(Karagöz'ün gölgesi bir an durur. El sallar. Sonra yürür. Soldan kaybolur.)

1959

Oyunun Sonu

KARDEŞ PAYI

KİŞİLER:

BİRİNCİ KARDEŞ

İKİNCİ KARDEŞ

- BİRİNCİ – Hey, ne yapıyorsun?
- İKİNCİ – Sana ne?
- BİRİNCİ – Yersin tokadı.
- İKİNCİ – Otur.
- BİRİNCİ – Babam tüfek almış.
- İKİNCİ – Biliyorum.
- BİRİNCİ – Niye bana söylemedin?
- İKİNCİ – İşte. Otursana.
- BİRİNCİ – Ben tüfeği görmedim daha...
- İKİNCİ – Ben gördüm.
- BİRİNCİ – Yalan söylüyorsun.
- İKİNCİ – Annem ölsün...
- BİRİNCİ – Aptal, anlat haydi.
- İKİNCİ – Otur dedim.
- BİRİNCİ – Peki.
- İKİNCİ – Sabah, anneme gösteriyordu.
- BİRİNCİ – Ödü patlamıştır.
- İKİNCİ – Hımm. “Çevirme bana doğru” dedi.
- BİRİNCİ – Babam şaka yapmaz.
- İKİNCİ – Annemi sever ama.
- BİRİNCİ – Olsun. Babam şaka yapmaz.
- İKİNCİ – Babam da tüfeği başka yere çevirdi, biraz oynadı, sonra kaldırdı.
- BİRİNCİ – Nereye?
- İKİNCİ – Yatak odasına. Yükün içine.
- BİRİNCİ – Soyma artık o değneği.
- İKİNCİ – Al sen soy.
- BİRİNCİ – İstemez.
- İKİNCİ – Kaldırırken içine fişek de sürdü.

- BİRİNCİ – Hep gördün mü bunları?
- İKİNCİ – Evet.
- BİRİNCİ – Av tüfeği mi?
- İKİNCİ – Belki.
- BİRİNCİ – Salak, sürmedin elini değil mi?
- İKİNCİ – “Bir tutayım” dedim, alay etti.
- BİRİNCİ – Haklı.
- İKİNCİ – Neden? Ben sizden daha erkeğim.
- BİRİNCİ – Hıh!
- İKİNCİ – Babam ölürse tüfeği bana kalacak.
- BİRİNCİ – Ben nerede olacağım, tüfek sana kalırken?
- İKİNCİ – Düşünmedim bile.
- BİRİNCİ – Bir kere, babam ölmez. Ölse de tüfeği benim olur. Ben senden büyüğüm.
- İKİNCİ – Ol.
- BİRİNCİ – İki yaş büyüğüm.
- İKİNCİ – Ne olmuş? İlk ben gördüm tüfeği.
- BİRİNCİ – Babam nerede?
- İKİNCİ – Cehennemin dibinde.
- BİRİNCİ – Şşşşt!
- İKİNCİ – Ne korkuyorsun?
- BİRİNCİ – Dayak yerken köpek gibi titriyorsun ama!
- İKİNCİ – Bir daha dövemeyecek.
- BİRİNCİ – Atma.
- İKİNCİ – Tüfeğin yerini biliyorum.
- BİRİNCİ – Tamam, bitti değnek. Koy bıçağı cebine. Bana ver, daha iyisi.
- İKİNCİ – O bana vurursa, ben de tüfeği alır onu vururum.
- BİRİNCİ – Babamı?
- İKİNCİ – Evet.
- BİRİNCİ – Sen hastasın. İyi bir dayak istiyorsun.
- İKİNCİ – Denesene.
- BİRİNCİ – Ahmak.

(Sessizlik.)

- İKİNCİ – Babam sahi annemi sever mi?
BİRİNCİ – Bilmiyorum.
İKİNCİ – Niye sevmesin?
BİRİNCİ – Gel seninle bir anlaşma yapalım. Her şey senin olsun, babam ölürse tüfeği bana bırak.
İKİNCİ – Hayır.
BİRİNCİ – Ev, bahçe, kavaklık, eşya.
İKİNCİ – Hayır.
BİRİNCİ – Saati, fotoğraf makinesi, dolmakalemi...
İKİNCİ – Hayır dedim.
BİRİNCİ – Anlaşıldı, öyleyse dövüşeceğiz.
İKİNCİ – Dövüşmem.
BİRİNCİ – Neden?
İKİNCİ – İşte.
BİRİNCİ – Bilek büküşelim.
İKİNCİ – İstemiyorum.
BİRİNCİ – Elektrikli tıraş makinesi de senin olacak ama.
İKİNCİ – Vermeyeceğim.
BİRİNCİ – Şaşkın, hepsini satsan yüz tüfek alırsın.
İKİNCİ – Sen al.
BİRİNCİ – Alacağım. Bir de çifte alırım.
İKİNCİ – Tamam. Git artık.
BİRİNCİ – Gideceğim.

(Sessizlik.)

- İKİNCİ – Nereye gideceksin sanki?
BİRİNCİ – Tüfeği almaya.
İKİNCİ – Yükten?
BİRİNCİ – Bakar, sonra yerine koyarım. Anlamaz ki.
İKİNCİ – Anlar. Ben söylerim.
BİRİNCİ – Ama... Nasıl olur, sen benim kardeşimsin.
İKİNCİ – Biliyorum.
BİRİNCİ – Gidiyorum ben.
İKİNCİ – Git.

- BİRİNCİ – Babam nerede?
İKİNCİ – Odasında uyuyor.
BİRİNCİ – İyi, ben de yarın alırım. Babam şehre inince.
İKİNCİ – Ben burada kalıyorum.
BİRİNCİ – Bana ne...

(Bir silahlı sesi duyulur.)

- İKİNCİ – Hey?
BİRİNCİ – Silah sesi bu.
İKİNCİ – Babam tüfeği deniyor demek ki.
BİRİNCİ – Gidiyorum.
İKİNCİ – Git haydi. Yılışık.

(Birinci koşarak çıkar. İkinci yeni bir değnek soymaya başlar.)

- BİRİNCİ – Bak bana, gel benimle. *(Elinde tüfek.)*
İKİNCİ – Ne oluyor?
BİRİNCİ – Gel sen.
İKİNCİ – Tüfeği almışsın.
BİRİNCİ – Annem babamı vurmuş. *(Tüfeği uzatır.)* Al senin olsun.
İKİNCİ – Ama... hayır... istemem. Annem nerede?
BİRİNCİ – Yatak odasında.
İKİNCİ – Ben anneme gidiyorum.
BİRİNCİ – Dur. Bunu ne yapayım?
İKİNCİ – Senin olsun.
BİRİNCİ – Yoo... yere koyayım mı, buraya?
İKİNCİ – Ne yaparsan yap.
BİRİNCİ – İşte. Koyuyorum buraya. Ne senin, ne benim.
İKİNCİ – Hayvan. Yürü diyorum.
BİRİNCİ – Peki.

(Tüfeği bırakıp çıkarlar.)

1966

Oyunun Sonu

DARILMACA YOK

(Oyun, Bir Bölüm)

KİŞİLER:

- 1. OYUNCU**
- 2. OYUNCU**
- 3. OYUNCU**
- 4. OYUNCU**
- 5. OYUNCU**

(Çıplak bir sahnede ya da bir alanda oynanır. Oyuncular diledikleri gibi giyinirler. 1. oyuncu korkuyla kaçmaktadır. Yüzü terden ıslanmıştır. Birden önüne 2. oyuncu çıkar. Duraklama. 1. oyuncunun kaçmak istediği her yönde 3., 4. ve 5. oyuncular belirir.)

1. OYUNCU – *(Kısıık) Hayır!*
2. OYUNCU – *(Çarpık güler.) Yaa...*
3. OYUNCU – *Söyledikti sana.*
4. OYUNCU – *Dinlemedin...*
5. OYUNCU – *Ne yapalım?*
2. OYUNCU – *Kımıldama!*
1. OYUNCU – *Kaçmayacağım.*
3. OYUNCU – *(Elindeki sustalıyı silker; bıçak parlar.) Dene istersen.*

(1. koluyla yüzünü örter. Solumaktadır.)

5. OYUNCU – *İndir kolunu.*
1. OYUNCU – *Yoo... (Yarı indirir.)*
5. OYUNCU – *Yaklaş bakalım.*
1. OYUNCU – *Yapma n'olur?*
5. OYUNCU – *Yaklaş dedim.*
1. OYUNCU – *(Çevresine yardım dileyerek bakınır.) Yapma, her şeyi anlatacağım.*
4. OYUNCU – *Biraz geç kalmadın mı? Rezil olduk.*
5. OYUNCU – *İndir, yüzünü son bir kez görelim.*
1. OYUNCU – *Yapmayın!*

(Kolunu indirir. 5. yerinde durur, ötekiler ağır ağır 1'ye yaklaşır.)

2. OYUNCU – (Çarpık güler.) Yaaa...
(Sessizlik. Yaklaşma.)

5. OYUNCU – Bir!

1. OYUNCU – Acıyın!

4. OYUNCU – İki!

1. OYUNCU – Hayır...

3. OYUNCU – Üç! (Sustalıyı açar.)

1. OYUNCU – Yoo...

2. OYUNCU – Dört!

1. OYUNCU – Öyleyse ne yapayım, tıp! (Saranlar donup kalırlar. 1. aradan çıkar. Seyircilere) Diyeceksiniz ki, bu ne? Anlatayım: İlginç, merak verici bir oyun böyle başlayabilir. Oysa bizim oyunumuz böyle başlamıyor. Daha doğrusu nasıl başlayacağımızı da pek bilemiyoruz. Amacımız şöyle herkesin beğeneceği, kimsenin kızmayacağı bir oyun çıkarmak. Sazlı, sözlü, safalı, manzaralı, havadar, ömür, rahat bir oyun...

ÖTEKİLER – (Birlikte, sol ellerine tef gibi vurarak) “Gidelim Göksu’ya bir âlemi âb eyleyelim...”

1. OYUNCU – Ne oluyor?

3. OYUNCU – Rahat dedin ya, tıp bozuldu.

1. OYUNCU – (Seyircilere) Bağışlayın, geç kaldım, arkadaşlarımı tanıtayım. (Oyuncuların gerçek adlarını söyler; selamlama.) Kulunuz da... (Kendi adını söyler.) İvır zıvır getirin de, gerçekten başlayalım.

(Oyuncular hızla dağılırlar, iki ayaklı boyacı merdiveni, iki küçük sandık –çanta, sepet de olabilir– bir davulla dönerler. Merdiven ve sandıklar yıldırım hızıyla açılır.)

2. OYUNCU – *(Davula vurarak)* Bugün bu gece, *(Oyunun oynandığı yer)*’de, safalı, manzaralı, lebi derya, üç oda bir sofalı ve de cumbalı, cüm-büşlü, tekmili birden “Darılmaca Yok” adlı oyun oynanacaktır!

3. OYUNCU – *(Sandığın başında, ıvır zıvırı kaldırıp göstererek)* Çıldırmaşın malı bunlar! Kârım varsa gözüm çıksın! Niyetim vergi vermek... Yur-dumu budunumu özümnden çok severim! *(Davul.)*

(4. merdivene tırmanmıştır. Sözsüz oyun. Önemli bir söylev verir.)

5. OYUNCU – Bravooo! *(Alkışlar.)* Yaşaaa! *(Tepinir.)* Var oool! *(Davul)*

1. OYUNCU – Ses!

4. OYUNCU – Ben... Beni... Bende... Benden... Bana... Ben-nn!

5. OYUNCU – Sağ öoooo! *(Davul)*

1. OYUNCU – Kes! *(Seyircilere)* Özür dilerim, oyuncu takımını başıboş bırakmaya gelmiyor.

3. OYUNCU – Baştan alalım en iyisi.

5. OYUNCU – Alalım ya.

4. OYUNCU – Bu kez tutturur gideriz.

1. OYUNCU – Peki. Hop dedik.

(1. ortaya geçer. Ötekiler başlangıçtaki gibi çevresini sararlar.)

2. OYUNCU – *(Çarpık güler.)* Yaa...
(Sessizlik. Yaklaşırlar.)

5. OYUNCU – Bir!

1. OYUNCU – Acıyın!

4. OYUNCU – İki!

1. OYUNCU – Hayır...

3. OYUNCU – Üç! *(Sustalıyı kapatıp açar.)*

1. OYUNCU – Yoo...
2. OYUNCU – Dört!
1. OYUNCU – Yapmayın! (*Yaklaşırlar.*) Ne olur yaklaşmayın! Anlatacağım dedim. (*Sessizlik; yaklaşma.*) Günah benden gitti öyleyse, Tanrı affetsin! (*İşaretparmağını kıvrıp uzaktan gıdıklar.*) Gıdı gıdı gıdı... Gıdı gıdı gıdı... Gıdı da gıdı gıdı... Gıdı gıdı da gıdı... (*Ötekiler, korumaya çalışarak, dans edercesine, kıvranıp çömelerek, yere yatarak.*)
- ÖTEKİLER – Hey! Yoo! Sakın! Olmaz! Hah hah hah!.. Yapma! Heh heh heh!.. Yeter! Affet! Hih hih hih... Hoh hoh hoh...
1. OYUNCU – (*Gittikçe yavaşlayarak*) Gıdı da gıdı gıdı... (*Sonuncu oyuncu da kımıldayamaz olmuştur, sessizlik.*) Gene olmadı değil mi? Soğuk kaçtı... Ne yapalım, öyle unutmuşuz ki gülmeyi, taklidini bile yapamıyoruz.
- ÖTEKİLER – Oooo!
1. OYUNCU – Yo, politika olsun diye söylemedim, tövbe, sanat sanat içindir! Dünya altüst olsa, biz gene bildiğimizden şaşmaz, hain güllerle narin bülbülün aşkını anlatmaktan caymayız.
2. OYUNCU – Güzeel.
1. OYUNCU – Tam burada, diyeceksiniz ki, başınıza kalabalık toplamayı becerebiliyorsunuz, oyunbazlığınız ve çenebazlığınız da var, neden politikaya atılmadınız? Hay ağzını öpeyim... Soru diye ben buna derim işte! Çocuklar tamam mı, neden politikaya atılmadık da kendimizi getirip getirip sanata çarptık, bunun taklidini yapalım. Olgun ve dolgun bir oyun olur!

4. OYUNCU – Bir şey yapalım artık, yoksa kafamıza domates yiyeceğiz.
3. OYUNCU – Geç...
5. OYUNCU – Doğru. Nerde o eski cömert, hovarda seyirciler?
3. OYUNCU – Kimin domates atacak hali var? Kilosu bilmem kaç lira.
1. OYUNCU – Hışşt... *(Oyuncular böyle bir konuya sözgelimi dokundukları için kızarırlar.)* Haydi, hop dedik!

(Merdiveni yan yatırır. 2. ve 3. merdivene, alçak duvara oturur gibi oturur. 4. başına yanları içeri kıvrık şapka geçirir, boynuna lastik bağlı bir kelebek boyunbağı takar, eline baston alır. 5. yardım etmektedir.)

Bir gün, bizim sokakta bir bahçe duvarına oturmuş ciddi ciddi yurdun geleceğini ve kızların güneşte nar gibi kızarmış bacaklarını düşünüyorduk, önümüzden aheste beste, dağlar yaratmış, kaygısız biri geçti.

(5. davulla adım temposu tutar. 4. aheste beste geçer. Ötekiler, başlarını gittikçe döndürerek izlerler.)

Bizim oralarda dertsiz adam bulunmaz. Kiminin gözünde arpacık çıkar, kiminin gönlü kırıktır, kimi batan güne içlenir, bazısı bahardan korkar, bazısının kedisi arkadaşsız kalmıştır, işte birtakım böyle toplumsal ve ekonomik dertlerimiz vardır. Ama bu, yabanın biriydi. Tam teşekküllü bir hastaneden alınmış sahici raporu olan, içi dışı sağlam, karnı tok, sırtı pek iyi bir vatandaştı. Biz yenden ciddi konularda susmaya dalmıştık ki, adam geri döndü.

(Davulla tempo. 4. yürür. Ötekiler, bir çizgiye gelince ister istemez ayağa kalkıp selam verirler. 4. başını hafifçe eğerek selamlarına karşılık vermek alçakgönüllülüğünü gösterir.)

4. OYUNCU – Ee... Şey... Çocuklar?

(Üçü birden)

1. OYUNCU – Buyrun!

2. OYUNCU – Efendim?

3. OYUNCU – Emredin!

5. OYUNCU – *(Koşar.)* Baş üstüne!

4. OYUNCU – Eee... Boş musunuz?

5. OYUNCU – Bomboş.

4. OYUNCU – Bu kartım. Beni yarın arayın. Sizinle tartışmak istiyorum.

3. OYUNCU – Bir şey yaptıksa ekmek çarpsın!

1. OYUNCU – Şşşt.

5. OYUNCU – Baş üstüne!

4. OYUNCU – Eee... Fikir tartışması yani. İyi günler şey... Tempo lütfen!

5. OYUNCU – *(Sevinçle)* Heyyt...

(Davulla tempo tutar. 4. bir süre yürür, sonra fotoğrafçıya poz vermiş gibi donup kalır.)

1. OYUNCU – *(Kartı okur.)* Ali Onlargil.

5. OYUNCU – “Sayın” de!

1. OYUNCU – Kartı okuyorum.

5. OYUNCU – Olsun! Yerin kulağı var.

1. OYUNCU – Cim Karnında Nokta Partili İl Başkanı.

HEPSİ – Ooo!

2. OYUNCU – Tamamdır...

HEPSİ – *(Ezgiyle)* “İşimiz iş...”

2. OYUNCU – Alkış, ün, para...

1. OYUNCU – Hop dedik. *(Ötekiler gelecek sahnenin gerektirdiği hazırlığa başlarlar.)* 18 saat ha-

yale dalıp Türkiye'yi bir daha, bir daha, bir daha kurtardıktan sonra fikirlerimizi derleyip toparladık, tarandık, ayakkabılarımızı boyattık, vardık büyüğümüzün huzuruna. Kapıya vurduk. (*Vurur.*) Duyduğumuz derin sessizliği "Gel!" diye yorumlayıp içeri süzüldük. (*2'yle birlikte merdivenin altından geçip odaya girerler.*) Büyüğümüz, süslü bir masanın arkasında (*3., saçaklı bir örtüyü üstüne çekip masa gibi durur.*) ağırbaşlı, iktidar koltuğuna dönüşmeye aday, balık eti bir koltukta oturuyordu.

(*5. bir örtüyle örtünüp koltuk olur. 4. ağır adımlarla yaklaşıp ve oturur.*)

4. OYUNCU – Nedir?
1. OYUNCU – (*Heyecanlı*) Efendim, dün, siz, biz, kart, fikir tartışması...
4. OYUNCU – Evet, eevet! (*Sigara yakar.*) Oturun!
- (*1. ve 2. çevrelerine bakarlar.*)
1. OYUNCU – Ne yapacağız?
2. OYUNCU – Hiiç. (*Para çıkarır.*) Yazı mı, tura mı?
1. OYUNCU – Yazı!
2. OYUNCU – (*Parayı atar, tutar, gösterir.*) Yazı!
1. OYUNCU – Oldu. (*2. iskemle olur, 1. oturur.*)
4. OYUNCU – (*Sigarasının dumanını gökkubbeye doğru üfler, ardından hayran bakar.*) Kaç kişisiniz?
1. OYUNCU – Dört!
4. OYUNCU – Çok az...
1. OYUNCU – Beş-on milyon dertli insan daha var ama hepsinin işini yoluna koymak, size zahmet olacak.
4. OYUNCU – (*Masaya vurup ayağa fırlar. Masa çöker, düzelir.*) Bırak onları, onlar bizim geçim

kaynağımız. Dert bitti mi, politika da biter. Ne yaparız o zaman? Şimdi bana genç parti severler gerekli. Öyle her şeyin girdisini çıktısını araştırmayan, yani iyi aile terbiyesi görmüş, büyük sözü dinler, kafatası sağlam, yüreği pek, kısacası vatannn, milleet, Sakaryaaa... Anladın mı?

1. OYUNCU – Anladım efendim.
2. OYUNCU – Ben yorulдум!
1. OYUNCU – Peki. (1. iskemle olur, 2. oturur ve dinler.)
4. OYUNCU – Aferin, aferin! Çok güzel! Çok iyi! Çok doğru! Çünküiii...
2. OYUNCU – Vatann, milleet, Sakaryaaa!
4. OYUNCU – İşte politika bu. Bu kadar. Yarın gecekondulara gidip çileli yurttaşlarımıza teselli ve fikir götüreceğiz. Tartışmamız bitmiştir.
2. OYUNCU – (Ayağa kalkar.) Baş üstüne!
- (4. donup kalır.)
3. OYUNCU – Bu oyun çok gerçekçi oluyor.
1. OYUNCU – Hop dedik.
- (2. ve 3. kasket ve ceket giyerler. 2. makyaj kalemiyle güzel bir bıyık yapar kendine. 5. davulu boynuna asar.)
5. OYUNCU – Sevgili, sayın, candan aziz, efendimiz vatan-daşlar! (Dan!) Cim Karnında Nokta Partisinin... (1. alkışlar) ...Sayın il başkanı...
1. OYUNCU – Ya ya ya, şa şa şa...
5. OYUNCU – Bugün, bu gece burada, tekmili birden, cümbüşlü ve de...
1. OYUNCU – Yahu!
5. OYUNCU – Pardon bayım... (Dan dan!) ...Şirin mahallemize gelerek gecekondular sorunlarımızı tartışacak... (Dun dun!)
1. OYUNCU – Sağ olsun!

5. OYUNCU – Konjonktür, indeks, plan, program, proje, kanalizasyon manalizasyon konularında, hiç kimsenin şimdiye kadar bir türlü düşünmediği şeyler söyleyecektir... *(Dan dun dan!)*
2. OYUNCU – Ne diyor?
3. OYUNCU – Dur bakalım, ne olacak?
5. OYUNCU – Yalnız, pek sayın başkan bir gecekondu halkını ilk kez göreceğinden, ürkütülmemesi, şaşırtılmaması, her ne derse sükûnetle ve usuletle dinlenmesi, önemle rica olunur! Dan dan! *(Açıklar.)* Tokmak vurmaktan yorulдум da.
2. OYUNCU – Ne diyor?
3. OYUNCU – Dur hele, sabret...
1. OYUNCU – Hşşt, hşşt, geliyoor!
5. OYUNCU – Yol açın, dokunmayın, ilişmesin, değmesin!
(4. yürür, röleve şapkasıyla 1. ve 3.'yü selamlar.)
1. OYUNCU – *(Cezayir marşını söyler.)* Na na naa...
4. OYUNCU – Selam size! Yürekten ciğerden selam! Hoş bulduk arkadaşım! *(2.'nin elini zorla sıkar.)* Merhaba dostum, merhaba. *(3.'nün elini zorla sıkar.)* Can kardeşlerim!
- 1., 5. OYUNCU – Gooool!
4. OYUNCU – *(5.'nin elini sıkar.)* Aleykümüsselam... *(1.'nin elini sıkar, sonra dayanamaz kucaklar, öpüşürler.)* Şükür kavuşturana...
5. OYUNCU – Böyle buyrun, bu yandan! *(1. merdiveni L gibi açıp yere yatırmıştır.)* Balkondan konuşun! Herkes görsün sizi!
(4. candan selamlamayı sürdürür.)
1. OYUNCU – Asansörlü bir gecekondu bulsaydık, daha fiyakalı olurdu.

5. OYUNCU – Gelecek oyunda öyle yaparız!
2. OYUNCU – Böyle şapka hiç görmedimdi lan...
3. OYUNCU – Amma cahilmişin. Böylesi yağmurda giyilir, kafanı işletsene!
2. OYUNCU – Eee?
3. OYUNCU – Görmüyor musun, her bir yanı oluklu; yağmur suyu olukta toplanır, adamın yüzünü ıslatmaz.
2. OYUNCU – Vay be.
3. OYUNCU – Vay ya.
2. OYUNCU – Ben bu herifi seyrederim, kardeş!
3. OYUNCU – İş yok, güç yok, seyrederiz elbet.
2. OYUNCU – Allah vere de Türkçe konuşsa...
3. OYUNCU – Hayırlısı... O kadar bekledik.
1. OYUNCU – Vataaann...
4. OYUNCU – (Keser.) Çıt, burası için yepyeni sözlerim var. Biriniz aşağı inin, kalabalık olsun!
5. OYUNCU – Peki. (Merdiveni aşır 2. ve 3.'nün yanına gider.)
4. OYUNCU – Yordum sizleriii...
5. OYUNCU – Canımız feda...
4. OYUNCU – E, en büyük, en güzel, her şey bütün ruhumla, huzur ve refah, mutluluk, kahraman, geleceğin, hizmet aşkı, muhabbet, sevda, sevgi, ben, ben, ben, ben, ben, ben...

(Ses gittikçe düşer ve duyulmaz olur. Sözsüz oyun, 4. söylevini canla başla sürdürmektedir.)

5. OYUNCU – (Gittikçe sesini yükselterek) "Oy bana oylar bana ey millet, oy bana oylar bana ey millet..."
2. OYUNCU – Türkçe olmasına Türkçe... Değil mi?
3. OYUNCU – Valla billa Türkçe!
2. OYUNCU – Pek bir derin de ondan herhalde...

3. OYUNCU – Ondan...
2. OYUNCU – Yoksa kavrardık canım...
3. OYUNCU – Hem de anlardık...
5. OYUNCU – “Oy bana oylar bana, ey millet...”
1. OYUNCU – Bırakırsak bu 5 perde oynayacak...
5. OYUNCU – Keselim.
1. OYUNCU – Hop dedik. (2. ve 3. kasket ve ceketlerini çıkarırlar. Merdiven dikilir. 5. masa; 3. iskemle olur –değişik örtülerle–, 2. bir daktilo makinesi ile masanın başına geçip oturur. 4. bir süre içinde, söylev verirken donup kalmıştır.) Sayın başkanım, fotoğrafınız nefis çıkmış!

(4. çözülür.)

4. OYUNCU – Evet, en dokunaklı sözümü söylerken. Bültenle birlikte bu fotoğrafları da basına dağıtıyoruz.
1. OYUNCU – Baş üstüne!
4. OYUNCU – Yaz!
2. OYUNCU – Hazırım!
4. OYUNCU – ...halkın büyük sevgisiyle karşılanan il başkanı, 5 bini aşkın bir dinleyici huzurunda iç ve dış önemli sorunlara değinmiş, özetle, yuvarlak sözlerin arkasına sığınan bencil politikacılara çatarak, demiştir ki... (2. durmadan yazar.) Evet, demiştir ki...
2. OYUNCU – Yazdım orasını da. (Kâğıdı çıkarır.)
4. OYUNCU – Ne yazdın?
2. OYUNCU – Eveleme develeme
Devekuşu kovalama
Çengi çember
Miskü amber
Tazı tuzi
Mürekkebin kızı

(Hepsi ayağa kalkarlar.)

Ne vakit geldin

Yazın geldim.

3., 5. OYUNCU – Yazılalım çizilelim
Bir sıraya dizilelim.

1. OYUNCU – Hop dedik hop. Suyunu çıkardınız. Soyun!
(4. şapkasını, boyunbağını çıkarır.) Baştan
alacağız. Bu taklit tutmadı!

4. OYUNCU – İyi roldü yahu benimki...

5. OYUNCU – Koltukların çilesini şimdi anladım.

3. OYUNCU – Yine çok gerçekçiydi.

1. OYUNCU – Ben ortadaydım.

2. OYUNCU – *(Çarpık güler.)* Yaa...

3. OYUNCU – Söyledikti sana.

4. OYUNCU – Dinlemedin...

5. OYUNCU – Yaklaş bakalım!

1. OYUNCU – Yapma n'olur...

5. OYUNCU – Bir!

(Sessizlik. Yaklaşırlar.)

1. OYUNCU – Acıyın!

4. OYUNCU – İki.

1. OYUNCU – Hayır.

3. OYUNCU – Üç. *(Sustalıyı açar.)*

1. OYUNCU – Yoo.

2. OYUNCU – Dört!

1. OYUNCU – Fırsat verseydiniz, anlatacaktım. *(Yaklaş-
ma.)* Bakın, yapmayın, sonra... Pekii... So-
rumluluk benden gitti. *(Dört bir yanına üf-
leyerek döner.)* Üf püfff!

*(Çevresini saranlar fırtınaya tutulmuş gibi açılırlar, yak-
laşırlar, savrulup dağılırlar, takla atarlar.)*

ÖTEKİLER – Üfleme! Hey! Aman bre! Etme! Eyleme! Üf-
lüyooooor! Bittik!

(Serili kalırlar.)

1. OYUNCU – Başkanla biz, halkın içinde, “turist ve kılavuzları”na benziyorduk. Kampanyanın sonunda başkan iflas etti; bizlerden biri gibi olunca da önemini yitirdi. Yalanlarındaki yücelik, dolanlarındaki incelik uçup gitti. Umutsuzduk. Yeniden yurdun geleceğini ve kızların güneşte nar gibi kızarmış bacaklarını düşünmeye dönmüştük!

(Yerde yatanlar, sırtüstü dönerler, kollarını başlarının altına dayarlar, 1. de bağdaş kurup oturur.)

2. OYUNCU – Boş verin düşünmeye, kalkın gidelim yeni başkana.
3. OYUNCU – Eee?
2. OYUNCU – Kabul diyelim, geldik işte, kulübe giriyoruz.
4. OYUNCU – Sonra?
2. OYUNCU – Sonra, ya futbolcu oluruz, ya basketbolcu.
5. OYUNCU – Alkış, ün, para...
3. OYUNCU – Olur mu olur...
4. OYUNCU – Aptal sözünde keramet vardır.
2. OYUNCU – Haydi ama... Çok düşünürsek cayarız.
1. OYUNCU – Hop dedik öyleyse. (Hepsi fırlar yerinden. 5. dik yakalı bir kazak giyer, ötekiler eşofman.) Bombilibilibilibom Kulübü yeni ama geleceği olan bir spor kulübüydü. Başkan bizi uzun bir söylevle karşıladı. “Yandaşlarımız bol, oyuncularımız çok olmalı” dedi. Ve bizi, antrenöre teslim etti.

(2., 3., ve 4. ritmik hareketlerle ısınırlar.)

- BİRLİKTE – Bir, 'ki, üç, dört...
Bir, 'ki, üç, dört...
Bir, 'ki, üç, dört...
5. OYUNCU – Güzeel... Günaydın!

- HEPSİ – Sağ ol!
5. OYUNCU – Ben antrenörünüzüm... Takımda disiplin isterim. Düşünmek yasak... Ben düşünürüm. Terbiye asıldır. Ben ne dersem o olur! Amacımız, milyonların sevgisini kazanmaktır. Hasılat sizi ilgilendirmez. Amatörsünüz. Yani para pul konusu, bizim konumuzdur, sizin değil! Sizin sağlam ve civanmert omuzlarınıza basarak yükseleceğiz. Sağlam kafa, sağlam beden. Bir, 'ki, üç, dört! Kımıldama. O komutlar, konuşmamın süsü! Yüreklerimiz yalnız ve yalnız bizim kulübün renkleri için çarpar. Başka takımları sevmek, beğenmek, tutmak, dostluk falan filan feşmekan yok! Yani, ruh, yüreek, huzur, sevgili, zafeer, biiz, biiiz, biiiiz... Anlaşıldı mı?

- HEPSİ – Evet!
5. OYUNCU – Şimdi hep birlikte kulüp marşını söyleyeceğiz. Bom bili bili bili bom bom bom, bom bili bili bili bom! Haydi!

- HEPSİ – Bom bili bili bili bom booom bom bili bili bili bom.

5. OYUNCU – Aferin... Çok güzel çok iyi. Çok doğru... Çünkii...

4. OYUNCU – Bom bili bili bili bom boom.

5. OYUNCU – İşte, spor bu, bu kadar.

(Donup kalır. Ötekiler sessiz ritmik hareketlerle dolaşırlar.)

1. OYUNCU – İlk karşılaşmamıza kadar aylarca çalıştık. Kurbanlık koç gibi beslendik. Ne yapacağımızı ve ne düşüneceğimizi papağan gibi ezberledik. Karşılaşma, karşı takımın sahasında olacaktı...

1., 2., 3., 4.OYUNCU – (Ezgisiz)

Bom bili bili bili bom...

Hey

Bom bili bili bili bom

Heyyy...

(5. çevreyi selamlayarak gelir.)

1., 2., 3., 4.

OYUNCU – (Alkışlarlar.) Ya ya ya şa şa şa!

1. OYUNCU – Sağ ol!

2. OYUNCU – Var ol!

3. OYUNCU – Bravo!

4. OYUNCU – Bom bili bili bili bom...

HEPSİ – Heyyy...

1. OYUNCU – Vatan...

2. OYUNCU – Milleet...

3. OYUNCU – Bombili bommm...

Hepsi – Heyyy..

4. OYUNCU – Sevgili, candan aziz kahraman, mutlu...

1. OYUNCU – Yahu, bu sözlerin yeri burası değildi!..

4. OYUNCU – Kalabalık görünce karıştırıyorum...

5. OYUNCU – (Düdüğünü çıkarır. Üfler. Ses çıkmaz.) Bunun sesi çıkmıyor?

Hepsi – Canın sağ olsun!

5. OYUNCU – Düüt! Sahaya. (Ötekiler uyumlu hareketlerle sahaya çıkarlar, seyircileri selamlarlar.) Taktiği biliyorsunuz.

2. OYUNCU – Evet, eveleme develeme, devekuşu kovalama.

5. OYUNCU – Tamam. Bir sıraya dizilelim. Üç kere...

Hepsi – Şa şa şa!

(Isınma koşusu. 5. merdivenin en üst basamağına oturur. Hakemdir.)

5. OYUNCU – Takımlar yerlerine. *(Ötekiler merdivenin bir yanında yer alırlar.)* Evvet! Başla. Düüt!
- (Top varmış gibi basketbol oynarlar.)*
1. OYUNCU – *(Bir süre sonra aralarından çıkar.)* Çok çalıştık ama olmadı, yenildik o gün. Yenilince disiplin daha sıkılaştı. Daha iyi beslendik, daha çok ezberledik. Antlar içtik, dualar ettik, kurbanlar kestik, oynadık. Ama ha babam yeniliyorduk. Yenildikçe yandaşlarımız kızıyor, kızışıyor, kulüp karışıyordu. Başkının koltuğu sallanıyordu. Antrenör bir basın toplantısı yaparak durumu açıkladı.
- (5. merdivenden iner. Başı önündedir. Oyuncular arkasında dururlar.)*
5. OYUNCU – Yeniliyoruz. Çünkü hakemler yan tutuyor. Sahalar iyi değil! Son oyunda top yamuktu. Güneş gözümüze geliyordu. Yerli malı düdükle sporumuz kalkınmaz! Başkan çekilmeli, kulübün renkleri de değişmelidir. Uğur getirmiyor. Vatan sağ olsun! Ben oyuncularımla birlikte bir başka kulübe geçiyorum. Orası bana daha fazla aylık verecek, bunlar nasıl olsa amatör, parayla, pulla ilgileri yok. Bir, 'ki, üç dört! *(Kazağını çıkarır, ötekiler de eşofmanlarını.)* Bu oyun burada biter!
1. OYUNCU – Tuluat yapma, oyun daha bitmedi.
5. OYUNCU – Bitti, bitti.
3. OYUNCU – Bitsin. Bu kadar gerçekçi oyunu kimse beğenmez.
1. OYUNCU – Deli misiniz? Tam sıra sanata geldi, oyun bitti diyorsunuz. Ulusal tiyatro sorunlarını nasıl çözdüğümüzü açıklayacaktık! Biraz

sanat yapacaktık. Gelin baştan alalım, haydi çocuklar!..

(Ötekiler bakışırlar.)

4. OYUNCU – Peki.

1. OYUNCU – Teşekkür ederim. Ben ortadayım.

(1'nin çevresini kuşatırlar.)

2. OYUNCU – *(Çarpık güler.)* Yaa...

3. OYUNCU – Söyledikti sana.

4. OYUNCU – Dinlemedin!

5. OYUNCU – Yaklaş!

1. OYUNCU – Yapma, her şeyi anlatacağım.

4. OYUNCU – Biraz geç kalmadın mı? Rezil olduk.

(Yaklaşırlar.)

5. OYUNCU – Bir!

1. OYUNCU – Acıyın!

4. OYUNCU – İki...

1. OYUNCU – Hayır!

3. OYUNCU – Ellerim yeter...

1. OYUNCU – Yahu...

2. OYUNCU – Dört...

1. OYUNCU – Siz sahiden mi ne?..

4. OYUNCU – Ne sandın?

5. OYUNCU – Beş!

1. OYUNCU – Tıp! Gıdı da gıdı gıdı! Üf püf! Tüh size be!
Siz nerde, sanat nerde?

(1'yi yere yatırıp –umut ederim ki gerçekten– dövmeye başlarlar. 1. serilip yatar.)

3. OYUNCU – Oh...

4. OYUNCU – Maskaralık bitti.

5. OYUNCU – Çok şükür.

3. OYUNCU – Gerçekçilik de.

2. OYUNCU – *(Seyircilere)* Sözümüz ortayaydı zaten, darılmaca yok! Sürçi lisan ettikse bizi bağışlayın; bunun cezası verilmiştir... *(1.'yi gösterir.)*
Haydi artık çekilelim, millet başını dinlesin!
(Seyirciyi selamlarlar. İvır zıvırlarını toplayıp "Ey gaziler"i söyleyerek çıkarlar. 5., 1.'yi sırtında taşır.)

1969

Oyunun Sonu

BERBERDE

(Kısa Oyun)

KİŞİLER:

**BERBER
ADAM
ÇIRAK**

(Gösterişsiz bir berber dükkânı. Duvarda büyük, yerine yakışmayan, rakkaslı bir saat. Rakkasın tekdüze sesi. Bu ses oyun boyunca zamanı vurgular. Berber gazete okumaktadır. Çırak ayna önünde, bir türlü yatmayan saçlarını özenle taramaktadır. Arada bir durup kendini seyreder.)

BERBER

- *(Okuduğuna şaşar, üzülür, öfkelenir.)* Vay vay vay vay vayyyy... *(Ara)* Of of of of off... *(Ara)* Oo oo ooo oooo yoooo... Bana bak, tepem atmış, bir de sen damarıma basma, çekil aynanın önünden, bırak silindir geçse nafile, yatmaz o saç, bir işe yara, haydi kımıl da yeri meri süpür. Ne bakıyorsun öyle düztaban, daha beş dakika önce süpürdüm diye düşünüyorsan, tuz buz ederim kafanı. Düşünmeye alışma, iyi değildir, neyine gerek, bana bak sen, anladın mı, bak bana da benim gibi hıyar olma. Bende iş yok. Bu hayat işini çakamadım, çakana da rastlamadım. Düşüneceğine, ne yapıyorsun hırtlambo, bırak o süpürgeyi elinden, delirdin mi, tozu dumana katacaksın da ne olacak, boş ver, otur dinle, bak neler söylüyorum yahu. Çevir bu yana kepçe kulaklarını, belki de çaktırmadan hayatın püf noktasını açıklıyordur. Hayat bu be... Hayvanları Koruma Derneği nalsız eşeğe yük taşıtan iki Çinge-

neyi yakalatmış... Olur mu, eziyetin dik âlâsı. Gel de resme bak, nalsız eşeğe yük taşıttıkları için yakalanmış Çingenelerin ayakları çıplak.

- ADAM – *(Hızla girer.)* Şu sakalımı aliver, çabuk ama...
- BERBER – Baş üstüne, hoş geldiniz, buyrun. Oğlum su ver.
- ADAM – Ilık olsun.
- BERBER – Ilık olacak. Gazete ister misiniz?
- ADAM – Hayır, hayır.
- BERBER – Peki bayım, yaslayın başınızı.
- ADAM – Çenemin altında sakal döner, dikkat et.
- BERBER – Bir yere yetişeceksiniz herhalde.
- ADAM – Bir yere olsa iyi. Fırçanın suyunu iyice sık, sinirlenirim.
- BERBER – Emredersiniz.
- ADAM – Gözlüğümü sağlam bir yere koy. Benim berber geçen hafta öldü. Sersem. Kendim tıraş olayım dedim beceremedim. Salak. Karısı, çocukları da orta yerde kalıverdi. Yok canım, insan hayatını avcunun içinde tutmalı. Haydi ama, daha başlamadın bile. Saniye ile yarışıyorum ben.
- BERBER – Şimdi bayım, yetiştiririm, kaygılanmayın.
- ADAM – İstersen yetiştirme, dükkânı başına geçirim. Şaka yapmıyorum, kızımın nikâhı var.
- BERBER – Oo, Tanrı mutlu etsin.
- ADAM – Daha çiçek yollatacağım, eve gideceğim, üstümü değiştireceğim...
- BERBER – Hepsi olur.
- ADAM – Olur elbette. Bir saatim var. Tanrı mutlu etsin dedin ya, ben böyle basmakalıp dileklere

çok bozulurum. Neden etmesin? İyi yetiştirdim, sağlıklı, güzel... Daha ne olsun? Dans dersi bile aldırđım kimseden geri kalmasın diye. İki dil biliyor, piyano alıyor, Çerkez tavuğu pişiriyor. Söyle bakalım, kaç yaşımda olabilir?

BERBER
ADAM

- Bilmem ki bayım.
- Bilemezsin tabii. On sekiz. Liseyi bitirttim, tamam, sıra evlendirmeye geldi. O kadar. Her iş hesaplı olmalı. Ortağımın oğlu var. Akklı başında, işbilir bir delikanlı. Ben açtım evlenmeleri konusunu, oldu bitti. Bir kat aldım, dayattım döşettim, ortak da oğluna aylık bağladı. Bu akşam İstanbul'a gidecekler. Uak biletleri hazır, oteldeki odalarına iek bile koydurttum.

BERBER
ADAM

- Ben babasız büyüdüm.
- Allah Allah, ne tuhaf. Benim babam doksan iki yaşımda öldü. Tam zamanıydı. Çok sabunlama. (*Sessizlik.*) Niye sustun?

BERBER
ADAM

- Sizi dinliyorum bayım.

ADAM

- Çok sıcak burası.

BERBER

- Kapıyı aç oğlum.

ADAM

- Yo, sakın.

BERBER

- Açma.

ADAM

- Yok hayat kumarmış falanmış filanmış... Hayat kumarsa sen de kumarbaz ol! Hilesini, inceliğini öğren. Değil mi ama? Bir tek işte bile zarar etmedim. Bir kez olsun başarısızlığa uğramadım. Hiç kimse beni aldatamadı. Neden? Söyleyeyim. Hayat bir ticarettir. Bizler de taciriz. Tamam mı?

BERBER

- Tamam bayım.

ADAM
BERBER
ADAM
BERBER

- Küçük bir dergi ver bakayım bana.
- Çabuk.
- Aferin. Çabuk ya.
- Güzel söylüyorsunuz ya, beni alalım ele. Babam ben daha ilkokula giderken ölüverdi. Tıpkı sizin berber gibi. Annem çaresiz beni işe verdi. Kendi de başladı çalışmaya. Gece oldu mu, ikimiz de yorgunluktan bitkin, çorbamızı içer içmez, küt yatağa, leş gibi uyurduk. Derken ustura verdiler elime. Veriş o veriş. On sekiz yıldır bu izi sürerim. Evlendim. İki oğlum var. Biri çocuk felci. Öteki aslan gibi ama haylaz. Annem yaşlandı, bakılmak ister, huysuz da. Karım pervane gibi dönüp duruyor. Kime, hangi bir işe yetişsin zavallı? Haftada bir rakım var, bütün hovar dalığımı da bu. Kuruyorum bahçeye tezgâhımı, köfte mangalını da yakıyorum. Komşulardan bir tabak da buz aldık mı, bayram başlıyor. O köfteler böyle nazlı nazlı, cızır cızır pişer ki dinlemesi yemesinden tatlı. Ağacın üstüne bir de lamba çektim. Izgaraya bir-iki de biber, domates atarsın bayım, kokusu dünyayı tutar. Annem yatmaya gitti mi, bir kadeh de karıma veririm. Radyoyu da açarız hafiften. Bir de alaturka yakaladık mı, bitti. Cumartesinin hakkını verdik demektir. Haftada bir gün yaşamak ama yedi gün yaşlanmak, işte bu gitmiyor. Siz hayat ticarettir dediniz ya, haklısınız tabii, haklı olmasanız söylemezsiniz. Yalnız bayım biz bu ticarete yaya kalmışız. Taksitle yaşıyoruz, haftada bir. (Adamın elinden dergi

düşer.) Hoop, al dergiyi yerden. Uyudunuz galiba. İyi iyi, ustura altında uyku basar işi rast gidenin. *(Ara)* Hışşt, gel, bak yakından. Hayat ticaretini kârla kapatmış adamın yüzü böyle olur, çizgisi kımıldamıyor. Soluk almak için bile yorulmuyor. Dinledin değil mi? Bundan böyle hayatı, bol bahşış gibi sıkı sıkı avucunun içinde tutacaksın. Baban ölmeyecek, ölürse gözünü patlatırım. Saniyelerin ardından tabanı yanık it gibi koşacaksın. Çekil ahmak. Çıplak ayaklı Çingeneler gibi bakıyorsun. Bayım, tamam, eğilin ki yüzünüzü yıkayayım. Bayım! Bayım! Bayım! *(Adam düşer.)* Vay vay vayyy... Of of of... Oooo ooo... Ölmüş bu. İşe bak.

(Saatin tekdüze sesi duyulur.)

1969

Oyunun Sonu

BEN, MİMAR SİNAN

KİŞİLER:

**MİMAR SİNAN
SESLER**

(Perde kapalıdır. Salonun ışıkları alınırken, perde hafifçe aydınlatılır. Aynı anda, gittikçe yükselen bir müzik başlar. Perde, ağır ağır açılır. Sinan, sağ öndedir; bir siluet olarak görünür. Sol köşede, ayakta çalışan küçük bir çizim tezgâhı. Üzerinde pergel, cetvel, birkaç da kitap. Müzikle birlikte, fona verilen ışığın şiddeti de yükselecektir. Mimar Sinan'ı olgunluk çağı görünümü ve giysileri içinde görürüz. Müzik, Sinan konuşmaya başlamadan önce, birdenbire kesilir.)

MİMAR SİNAN – Ben, Mimar Sinan!

(Türk müziği tadı taşıyan bir fanfar yükselir ve biter. Sinan kımıldamamıştır. Yüzüne, nokta ışık düşer.)

29 Mayıs 1490 yılında, Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğdum. O gün, İstanbul'un fethinin 37. yıldönümü günüydü.

(Bütün sahne aydınlanır. Kulis panoları siyahtır; fon, бүтünüyle beyazdır. Sinan biraz öne gelir.)

Sevgili gençler! 98 yıl yaşadım. Devlete, tam 70 yıl hizmet ettim. Size hayatımı ve çağımlı anlatmak istiyorum. İlginç bulacağınızı umuyorum. Yavuz Sultan Selim döneminde, birkaç yıllık bir ön eğitimden sonra, İstanbul'daki Acemi Ocağına alındım. Acemi Ocağı, ortaöğretim düzeyinde bir teknik okuldur. Osmanlı ordusuna teknik eleman yetiştirir. Ağırlıklı dersim, marangozluktu. Bir yandan, bu sanatı öğrenmek için bıkıp

usanmadan çalışıyor; bir yandan da Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti, büyük İstanbul kentini tanımaya, anlamaya çalışıyordum.

(İstanbul gravürleri, bütün fonu dolduracak biçimde ve art arda yansıtılmaya başlar.)

Benim için, küçük Ağırnas köyünden sonra, İstanbul'da her şey ilginçti. Bir imparatorluğun yüreğinde dolaşıyordum. Ama bu koca kentte bir yapı, beni özellikle kendine çekmeye başladı. Bu Ayasofya'ydı.

(Ayasofya'nın renkli dış resmi vurucu kısa bir müzikle fonu doldurur.)

Ayasofya, İstanbul'un fethinden sonra camiye dönüştürülmüş eski bir Bizans kilisesiydi.

(Sinan, gözlerini görüntüden ayırmadan, tezgâhının yanına geçer.)

Tarih diyor ki: Doğu Roma İmparatoru Justinianos, Ayasofya kilisesinin, eski İsrail Kralı Süleyman'ın Kudüs'te yaptırdığı ünlü tapınaktan daha büyük olmasını istemiş. Mimarlar da imparatorun bu isteğini yerine getirmeye çalışmışlar. Rivayet edilir ki, bina bitince, İmparator Justinianos, kubbenin altında durmuş ve şöyle bağırmış:

1. SES

– Ey Süleyman! Seni yendim!..

(Ses, ekolanır. Çok kısa ve vurucu bir müzik. Fona, Ayasofya kubbesinin, içerden görünüşü yansır.)

MİMAR SİNAN

– Bu, sahiden görkemli bir kubbeydi. Mühendisliğin ve mimarlığın inceliklerini öğrendikçe, bu kadar büyük bir kubbeyi, bu kadar yükseğe oturtabilmenin olağanüstülüğünü anlıyordum. Mimarlarına da saygı duyuyordum. Ama, bazı yabancı mimarların söyle-

diğini duyduğumuz şu yaman sözler, yüreğimi yaralıyordu.

2. SES

- “İslam uygarlığı, hiçbir yerde, Ayasofya kubbesi gibi bir kubbe yapmayı başaramamıştır. Bu kubbe, üstünlüğümüzün kanıtıdır.”

(Çarpıcı bir müzik girer ve Ayasofya’nın görüntüsü kaybolur. Sinan, büyük bir hışımla pergeline, tezgâha saplar. Pergelin üzerine, bir an için, kırmızı bir ışık düşer.)

MİMAR SİNAN – Ama bizden biri bu kubbeyi yenmeli!

(Sahne, doğal ışıkla aydınlanır. Sinan tezgâhın önüne geçer.)

Öğrenim sona erince Yeniçeri ordusunda istihkâm subayı olarak görevlendirildim. Artık Yeniçeri ordusuyla birlikte çeşitli savaşlara katılacaktım. Katıldım da. Birçok Doğu ve Batı ülkesine gittim. Gördüğüm her binayı ve harabeyi, bir ders gibi inceledim. Bu arada, savaşın gerektirdiği işler arasında, pratiğimi de ilerletiyordum. Bir gün geldi ki, artık kendimi göstermek için fırsat gözlemeye başladım. Çünkü bilgiyle dolmuştum, taşmak üzereydim. İlk fırsatı, 1554 yılında yakaladım; 44 yaşındayken. Gençler, dikkatinizi çekerim. Bu, bazı insanlarımızın, nerdeyse emekli olmayı düşündükleri bir yaştır.

(Fonda tuğlar belirir. Mehter müziği girer ve söner.)

Osmanlı ordusu, 1534 yılı yazında, Van Gölü’nün batı yakasına ulaşmıştı. Vezir Lütfü Paşa, benden, gölün doğu kıyısındaki durumun öğrenilebilmesi için gemi yapmamı istedi. Bu emri yerine getirebilmem için birçok zorluğu yenmem gerekiyordu.

Hiç sızlanmadan hemen işe koyuldum. Her türlü zorluğu sabırla yenerek, üç gemiyi kısa zamanda suya indirmeyi başardım.

(Efekt: Sevinç haykırıışları.)

Adamlarımla gemilere bindik, gölün doğu kıyısına yaklaştık. Dönüşte, gördüklerimizi Lütfü Paşa'ya sundum. Bir süre sonra da Van Kalesi düştü. Ben, hiçbir emeğin, çabanın boşa gitmeyeceğine inananlardanım. Nitekim 4 yıl sonraki olaylar, bu inancımı doğruladı. 1538'de ordumuz, bu kez batıya sefere çıkmıştı. Ordunun başında da, Kanuni Sultan Süleyman bulunuyordu.

(Fona, Osmanlı ordusunun yürüyüşü ile ilgili gravürler yansır. Her gravürü, bir kös sesi vurgular.)

Ordu, Tuna Nehrinin kollarından biri olan Prut Nehri'nin kıyısına gelince durdu. Nehir genişti. İki yakası da bataklıktı. Kuzeye geçmek için kurulan köprü, yazık ki çöktü. Ordu, kuzeye geçemedi. Bu olay üzerine Lütfü Paşa, Kanuni'nin huzuruna çıkar ve der ki:

3. SES

- Saadetlu padişahım! Prut Nehri'ni aşacak bir köprünün yapımını, ancak Sinan başarabilir. Gayet usta bir mimardır. Emir buyurun, adamlarıyla bu işi o üstlensin!

(Fona sarı bir nokta düşer ve giderek büyür... büyür... güneşleşir. Durur.)

MİMAR SİNAN – Bunca yıllık çalışmamın ve sabrımın meyvesini toplayacağım saat çalmıştı!

(Bir nokta müzik girer ve söner.)

Bu köprüyü 13 gün içinde tamamladım. Yayalar, atlılar, arabalar, develer, toplar, hatta

filler, köprüyü kolayca geçtiler. Mehter takımının büyük davullarını filler taşıyordu.

(Fon beyazlaşırken, mehter müziği girer ve söner.)

Bu seferden geri dönerken, Barbaros Hayrettin Paşa'nın, Preveze'de, 600 gemiden oluşan haçlı donanmasını yendiği haberi alındı.

(Fonda ılık oyunlar... Çok kısa top sesleri. Müzik girer ve doruk noktada kesilir.)

Ben de Prut'ta, bilgim, azmim ve çalışkanlığım la talihimi yenmiştim.

(Fon beyazlaşır. Normal genel ışık. Sinan ortaya gelir.)

İki yıl sonra, 1540'ta, bir Azeri Türk'ü olan mimarbaşı Acem Ali Ağa öldü. Bu sırada Lütü Paşa sadr-ı âzamdı, yani başbakanı. Der ki:

3. SES

– Mimarbaşılık, çok önemli bir görev! Bu göreve Sinan getirilmeli. Bu işi ancak o yürütebilir.

MİMAR SİNAN

– Sadr-ı âzaman önerisini, padişah da uygun bulmuş. Böylece, 50 yaşındayken, en görkemli dönemini yaşayan Osmanlı İmparatorluğu'na mimarbaşı oldum.

(Bir nokta müzik.)

Asker ocağından ayrılmak bana güç geldi. Her şeyimi asker ocağına borçluydum. Ama yeni görevimde daha başarılı olacağımı da seziyordum. Sanatımı gösterebileceğim çeşitli alanlar açılıyordu önümde. Büyük bir şevkle işe koyuldum. Osmanlı İmparatorluğu'nda mimarbaşı olarak, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat dönemlerini yaşadım. Tarihçiler, XVI. yüzyılı, "Türk Yüzyılı" olarak adlandırırlar.

Birkaç dostumun ve çağdaşımın adını söylersem, sizler de tarihçilere hak verirsiniz. Mesela şair Baki.

4. SES – “Avazeyi bu âleme Davud gibi sal/ Baki kalan bu kubbede bir hoş seda imiş...”

MÎMAR SİNAN – Mesela Fuzuli.

5. SES – “Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge/Ne açar kimse kapım, bad-ı sabadan gayrı..”

MÎMAR SİNAN – Vitray ustası nakkaş İbrahim.

(Süleymaniye Camisi’nin bir vitrayının renkli resmi yansır fona.)

Matrakçı Nasuh. Büyük minyatür sanatçısı.

(Fona, bir minyatürü yansır.)

Hattat Karahisarlı Ahmet Efendi.

(Fona, Süleymaniye’yi süsleyen hatlardan birinin resmi yansır.)

Bu çağda yaşayan Şeyh Abdülâli, Bahram Ağa gibi besteciler, büyük İtri’nin müjdecileridir.

(İtri’nin bir eserinden çok kısa bir bölüm girer ve uzaklaşır.)

Tarihçi Hoca Saadettin. Coğrafya bilgini Seydi Ali Reis ve ünlü denizci ve harita uzmanı Piri Reis!

(Piri Reis’in ünlü haritasını görürüz fonda.)

Turgut Reis.

(Resmi yansır.)

Barbaros Hayrettin Paşa.

(Resmi yansır.)

İmparatorluğun büyüklüğü, yaklaşık 15 milyon kilometre kareydi.

(Fona, sınırları belirten resim-harita yansır.)

İmparatorluk, gücünün doruğundaydı. O kadar ki, Osmanlı Padişahı, Fransa Kralına şöyle hitap ediyordu:

6. SES

- “Ben ki sultanlar sultanı, Akdeniz’in ve Karadeniz’in ve Rumeli’nin ve Anadolu’nun ve Karaman’ın ve Azerbaycan’ın ve Acem’in ve Şam’ın ve Halep’in ve Mısır’ın ve Kudüs’ün ve külliye diyar-ı Arap’ın ve Yemen’in ve dahi nice memleketlerin padişahı Sultan Süleyman Han’ım. Sen ki France vilayetinin kralı Françesko’sun!”

(Görkemli bir müzik, bu anlatımı noktalar. Haritanın görüntüsü silinir.)

MİMAR SİNAN – Bu görevde kaldığım 48 yıl içinde, bakınız neler yaptım. 83 büyük cami. 50’den fazla küçük cami. 60 medrese. 31 konak. 19 türbe. 17 imaret. 15 kemerli su yolu. 7 okul. 3 hastane. 52 han ve hamam. Hiçbirinin planı, ötekine benzemez. Ben, İstanbul’a da bağlanıp kalmadım. Mekke’de, Halep’te, Şam’da, Kırım’da, Sofya’da, Saraybosna’da, Budapeşte’de, Yunanistan’da da binalar yükselttim. Edirne’den Erzurum’a kadar, birçok Anadolu ilinde de benden bir iz, bir eser vardır. Bu arada seferlere katıldım. Birçok da öğrenci yetiştirdim. İstanbul’daki Sultan Ahmet Camisi’nin mimarı, öğrencimdir.

(Sultan Ahmet Camisi’nin renkli resmi yansır.)

Hindistan’daki Tac Mahal türbesinin mimarı da öğrencimdir.

(Tac Mahal’in renkli resmi yansır.)

Bu arada, ilk göz ağrım ve yürek yaram olan Ayasofya’yı da onardım.

(Tezgâha yaklaşır.)

Bir gün yeneceksem, yerinde sapasağlam durmalıydı!

(Pergeli çeker, bir daha saplar. Pergelin üstüne bir kırmızı ışık düşer.)

Sizlere üç eserimin hikâyesini anlatmak istiyorum.

(Genel ışık, normale döner.)

1542 yılıydı. Kanuni Sultan Süleyman, ünlü Estergon Kalesi'nin de alındığı seferden dönüyordu.

(Kale gravürü yansır. Estergon türküsü duyulur ve fonda devam eder.)

Padişah, neşeliydi. Kendisini, Edirne'de çok acı bir haberin beklediğini henüz bilmiyordu. Oysa en sevdiği oğlu Şehzade Mehmet ölmüştü!

(Fondaki müzik birden kesilir.)

İstanbul'a gelince, bana, oğlunun anısına bir cami yapmamı emretti. İlk büyük eserim, işte bu Şehzade Camisi'dir.

(Şehzade Camisi'nin iç ve dış görüntüleri, art arda ve kesintisiz, fona yansımaya başlar.)

Uygun bir zamanda caminin temelini attım. Burası ilerde, Şehzadebaşı diye anılacaktır. Kısa süre içinde binanın kubbeleri, deniz dalgaları gibi yükseldi. İki minaresi, boylu poslu iki civana benziyordu. Caminin içinde her gece sekiz bin kandil yanacaktı. 5 yılda biten bu cami, benim çıraklık eserimdir.

(Görüntüler kesilir. Işık normale döner.)

Durmadan çeşitli binalar yapıyordum ama hiçbiri hayallerim kadar büyük değildi. Bir sabah, yine tezgâhımın başında çalışıyordum. Bir saray görevlisi çıkageldi.

7. SES – Sinan Ağa!
MÎMAR SİNAN – Buyur.
7. SES – Saadetlu padişah seni bekler.
MÎMAR SİNAN – Hemen mi?
7. SES – Hemen.
MÎMAR SİNAN – Baş üstüne. Vakit geçirmeden Topkapı Sarayı'na koştum. Beni hiç bekletmeden huzura aldılar. *(Başını eğerek Ellerini kavuşturur.)* Beni emretmişsiniz hünkârım!

8. SES – Bak a mimarbaşı! Zaman rüzgâr gibi. Dünya ölümlü. Hayat bir rüya. Saltanat bir cihan kavgası. Bir gün o da bitecek. Benim adıma da bir cami yapmanı isterim. Güzel bir cami.

MÎMAR SİNAN – Baş üstüne hünkârım.
(Saygıyla çekilir. Tezgâhının başına gelir.)
Kanuni Sultan Süleyman'ın adını taşıyacak bir cami, elbette Ayasofya'yı aşmalıydı. Ama nasıl?
(Arayışı belirleyen bir müzik yükselir ve fona geçer.)
Bu soru, beni nice geceler uyutmadı. Nasıl? Kader, bu soruyla beni sınava çekiyordu. Sonunda bir karara vardım.
(Müzik durur.)
Caminin yerini seçtim ve planını bitirdim.
(Fona, caminin planı yansır.)
1550 yılının Haziran ayında, büyük bir törenle, caminin temelini attık. Törene, başta padişah olmak üzere devletin bütün ileri gelenleri katılmıştı. Temele ilk taşı, Ebussuud Efendi koydu. Tasarladığım kubbeyi oturtmak için, her biri tek parça, dört büyük sütun lazımdı.
(Kubbeyi taşıyan sütunların resimleri yansımaya başlar.)

Bu dev sütunların ikisini İstanbul'dan temin ettim. Üçüncüsü İskenderiye'den, dördüncüsü Baalbek harabelerinden getirilmiştir. Sütunların karadan ve denizden İstanbul'a taşınması, tabii kolay olmadı. Hayli zamanımızı aldı. Sonunda sütunlar dikildi. Oynamaz, yıkılmaz hale getirildi. Kubbe, 28 metre çapında olacaktı.

(Fona yazı düşer: "Ayasofya'nın kubbesinin çapı 30 metre, 90 santimdir.")

Doğru. Ama ben, Ayasofya'nın kubbesi ile, boyutları ile yarışmamaya karar vermiştim. Amacım, dev bir kule yapmak değil, mimari bir şaheser yaratmaktır. Ben, Ayasofya'dan daha güzel bir cami yapmak istiyordum.

8. SES

– Güzel bir cami, mimarbaşı!

MİMAR SİNAN

– Haklısınız hünkârım. Güzellik, büyüklükten daha güçlüdür. Nitekim, Lady Montagu gibi aydın bir Hristiyan, 1718'de şöyle yazacaktır:

(Tezgâhın üzerindeki kitaplardan birini alır, açar.)

9. SES (KADIN)

– "İstanbul'da gördüğüm birçok camiyi, Ayasofya'dan daha çok beğendim. Mesela Süleymaniye Camisi. Muntazam bir kare şeklinde. Köşelerinde gayet güzel dört kubbe var. Ortada, mermer sütunlar üzerinde de zarif bir kubbe."

MİMAR SİNAN

– İşte böyle. Amacıma ulaşmıştım.

(Kitabı tezgâha bırakır.)

Biz yine inşaatın başına dönelim. Büyük yapının yükselmesi, ister istemez yavaş gidiyordu. Çünkü en ufak ayrıntıya bile özeniyordum.

(Fona, sözleri belgeleyen görüntüler yansır.)

Ahşap kapılar, en değerli sanatçılar tarafından işleniyordu. Renkli ve nakışlı camlar, emsalsiz birer sanat eseri idi. Nakkaş İbrahim yapıyordu. Bu camların renkleri, güneşin ve mevsimlerin ışıklarıyla değişir. Caminin içine her an başka bir manzara verir. Nihayet, caminin azametli kubbesini kapattım.

(Kubbenin resmi.)

Ama İstanbul, birdenbire çeşitli söylentilerle çalkalanmaya başladı.

10. SES – Bu kadar büyük kubbenin durması, imkânsızdır.
11. SES – Bence bu kubbe, her an çökebilir.
12. SES – Biri padişahımıza haber vermeli. Mimar Sinan Ağa, büyük kubbe tutkusuyla delirmiştir.
13. SES – Bu yüzden de işi bırakmış. Başka işlerle oylanır.”
- MİMAR SİNAN – Ve padişah, bir gün, hiç beklenmedik bir anda çıkageldi.

(At kişnemesi ve nal sesleri duyulur. Sinan, padişaha döner, ellerini kavuşturur. Kaygı ile durur.)

8. SES – Niçin benim camim ile ilgilenmeyip, mühim olmayan nesnelerle vakit geçirirsin? Şimdi tez söyle! Bu bina ne zaman tamam olur?

(Vurucu bir müzik.)

- MİMAR SİNAN – Padişahтан, şimdiye kadar işitmediğim bu sözler karşısında şaşkırdım, dilim tutuldu. Ancak şu sözleri söyleyebildim.

(Yine padişaha döner.)

Saadetli padişahın devletinde, iki ayda tamam olur.

(Efekt: Şaşkınlık sesleri, mırıltılar.)

İki ay sözüne, padişah kadar maiyeti de şaşırdı. Hatta içlerinden biri, beni korumak için söze karıştı.

14. SES – Mimar Ağa, saadetlu padişahın ne buyurduğunu, işittin mi? Bu bina ne zaman, kapısı kapanacak şekilde tamam olur? Bir daha söyle!

MİMAR SİNAN – İki ay tamam olunca, bu bina da tamam olur. Bunun üzerine padişah şöyle dedi:

8. SES – Ağalar! Mimarbaşı ne dedi, işittiniz, şahit olun!

MİMAR SİNAN – Sonra padişah, bana döndü.

8. SES – Bak a Sinan Ağa!.. İki ayda tamam olmazsa, seninle konuşuruz!

(At kışnemeleri ve nal sesleri, uzaklaşır. Sinan bir süre arkalarından bakar.)

MİMAR SİNAN – Sonradan öğrendiğime göre, padişah saraya dönünce, haznedara şöyle demiş:

8. SES – Mimarbaşının delirdiği açığa çıktı. Bir nice yıllık işi, iki ayda bitirmek hiç mümkün müdür? Adam, başının korkusundan, aklını kacırdı. Çağırıp bir de siz sual edin!

MİMAR SİNAN – Hazinedara da “İki ayda tamam olur” dedim, “iki ayda tamam edip tarihe namımı bırakırım.”

(Vurucu ve kısa bir müzik.)

Geceleri de meşale ışıkları altında çalışmaya başladık. Bir hafta sonra, padişah yine geldi.

8. SES – Mimarbaşı, sözünde kararlı mısın?

(Mimar Sinan, saygıyla durur.)

MİMAR SİNAN – Evet hünkârım. Tanrı'nın yardımıyla, söz verdiğim tarihte, camiye tamamlayıp kapısını kapayacağım.

8. SES – Sana güveniyorum Koca Sinan!
- MİMAR SİNAN – Tam iki ay sonra caminin ana kapısı ve öteki kapıları kapandı. Hiçbir eksiği kalmamıştı. İnşaat, 7 yıl sürmüştür. 1597 yılının Haziranında padişah, maiyeti ve halk, Süleymaniye Camisi'nin avlusuna girdiler. Kapının altın anahtarını ellerine teslim ettim. İnsan, yapabileceğini söylemeli, söylediğini de yapmalı. Padişah, sordu:
8. SES – Bu caminin kapısını açmaya en layık olan kimdir?
- MİMAR SİNAN – Ben, heyecan içindeydim. Padişahın maiyetinden biri, bu soruyu şöyle cevaplandırdı:
14. SES – Padişahım, Mimar Sinan Ağa kulunuz, bir pir-i azizdir. Camiyi açmaya herkesten fazla o layıktır.
- MİMAR SİNAN – O tarihte 67 yaşındaydım. Ama bir delikanlı gibi kızardım. Ellerim titriyordu. Padişah, bana döndü.
8. SES – Evet. Bu bina eylediğin Tanrı evini dua ile yine senin açman, en doğrusudur.
- (Görkemli bir müzik girer. Fonu, Süleymaniye'nin genel görüntüsü doldurur.)*
- MİMAR SİNAN – Çok uzun yıllar sonra, büyük bir Türk şairi, Yahya Kemal Beyatlı, Süleymaniye'deki bir bayram sabahını şöyle anlatacaktı; kendim okumak istiyorum.

“Artarak gönlümün aydınlığı, her saniyede
Bir mehabetli sabah oldu Süleymaniye’de.
Kendi gök kubbemiz altında bu bayram saati,
Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi
Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan,
Kalkıyor tozlu zaman perdesi her ân aradan.

Gecenin bitmeye yüz tuttuğu andan beridir,
Duyulan gökte kanat, yerde ayak sesleridir.
Bir geliş var... Ne mübarek, ne garip âlem bu,
Hava boydan boya binlerce hayaletle dolu.
Her ufuktan bu geliş, eski seferlerdendir,
O seferlerle açılmış nice yerlerdendir.
Bu sükûnette karıştıkça karanlıkla ışık,
Yürüyor durmadan, insan ve hayalet karışık.
Kimi gökten, kimi yerden üşüşüp her kapıya,
Giriyor birbiri ardınca, ilahi bir yapıya.
Tanrının mabedi her bir tarafından doluyor,
Bu saatlerde Süleymaniye tarih oluyor.”

Süleymaniye, benim kalfalık eserimdir.

(Bir nokta müzik.)

1566'da Zigetvar Kalesi'ni kuşatmıştık. Dış
kale düşmüştü ama iç kale hâlâ dayanıyor-
du.

*(Fona, kalenin gravürü yansır. Mehter müziği ve top ses-
leri yükselir ve söner. Fon gittikçe kızarır.)*

Kalenin düşmesine belki de birkaç saat kala,
Kanuni Sultan Süleyman, savaş çadırının
içinde, gözlerini yumdu.

*(Bütün sahne kırmızı ışıkla dolar. Aralıklarla kös vuruş-
ları duyulur. Sinan'ın başı önüne düşer.)*

8. SES

– *(Hafif ekolu)* “Halk içinde muteber bir nes-
ne yok devlet gibi/ Olmaya devlet cihanda
bir nefes sıhhat gibi/ Saltanat dedikleri bir
cihan kavgasıdır/ Olmaya baht ü saadet
dünyada vahdet gibi.”

(Sahne normal ışığa döner.)

MİMAR SİNAN – Kanuni Sultan Süleyman'ın yaşayan tek oğlu
Selim, II. Selim unvanıyla tahta geçti. Tarih-
çiler, II. Selim'i, hiç sefere çıkmadığı, içki

ve eğlenceyi sevdiği için eleştirirler. Ama benim için çok önemli bir insandır. Bir gün beni huzuruna çağırdı. Tahta çikalı daha bir yıl olmuştu.

15. SES

- Biz ömrümüzü sefaya vermişiz. Bu böyle geldi, böyle gideceğe benzer. Korkarım ki bizden geriye, ne bir zaferin adı kalacaktır, ne de bilgece bir işimizin tadı. Benim adıma öyle bir bina yap ki, bir eşi daha bulunmaya! Adımı, geleceğe taşı. Hiçbir isteğine hayır denmeyecektir. Göreyim seni koca mimar!

(Fona, II. Selim'in resmi yansır.)

MİMAR SİNAN – Caminin, çok sevdiği Edirne'de yapılmasını emretti. Yüreğim kaygı ve sevinçle dolu, tezgâhımın başına geçtim.

(Tezgâhın başına geçer. Işıklar azalır. Bir kırmızı ışık düşer, saplı duran pergelin üzerine. Sinan'ın ruh halini belirten bir müzik girer, yükselir ve birdenbire kesilir.)

Bu, belki de benim için son fırsattı.

(Pergeli, koparıp alır.)

77 yaşındaydım.

(Işıklar, normalleşir.)

Selimiye Camisi, benim ustalık eserim olacaktı. Edirne'ye giderek çalışmaya başladık. 1567 yılında, temelini attık. Padişah bazı kendi geliyordu.

15. SES

- Camim nasıl gider, mimarbaşı?

(Mimar Sinan, ellerini kavuşturur.)

MİMAR SİNAN – Yolunda gider hünkârım.

İşlerin nasıl gittiğini, bazen de yazıyla soruyordu. Bu telaşının nedeni, belki de önsezi idi. Çünkü, camisinin bittiği yıl, dünya sefasına veda etti. Gençler, şimdi biraz geriye dönmek, Türk mimarisinin kader çizgisini

açıklamak istiyorum. İlgileneceğinizi sanıyorum. Türk mimarisinin temel birimi, kubbeli kareküptür. İşte, şöyle.

(Fonda, bir kubbeli kareküp deseni yansır.)

Bu birim, tek başına, küçük bir camidir. Bir türbedir. Bu birimleri yan yana dizerseniz, bir medrese, bir han, bir kervansaray planı çıkar ortaya.

(Fona, bu anlatımı destekleyen desenler yansır.)

Bu birimleri yan yana ve art arda dizerseniz...

(3x3 kareküpü gösteren bir desen düşer fona.)

...büyükçe bir caminin planı meydana gelir. Ama kubbeleri taşıyan ayaklar yüzünden, caminin içi, sütunla dolar. İşte, 1400 yılında yapılmış olan Bursa Ulu Camisi'nin içi.

(Bursa Ulu Camisi'nin içini gösteren resim.)

Yirmi küçük kubbe, yan duvarlara ve içerdeki 12 sütuna dayanmaktadır. Oysa Türk mimarları, şunu istiyorlardı hep: Camiye gelenleri, Tanrının birliğini ve sınırsızlığını temsil eden, büyük ve tek bir kubbenin altında toplamak. Bu amaç, kuşaktan kuşağa kutsal bir tutku halinde geçmiştir. Ama mimar, kullandığı malzeme ile bağlıdır. O tarihlerde, demir ve çimento karışımı betonarme tekniği henüz bulunmamıştı. Bu yüzden, bu amaç, birdenbire gerçekleşemezdi. Adım adım, ağır ağır gerçekleşecektir. Bakınız, gelişim nasıl oldu. 1366 yılında yapılmış olan Manisa İshak Bey Camisi'nin tek kubbesi vardır. Çapı, 10 metre, 30 santimdir.

(Görüntü.)

Bundan 24 yıl sonra, 1390 yılında yapılan İznik Yeşil Camisi'nin de tek kubbesi vardır. Onun çapı ise, 11 metredir. 70 santim, o çağda, önemli bir gelişmedir.

(Görüntü.)

14 yıl sonra yapılan Edirne Eski Camisi'nin 9 kubbesi vardır. Her birinin çapı, 11 metre, 50 santimetredir.

(Görüntü.)

Kubbe, 50 santimetre daha genişlemiştir. Her gelişimin temelinde, bilgi birikimi, deney ve fırsat yatar. 43 yıl sonra, 1447'de yapılan Edirne'deki Üç Şerefeli Cami'nin kubbesi tektir. Ama çapı 24 metreye ulaşmıştır.

(Görüntü.)

Süleymaniye'nin kubbesinin çapı ise, biliyorsunuz, 28 metreydi. Bu kader çizgisini, malzemenin elverdiği oranda, ulaşabileceği son noktaya ulaştırmak istiyordum. Böylece Ayasofya'yı geçecektim. Selimiye'nin kubbesinin çapı, 31 metre 50 santim olacaktı.

(Fona, yazı yansır: "Ayasofya'nın kubbe çapı, 30 metre, 90 santimdir.")

Bu büyük kubbeyi, 8 narin sütun taşıyacaktı. Kubbeyi kapattığım zaman, yine aynı söylentiler başladı:

16. SES

– İmkânsız...

17. SES

– Ayasofya'dan da büyükmüş...

13. SES

– Çöker bu kubbe!

(Bir müzik girer ve söner.)

MİMAR SİNAN – Cami, 7 yılda bitti ve 1574 yılında açıldı. Şimdi de sapasağlam ayakta duruyor.

(Fonu, Selimiye Camisi'nin genel görüntüsü doldurur. Bir müzik, bu zaferi kutlar.)

Sanat tarihçisi Profesör Ernst Diez, Selimiye hakkında şöyle yazıyor:

(Tezgâhtan bir başka kitap alır. Açar.)

19. SES – “Selimiye Camisi’nde mekân tesiri, insanüstü yüksekliği ve büyüklüğü ile, Hindistan’daki Adil Şah Türbesi’ni, Roma’daki Panteon ve Sen Piyer Kilisesi de dahil, yeryüzündeki bütün diğer yapıları, gölgede bırakmaktadır.”

MİMAR SİNAN – Kitabının bir başka yerinde de şöyle yazıyor:

19. SES – “Yeryüzünün bütün kültürlü milletleri içinde yalnız Türkler, Ayasofya’yı aşmak cesaretini göstermişlerdir.”

(Kitabı tezgâha bırakır.)

MİMAR SİNAN – Selimiye’nin açıldığı gün, Osmanlı Padişahı II. Selim de, kubbenin altında durup, Justinianos gibi bağırabilirdi.

(Fonu, Selimiye’nin muhteşem kubbesini belirten bir resim doldurur.)

13. SES – Ey Justinianos! Ben de seni yendim!..

MİMAR SİNAN – Böyle bağırmak, tarih önünde, hakkıydı. Belki de nesi var, nesi yok, bu esere harcamıştı. Ama bağırmadı tabii. Secdeye kapanmakla yetindi. Ben şöyle düşünüyordum galiba.

KENDİ SESİ – *(Banttan)* Ey Ayasofya’nın değerli mimarları! Ey Aydınli Artemios! Ey Muğlalı İsodoros! Yalnız meslektaşım değil, yurttaşımınız da. Hepimiz bu bereketli Anadolu toprağının çocuklarıyız. Şunu bilmenizi istiyorum. Sizi, ben Mimar Sinan, tek başıma yenmedim.

(Sahne, parlak ışıkla dolar.)

MİMAR SİNAN – Çünkü yaşadığım yüzyıl, çalışkan, hoşgörülü, cömert, adil, değerbilir, erdemli bir milletin, Türklerin yüzyılıydı. Bu maddi ve manevi zenginlik içinde, Artemios'u ve İsodoros'u yenmemek elimde değildi.

(Işık gittikçe azalmaya başlar.)

Ömrümün sonunda anılarımı da yazdım. “Tezkiret-ul Bünyan” adını taşıyan anılarımı şöyle bitirmiştım: “Ümit ederim ki kıyamete kadar gayret ve çalışmam unutulmaz ve yaptığım eserler yıkılsa bile –bu anıları– okuyanlar, beni hayır dualarından unutmayıp hatırlarına getirirler.”

Değerbilir gençler! Hepinize başarılar dilerim.

(Sinan bir gölge olarak kalır. Tezgâhının üzerine kırmızı bir ışık düşer. Final müziği girer. Perde ağır ağır kapanır.)

1987

Oyunun Sonu

AK MASAL KARA MASAL
(Müzikli Çocuk Oyunu, İki Bölüm)

KİŞİLER:

ANLATICI

ZORBA (ERKEK)

TAHTA KAFA (ERKEK)

Paslı (ERKEK)

ZİLLİ (KIZ)

UKALA (ERKEK)

KARA MASALCI (ERKEK)

1. YARDAKÇI (ERKEK)

2. YARDAKÇI (ERKEK)

3. YARDAKÇI (KIZ)

AK MASALCI (KIZ)

1. YARDIMCI (ERKEK)

2. YARDIMCI (ERKEK)

3. YARDIMCI (KIZ)

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜZİK 1: AÇILIŞ

ANLATICI

- Günaydın arkadaşlar! Tiyatromuza hoş geldiniz. Nasılsınız? Geldiğiniz için biz de çok iyiyiz. Hepimizi mutlu ettiniz. Şimdi sizlere Turgut Özakman'ın yazdığı, ... sahneye koyduğu Ak Masal Kara Masal adlı oyunu oynayacağız. Çevre düzenlemesini ... yaptı, müziğini ise ... Ben de oyunu sunmaya çalışacağım. Şimdi, oyuna başlamadan, şöyle ısınmak için birlikte bir şarkı söyleyelim mi, ne dersiniz? Ne söyleyelim? (...) Tamam. ...'yi söylüyoruz. Hazır mıyız? (*Seyircilerin önerdiği şarkılar arasından seçtiği birini söyler.*) Bravo arkadaşlar. Çok güzel söylediniz. Ama ben de güzel söyledim, değil mi? Niye alkışlamıyorsunuz öyleyse? (...) Sağ olun. Teşekkür ederim. (*Sokağın çocukları sahneye girerler.*) Ne oluyor? Daha oyun başlamadı ki. Niye sahneye girdiniz?

ZORBA

- Bu oyunu (*Seyircileri gösterir.*) onlarla mı oynayacaksın, bizimle mi?

ANLATICI

- Haa; sizinle biraz konuştum ya, kıskandılar. Birazdan göreceksiniz, bunlar zaten bir tuhaf çocuklardır.

ZORBA

- Ya başlat oyunu, ya da gidiyoruz.

ANLATICI
ZORBA

ANLATICI

– Anlamadım.

– Şimdi anlarsın. *(İslık çalar.)* Yürüyün. *(Salo-na inip sahneden uzaklaşırlar.)*

– Geri dönün. Geri dönün diyorum. Öyleyse *(Bağırır)* estepeta! *(Çocuklar donup kalırlar.)* Bunlar böyle bağtırmaktan anlarlar. Arkadaşlar, şimdi ben bir, iki, üç diyeceğim, üç deyince bu mızıkçıları sahneye doğru çevirin. Korkmayın, hiçbir şey yapamazlar. Ama yalnız çevirin, itmeyin sakın. Uyanırlar. Hazır mıyız? Bir, iki, üç... *(Gerekirse tekrarlanır.)* Tamam, çok güzel. Şimdi de bakın, tıpış tıpış nasıl dönecekler sahneye. Ben bir kelime söyleyeceğim, siz de söylediğim kelimeyi tekrarlayacaksınız. Bakalım ne olacak? Hazır mıyız? Başlıyorum. *(Ağır)* Estepeta... mestepeta... püf!.. *(Çocuklar ağır ağır sahneye yürürler.)* Bir daha, daha hızlı. Estepeta... mestepeta... püf!.. *(Çocuklar hızlanırlar.)* Şimdi daha hızlı. Estepeta... mestepeta... püf!!! *(Çocuklar koşarak, düşe kalka sahneye çıkarlar, üst üste yığılırlar.)* Başardık. Teşekkür ederim. Haydi bakalım huysuzlar, oyun bozanlar sıraya geçin. *(İtişerek sıraya geçerler.)* Arkadaşlar, bunlar yine mızıkçılık ederlerse “estepeta” diye bağtırın, yeter. Oldukları yerde donup kalırlar. Neden mi? Akıllarını çalıştırmıyorlar da ondan. Bunların bir masalcıları var. O böyle öğretmiş bunlara. Bunlar da hiç düşünmeden bu saçmalığa inanmışlar. Ne yapalım, *(Besteli söyler.)* “akılsız başa fayda yok...” Arkadaşlar, en baştaki yaramazın adı Zorba. Hep kendi dediğinin olmasını ister. Olmazsa kavg

çıkartır. İkincisinin adı Tahta Kafa. (*Eliyle başına vurur. Efekt: Tahta sesi.*) Bu adı kim koymuşsa haklı koymuş. Bunun adı ise Paslı. (*Çocuğun başını sağa sola çevirir. Efekt: Gıcırtı.*) Ee, çalışmayan kafa pas tutar. Ama bununki pek paslı canım. Bunun adı Zilli. (*Kızı silkeler. Efekt: Şangırtı. Burnuna dokunur: Kapı zili. Kulağını çeker: Çıngırak.*) Aç bakayım ağzını. (*Kız ağzını açar. Efekt: Klakson sesi.*) Kısacası kuru gürültü. Beşincinin adı da Ukala. Gerekli hiçbir şeyi bilmez. Gereksiz, yararsız her şeyi bilir. Söyle bakalım Türkiye'nin başkenti neresidir?

UKALA
ANLATICI

- Çankaya.
- Siz ne diyorsunuz, arkadaşlar? (...) Teşekkür ederim. Ankara tabii. Peki Ukala, televizyonda yayımlanan Dallas dizisinde oynayan Lucy hakkında ne biliyorsun?

UKALA

- (*Elektronik hesap makinesi sesi duyulur.*) Söyleyeyim. Asıl adı Charlene Tilton. Yaşı 23. Boyu 1.49. Kilosu 47. Ayak numarası 35. Kan grubu...

ANLATICI

- Yeter, yeter. Ama oğlum, sen bu bilgiyle sınıf değil, karşı kaldırıma bile geçemezsin. Haksız mıyım, siz söyleyin. (...) Bu beş haylazın yaşadığı kente, oyun bu ya, yılda bir gün bir masalcı çıkagelir. Ne tür masallar anlatıyor ama biliyor musunuz? Hep vurdulu kırdılı, tekmeli tokatlı, tabancalı tüfekli, sevgisiz, acımasız masallar. Kara masallar. Bu zavalıların niye böyle zorba, tahta kafalı, paslı, zilli ve ukala olduğu anlaşılıyor, değil mi? Kara Masalcı'nın geleceği gün bugün.

ÇOCUKLAR

- Hey...

(Zorba, sevinçle yanındakini iter. İskambil kâğıdı gibi devrilirler.)

ANLATICI – Oyunları da böyle bunların.

(Tahta Kafa kalkar, gülmekte olan Zorba'nın karnına tos atar. Efekt: Davul sesi. Kavga başlar. Müziksiz kavga balesi. Efekt: Yumruk sesleri, kırılma sesi vb. Bir boru sesi duyulur. Kavga bıçakla kesilmiş gibi durur. Merakla beklerler. Fanfar. Ayağa fırlarlar. Kara Masalcı ve yardakçıları görünürler. Ürkütücü, karanlık giysiler. Flamalar, mızraklar, gürzler. Tekerlemenin ritmi ile yürüyerek.)

KARA MASALCI VE YARDAKÇILAR –

Vur vura vur vur

Vur vura vur

Kır kıra kır kır

Kır kıra kır

ÇOCUKLAR – Hey.

KARA MASALCI VE YARDAKÇILAR –

Zum çaka çak çak

Zum çaka çak

Zum çaka çak çak

Zum çaka çak

ÇOCUKLAR – Hey.

KARA MASALCI VE YARDAKÇILAR –

Pat pata pat pat

Pat pata pat

Küt küte küt küt

Küt küte küt

ÇOCUKLAR – Hey.

KARA MASALCI VE YARDAKÇILAR –

Zum çaka çak çak

Zum çaka çak

Zum çaka çak çak

Zum çaka çak

ÇOCUKLAR – Heeeeeey.
KARA M. – Ey benim tosunlarım, dediğim dedik, çaldığım düdük, kulağı kesik kabadayılarım, öküz gibi kuvvetli, boğa gibi hiddetli, fırtına gibi şiddetli, taş yürekli çocuklarım. İşte, masalcınız, sözünde durdu ve geldi.

ÇOCUKLAR – Yaşa.
KARA M. – Yepyeni masallar getirdim. Gecedен kara, katrandan parlak.

ÇOCUKLAR – Sağ ol.
KARA M. – Peki, siz ne yaptınız bakayım, koca yıl?

ZORBA – Dövüştük...

TAHTA KAFA – Sövüştük...

PASLI – İtiştik...

ZİLLİ – Kakıştık...

UKALA – Çok eğlendik, çok...

KARA M. – Aferin horozlarım, aferin keçilerim. Dövüşen dinç olur, sövüşen genç kalır. Haydi bakalım, başlıyor. Sıraya girin. Para peşin, kırmızı meşin. *(Masalcı para toplarken, yardakçılara)* Haydi siz de toplayın kuyruklarınızı da, hazırlık yapın. Bunlar benim en iyi müşterilerim. Bir yıl, sattığım masalları oynarlar. Başka hiçbir şey girmez kafalarına. Geçin yerlerinize. *(Çocuklar itişe kakaşa uzun, kara sıraya otururlar. En uçtakini itip yere düşürürler vb.)* Kara Korsan'ı en iyi kim anlatır? Ben. Kara Süvari'yi? Ben. Kara Bela'yı? Ben. Kara Cadı'yı? Ben. Dünyanın en iyi masalcısı masal anlatmaya başlıyor. Hazır mısınız, kirpi yutmuş kurbağa suratlılar?

1. YARDAKÇI – *(Paravanın ardından)* Hazır gibiyiz.

- KARA M. – Gibiyiz ne demek, eski ayakkabı turşusu? Bir insan ya hazırdr, ya değildir.
1. YARDAKÇI – Hangi masalı oynayacaktık? Hatırlayamadık da...
- KARA M. – Gerzekler. Zevzekler. Kara Bela'yı oynama-yacak mıyız?
1. YARDAKÇI – Haa, sahi.
- KARA M. – Acele edin, yoksa elimi böyle ağzınızdan içeri sokar, sonra da midenizi, kirli bir çorap gibi tersine çeviririm. Ona göre. İşte başlıyorum. Giriş müziği. *(Bir çocuk şarkısı duyulur. Kara Masalcı tepinir.)* Susturun. Susturun şunu. Bu ne? Yedi canlı, gözleri kanlı Kara Bela'nın giriş müziği böyle mi olur, okul şarkısıyla uygun adım, pikniğe mi gidecek bu adam? Caydım. Müzik istemiyorum, pırasa yemiş yarasa sesli herifler. Kendi müziğimi kendim yaparım. Batının, silahını ve burnunu en hızlı çeken silahşörü Kara Bela'nın canı sıkılıyordu. Kızgın Teksas güneşine karşı gerindi. *(Gerinir. Efekt: Çatırtı.)* İşte benim sevdiğim müzik bu. Şimdiye kadar hiç görmediğim bir kasabaya gidip biraz eğleneyim, yani kavga çıkarayım diye düşündüm. Şapkamı verin. *(Paravananın arkasından üç köşe bir korsan şapkası uzatılır.)* Bu ne buuu? Kovboy şapkamı istiyorummmmm. *(Kovboy şapkasını verirler.)* Tamam. Silahımı verin. *(Bir kılıç uzatılır.)* Teksaslı bir kovboy kılıç kullanır mı? Masal bitince, üçünüzü de o kılıçla doğramazsam, bana da Kara Bela demesinler. *(Kemerli bir tabanca uzatırlar.)* Hah. *(Kuşanırken)* Bu

tabancayı bir kavgada, Red Kid denilen sıska bir kovboyun elinden almıştım. Elimin terisiyle şöyle bir tane çakmıştım, adam duvara afiş gibi yapıştı. Hâlâ duruyor olmalı orada. Atımı hazırlayın. Gümüş Eyer, Batının en huysuz atı. (*Kişneme sesi. Kara Bela çiftmeyi yiyip, arka üstü yuvarlanır.*) Ahh... Şımarık. Bana çifte atmadan, neşesini bulamaz. Yeni bir serüvene atılıyoruz Gümüş Eyer. Aklını başına topla. Herkes bizden söz edecek. Hopla. (*Ata biner.*) Hoşt yani deh. (*Atı ileri atılır.*) Dıgıdık, dıgıdık, dıgıdık, istop... istop yahu. (*At durmaz.*) Yol bitti, vicdansız. Eyvah, çarpıyoruz. (*Yuvarlanır.*) Çarptık. Neyse, hiç kimse görmedi. (*Toparlanır.*) Tamam, her kovboy filminde bir salon bulunur, her salonda da en azından bir kavgaya olur. Şimdi, bu kasabanın salonuna giriyorum, havamı atarak, kaşımı çatarak, biraz da yan yatarak. (*Kapıyı tekme ile açar, içeri girer.*) Nüfus sayımı mı var? Kimse yok ortalıkta. Yoksa geldiğimi anladılar da tüydüler mi? Hey, kimse yok mu?

- YARDAKÇI KIZ** – (*Çıkar.*) Olmaz olur mu? Ben varım.
- KARA M.** – Kardeşin, ağabeyin, baban, amcan, dayın, enişten nerede? Hiç erkek bulunmaz mı burada? Seninle mi dövüşeceğim?
- YARDAKÇI KIZ** – Sürüsüne bereket. Kimi çağırayım? Zoro'yu mu, Buffalo Bil'i mi, Dalton Kardeşleri mi, Zagor'u mu? Yoksa Kepçe Kulak Jim'le Uyurgezer Jon'u mu?
- KARA M.** – Öbürleri önemli değil. Tanırım hepsini. Ama sonuncuların adlarını ilk defa duyuyo-

rum. Onları çağır. (*Kız çıkar.*) Şimdi çocuklar, beni dikkatle izleyin. İki ünlü silahşöre karşı aynı anda ve tek başıma dövüşeceğim. Numaralarımı gözden kaçırmayın. Çok yakında "Bir Kovboyun Yüz Numarası" adlı kitabım yayımlanacak. Bugün sizlere, yüzüncü numaramı göstereceğim. Grav, grav... Biri yüzükoyun, biri sırtüstü. Yani biri yazı, biri tura. (*Çocuklar alkışlarlar.*) Benim için hiç merak etmeyin. Başroldeyim, ölmem. (*Kız girer.*)

YARDAKÇI KIZ – Kepçe Kulak Jim. (*Jim girer. Döküntü bir kovboydur.*) Bu da Uyurgezer Jon. (*Jon daha da döküntüdür.*) Afiyet olsun.

KARA M. – Baylar, duyduğuma göre bu havalinin en anlı, şanlı ve tez canlı silahşörleri, sizmişsiniz. Doğru mu?

JİM – Ben olabilirdim.

KARA M. – Güzel.

JİM – Ama annem izin vermedi.

JON – Aaa, ben de olabilirdim, silah sesinden ödüm kopmasaydı değil mi Jim?

JİM – Doğru söylüyorsun Jon.

KARA M. – Heh, heh, heh... Benimle alay ediyorsunuz. İşte dövüşmek için çok iyi bir neden. Dövüşeceğiz.

JİM – Yoo, ben dokuz taş oynamak istiyorum bugün.

JON – Ben köşe kapmaca.

KARA M. – Hımmm. Beni oyalıyor bunlar. Dikkat et Kara Bela, bunlar sıradan silahşörlere benzemiyorlar. Çok kurnazlar. İyi bir yer tut.

(Dikkatle arka arka çekilir, ayağı takılır, düşer. Hemen silahını çeker.) Kımıldamayın.

- JİM – Benim kımıldayacak halim bile yok.
- JON – Benim hiç yok.
- KARA M. – *(Ayağa kalkar.)* Bana çelme takan, hanginizdi?
- JİM – Siz bence, yerçekimi yüzünden düştünüz, bayım.
- JON – Ama üzölmeyin, insan düşse kalka büyür.
- JİM – Düşmez kalkmaz bir Allah.
- JON – Ama düşenin de dostu olmaz.
- KARA M. – Baylar, bir kovboy günde bir çift adam öldürmezse, bir düzine adam dövmezse, ne bir dergi yer veriyor ona, ne bir filmde gösteriliyor. Ateş etmek zorundayım.
- JİM – Çok zahmet olacak size.
- JON – Kusura bakmayın.
- KARA M. – *(Art arda iki el ateş eder.)* Grav, grav... *(Jim sırtüstü, Jon yüzükoyun düşerler. Tabancasının namlusunu üfler. Kız görünür.)* Tamam, sofrayı kaldır kızım. *(Madeni bir para atar. Kız, havada kapar.)*
- YARDAKÇI KIZ – Teşekkür ederim. Yine bekleriz. *(Kenara çekilip bekler.)*
- KARA M. – Nasıldı çocuklar? Grav, grav... Biri yazı gelecekti, biri tura. İşte, geldiler. Daha doğrusu, gittiler. *(Çocuklar alkışlarlar. Ölüler de kalkar. Selam verirler.)* Şimdi ikinci masala geçiyoruz. Kara Korsan! *(Çocuklar alkışlarlar. Yardakçılara)* Haydi, hazırlık yapın, havuza düşmüş uyuz kedi kuyruğu kılıklı herifler. *(Bir flüt sesi duyulur.)* Bu ne? *(Flüt sesi sürer.)* Bu ne diyorum? Ne oluyor? Hiç

sevmem böyle kedi miyavlaması gibi sesi. Huylanırım. Kaşıntı basar. Gıdıklanırım şerefsizim. (*Flüt sesi.*) Benimle inatlaşan kim? Erkeksen çık ortaya!

MÜZİK 2: BALE

(Ak Masalcı, kız ve yardımcıları girerler. Bayraklar, balonlar, tüyler, şeritler, göz alıcı giysiler. Dans ederek ilerlerler. Çiçek, konfeti, şeker atarlar seyircilere. Bu canlı, keyifli, neşeli bir yürüyüştür. Sahnedeki çocuklar şaşkın, ayağa kalkarlar. Yürüyüş ve dans devam eder.)

- AK MASALCI – (*Seyircilere*) Günaydın arkadaşlar. (*Anlatıcıya*) Günaydın oyuncubaşı. (*Sahnedeki çocuklara*) Günaydın çocuklar. (*Kara Masalcı'ya*) Günaydın efendim.
- KARA M. – Bir dakika, bir dakika... Burası benim işyerim. Sen kimsin? Ne arıyorsun? Ne yapmak istiyorsun?
- AK MASALCI – Ben de masalcıyım sizin gibi. Pamuk gibi yumuşak, kar gibi temiz, ana sütü gibi yararlı masallar anlatırım. Masal anlatmaya geldim ben de.
- KARA M. – Nasıl masallar, nasıl masallar?
- AK MASALCI – Siz hiç, Keloğlan'ı, Parmak Çocuk'u, Karagöz'ü, Hacıvat'ı, Pamuk Nine'yi, İbiş'i, Ali Cengiz'i, Nasrettin Hoca'yı, Dedem Korkut'u duymadınız mı?
- KARA M. – Hayal meyal hatırlıyorum. Bir zamanlar vardı galiba böyle çıtkırıldım masallar. Ama benim tosuncuklarım, senin anlatacağın o

muhallesi çocuğu masallarından hoşlanmazlar. Değil mi çocuklar? Zorba, söyle.

- ZORBA – Hoşlanmayız.
- ÖTEKİLER – Duymadık bile.
- KARA M. – Anladın mı?
- AK MASALCI – Olabilir... Ama bir tane anlatacağım. Armağan olarak. Çocuklar karar versin, sizinkiler mi güzel, benimkiler mi?
- KARA M. – Olmaz, olamaz. Olay çıkartırım. Rakip istemem. Silahım nerede. Çabuk verin. Delik deşik edeyim şunu.
- ANLATICI – Yoo, yooo, yoo... Silah, anlattığın masalda kaldı.
- KARA M. – İyi ama ya onunkileri daha çok beğenirlerse? Çocuk milletine güven olmaz. Akılsız olur bu çocuklar. Hele benimkiler! Şu hale baksana, sıırıslıklam salak bunlar.
- ANLATICI – Telaş etme, şöyle yapalım. Sevgili seyircilerimize soralım. Onlar uygun görürlerse, çare yok, Ak Masalcı'yı da dinleyeceğiz. Arkadaşlar, ne dersiniz, Ak Masalcı'yı da dinleyelim mi? Dinleyelim diyorsanız, alkışlayalım (...) Tamam. (*Ak Masalcı'ya*) Buyrun, sizi dinliyoruz.
- AK MASALCI – Teşekkür ederim. (*Çocuklara*) Çocuklar, şöyle gelin. (*Kendi yanındaki uzun, ak sırayı gösterir. Zorba engel olmak ister, ama Paslı, Zilli ve Ukala o yana geçer, otururlar.*) Siz de gelin, seyretmek zorunda değilsiniz. Beğenmezseniz kalkar gidersiniz. (*Tahta Kafa da yürür. Kara Masalcı, Zorba'ya, "Ne oluyor?" diye işaret eder. Zorba şaşkıındır.*) Sen de gel güzelim. Haydi.

- ZORBA – Peki, geliyorum.
- KARA M. – Sen de mi Zorba?
- ZORBA – Ama bana güzelim dedi.
- KARA M. – Sen güzel misin, budala? Kandırıyor seni.
- ZORBA – Kandırıyor mu?
- KARA M. – Elbette. Benim kadar çirkinsin sen de. Gitme diyorum.
- ZORBA – (*Yarı yolda*) İlk masalı seyredeyim, yine dönerim.
- KARA M. – Seni usta kovboy, iyi bir haydut yapacaktım, aptal. Ah... Gitti. En parlak ve salak müşterim gitti.
- AK MASALCI – Hazır mıyız arkadaşlar?
- YARDIMCILAR – Hazırız.
- AK MASALCI – Teşekkür ederim. Başlıyoruz. (*Fonda müzik başlar.*) İlk masalımızı kız arkadaşlarımıza armağan ediyoruz. Evvel zaman içinde, zar zor geçinen bir ailenin çalışkan, akıllı bir kızı varmış. Bir yandan gergef işler, bir yandan da kuşuyla konuşurmuş.
- YARDIMCI KIZ – Çito çito çitimaçık. (*Kuş civıldar.*) Çito çito çitimaçık. (*Kuş civıldar.*)
- AK MASALCI – Derken kapı vurulmuş.
1. YARDIMCI – Tak tak tak.
- AK MASALCI – Kalkmış, kapıyı açmış. Şimdi ne konuşacaklarına çok dikkat edin lütfen.
- YARDIMCI KIZ – Şıngır da mıngır.
- (*Kapıyı açar. 1. ve 2. yardımcı girerler.*)
1. YARDIMCI – Baban nerde kızım?
- YARDIMCI KIZ – Azı çok etmeye gitti.
1. YARDIMCI – Peki, annen nerde?
- YARDIMCI KIZ – Biri iki etmeye gitti.

1. YARDIMCI – Hımm. Sana aptal bir kaz yollasam, yolar mısın?
- YARDIMCI KIZ – Hem de nasıl!..
1. YARDIMCI – Öyleyse Allahaismarladık.
- YARDIMCI KIZ – Güle güle efendim.
- (Kız kenara çekilir. İki adam dolanıp saraya gelirler.)
- AK MASALCI – Oyun bu ya, kızla konuşan adam masal pa-dişahıymış, yanındaki de yalnız erkeklerin akıllı olduğunu iddia eden veziri. Saraya dönmüşler.
1. YARDIMCI – Yalnız erkeklerin akıllı olduğunu iddia edip durursun. Kızla konuştuklarımızı dinledin.
2. YARDIMCI – Dinledim efendim.
1. YARDIMCI – Anladın mı?
2. YARDIMCI – Anlamaz olur muyum?
1. YARDIMCI – Babası için “Azı çok etmeye gitti” dedi, ne demek istedi?
2. YARDIMCI – Şey demek istedi, ne demek istedi? (Es) Çıkaramadım.
1. YARDIMCI – Pekii, annesi için “Biri iki etmeye gitti” dedi, ne demek istedi?
2. YARDIMCI – Bunu bilmeyecek ne var? Şey demek istedi, ne demek istedi. (Es) Çıkaramadım.
1. YARDIMCI – Çabuk, kızın ne demek istediğini öğren gel. Öğrenemezsen seni vezirlikten atar, aptal ayı oynatan Çingenelere satarım. Yallah!
- AK MASALCI – Vezir, korku içinde kızın evine koşmuş. (Koşar. Kız yerini almıştır.)
- YARDIMCI KIZ – Çito çito çitimaçık. (Kuş civıldar.)
2. YARDIMCI – Tak tak tak. Tak tak tak. Tak taka tak tak tak.
- YARDIMCI KIZ – (Kapıyı açar.) Şingir da mıngır.

2. YARDIMCI – Aman kızım ben ettim, sen etme. Şu sözle-
rinin anlamını açıkla.
- YARDIMCI KIZ – Ama her açıklamama karşılık, bir altın lira
isterim.
2. YARDIMCI – Bir altın lira ha? Mahvoldum. Ama çarem
yok, kabul.
- YARDIMCI KIZ – “Azı çok etmeye gitti” dedim, babam çiftçi-
dir çünkü. Bir eker, iki alır, beş eker, yüz alır.
(*Elini uzatır.*)
2. YARDIMCI – Ah çok kolaymış. (*Bir altın verir.*)
- YARDIMCI KIZ – “Biri iki etmeye gitti” dedim, annem ebe-
dir çünkü. Anne bir, doğan çocuk iki. (*Elini
uzatır.*)
2. YARDIMCI – Ah çok kolaymış. (*Parayı verir.*) Ah... Bir de
sana, “Aptal bir kaz yollasam, yolar mısın”
dedi. Sen de, “Hem de nasıl” demiştin. Bu ne
demek oluyor?
- YARDIMCI KIZ – Bana sizi yolladı ya. Sizden iyi kaz olur mu
efendim. (*Elini uzatır.*)
2. YARDIMCI – Ah ahhhhh, çok kolaymış... (*Parayı verir.*)
Yere batsın aklım, gitti üç altınım. Yere bat-
sın aklım, gitti üç altınım. (*Uzaklaşırken,
kız yerine oturur.*)
- YARDIMCI KIZ – Çito çito çitimaçık... (*Kuş daha canlı cıvil-
dar.*) Çito çito çitimaçık... (*Kuş kahkahalar
atar.*)
- AK MASALCI – Nasıl beğendiniz mi çocuklar?
- ZORBA – (*Kalkar.*) Ohooo, ne dövüş var, ne bir şey.
Hiçbir şey anlamadım ben bu masaldan.
- ZİLLİ – Ben anladım. Benim gibi, bütün kızlar da
anlamıştır.
- ZORBA – İyi. O zaman sen burda otla.

(Erkek çocuklar Kara Masalcı'nın yanına geçerler. Zilli ak sırada kalır.)

KARA M. – Hoş geldiniz tosunlarım. Allah insanı sevin-
dirmek için, önce eşeğini kaybettirir, sonra
buldururmuş. Bizimki o hesap. Ben de size
en kanlı ve canlı masallarımdan birini anla-
tayım. Kara Korsan! (*Çocuklar alkışlarlar.*)
Hani Temel Reis'in kavgacı bir arkadaşı var,
Kabasakal. Kara Korsan, bu Kabasakal'ın
büyükbabası olur. Şapkamı verin. (*Bir soytar-
ı külahlı uzatırlar. Giyer.*) Teşekkür ederim.
Silahımı verin. (*Çocuklar gülerler.*) Ne oldu?
Niye güldünüz? Gülmek yasak!

ZORBA – (*Gülerek*) Şapkan, şapkan...

KARA M. – (*Bakar.*) Şu benim yordakçılarım, sizden
de salak. Yahu, başımda soytarı külahlıyla
mı dövüşe yolluyorsunuz beni? Namertler.
Beni görenler, dövüşmeye fırsat kalmadan,
gülmekten ölürlər. (*Üç köşe korsan şapka-
sını uzatırlar.*) Tamam. Kılıcımı. (*Bir kılıç
uzatırlar.*) İşte, ünlü gümüş kılıç. (*Kuşanır.*)
Nasılım? (*Yürür, kılıç bacaklarına dolanır.
Yuvarlanır.*) Allah kahretsin. Bana gümüş
yaramıyor. Ya çifte atıyor, ya çelme takıyor.
(*Kalkar.*) Neyse. Hepyek Korsan'la son kez
karşılaşacağız. (*Bağırır.*) Bu denizde ancak
benim kurukafalı bayrağım dalgalanır! Gel
ortaya hesaplaşalım. (*Paravananın arkasın-
dan tek kollu, tek gözlü, bir bacağının dizi
kıvrılmayan bir korsan çıkar. Yordakçılar-
dan biri.*) İşte Madagaskar'da bir gözünü
almıştım. Zambiya'da kolunu. Patagonya'da
bir bacağını. Taksit taksit bitiriyorum iblisi.

Çek kılıcını Hepyek. Bugün pupa yelken cehenneme gideceksin.

HEPYEK

- Ben de seni köpekbalıklarına yem yapacağım. Seni yiyen köpekbalığı kudurup da havlamazsa şaşarım.

KARA İM.

- Heh heh heh... İşte ben de çekiyorum gümüş kılıcımı. (*Çeker, çıkmaz kınından, iyice asılır, çıkaramaz.*) Sabırlı ol Hepyek. Çıkıyor bu melun kınından. (*Kılıcıyla boğuşur. Başaramaz.*) Çocuklar, görüyorsunuz, inadı tuttu gümüş kılıcın. Sonra devam ederim.

(*Zilli kahkaha ile güler.*)

AK MASALCI

- Sıra ikinci masalda. Koşun. (*Erkekler koşarlar o yana.*) Çocuklar, bu masalda siz de oynamak ister misiniz?

ÜÇÜ

- Evet.

ZORBA

- Ben istemem. (*Ama ak sıraya oturur, Zilli'nin yanına.*)

AK MASALCI

- Aldı sözü tekerlemeci, bakalım ne tekerledi.

1. YARDIMCI

- Çıktım tavan arasına, bir kırık sandık. Açtım, baktım: İçinde bir kırık altın. Almayacaktım ama aldım, sarıdır diye. İndim İstanbul'a, Tophane güllerini cebime doldurdum, darıdır diye. Tutup beni tımarhaneye attılar, yeridir diye. Padişah'tan emir çıktı, bırakın, eski huyudur diye. Kendimi dışarı attım, benim oğlanı (*2. yardımcı yanına gelir, durur.*) yanıma kattım, cadde boyu gidiyorum, çıktı karşımıza bir eski hamam, kubbesi tamam, girdik içeri yıkandık, çıkıyorduk yakalandık.

- HAMAMCI** – Hey, nereye parayı ödemedem. Parasız hamam olur mu? Sökülün.
- 1. YARDIMCI** – Elimi cebime attım. Hani bizim kırık altın? Aman. Halimiz duman. Döndüm bizim çocuğa. Belki ondadır diye. *(Ezgiyle)*
Hayda da oğlum parayı da ver.
Hayda da oğlum parayı da ver.
- 2. YARDIMCI** – Vallaha baba kayboldu.
Billaha baba kayboldu...
- İKİSİ** – Rayrara rayray rayrara ray
Rayrara rayray rayrara rayray...
- HAMAMCI** – Bana bakın. Ben dolandırılacak adam mıyım? Çıkın paraları.
- 1. YARDIMCI** – Hayda da oğlum parayı da ver.
Hayda da oğlum parayı da ver.
- 2. YARDIMCI** – Vallaha baba kabyoldu.
Billaha baba kayboldu...
- İKİSİ** – Rayrara rayray rayrara ray
Rayrara rayray rayrara rayray...
- HAMAMCI** – Yetişin! İmdat. Dolandırıcı vaa-aarrrr...
- BEKÇİ** – Ne var, ne oldu?
- HAMAMCI** – Aman bekçi efendi, bunlar yıkandılar ama parayı vermeden kaçıyorlar.
- BEKÇİ** – Çabuk verin hamamcının parasını.
- 1. YARDIMCI** – Hayda da oğlum parayı da ver.
Hayda da oğlum parayı da ver.
- 2. YARDIMCI** – Vallaha baba kayboldu.
Billaha baba kayboldu...
- BABA, OĞUL ve HAMAMCI** –
Rayrara rayray rayrara ray
Rayrara rayray rayrara rayray...

- BEKÇİ** – Anlaşıldı, bu iş burada hallolmayacak. Yürüyün kadıya. Dinlesin davayı, versin kararını.
- 1. YARDIMCI** – Düştüğ yola, selam verdik sağa sola, vardık kadının huzuruna.
- KADI** – Derdiniz nedir?
- BEKÇİ** – Bunlar hamamda yıkanmışlar, sonra da hamamcının parasını vermemişler.
- KADI** – Ne ayıp. Ver parasını, yoksa hapse tıkarım.
- 1.YARDIMCI** – Hayda da oğlum parayı da ver.
Hayda da oğlum parayı da ver.
- 2. YARDIMCI** – Vallaha baba kabyoldu.
Billaha baba kayboldu...
- BABA, OĞUL, HAMAMCI, BEKÇİ –**
Rayrara rayray rayrara ray
Rayrara rayray rayrara rayray...
- KADI** – Tam kırk yıllık kadıyım, böyle dava görmedim. Haydi verin adamın parasını, yoksa çok fena yapacağım.
- 1. YARDIMCI** – Hayda da oğlum parayı da ver.
Hayda da oğlum parayı da ver.
- 2. YARDIMCI** – Vallaha baba kabyoldu.
Billaha baba kayboldu...
- KADI DIŞINDA**
- HEPSİ** – *(Kara Masalcı'nın yordakçı kızı da, bulunduğ yerd oynayarak ve söyleyerek katılır.)*
Ray rara ray ray ray rara ray
Ray rara ray ray ray rara ray...
- KADI** – *(Artık o da oynar.)*
Tam kırk yıllık kadıyım.
Böyle de dava görmedim.
Tam kırk yıldır kadıyım
Böyle de dava görmedim.

- HEPSİ – (Zilli, Zorba da katılırlar.)
Ray rara ray ray ray rara ray
Ray rara ray ray ray rara ray...
- KADI – Durun. Duralım. (Dururlar.) Yahu, bu ne
tuhaf ahenktir, hepimizi oynatır. Hamamcı,
al sana hamam parası. Bitti bu işin davası.
- HEPSİ – (Kara Masalci'nın iki yordakçısı ile anlatıcı
da katılır. Anlatıcı salondakileri de katıl-
maya çağırır işaretle.)
Ray rara ray ray ray rara ray
Ray rara ray ray ray rara ray
Ray rara ray ray ray rara ray
Ray rara ray ray ray rara ray
- KARA M. – Yeter be. Ben de oynayacağım nerdeyse. Ge-
çin bu tarafa, aklınızı da oynatmadan. Biz
işimize bakalım.
- PASLI – Ben burda kalmak istiyorum.
- UKALA – Galiba ben de.
- ZORBA – Ne var burda? Ray rara ray ray ray rara ray...
Yürüyün, döverim.
- PASLI – Yok canım.
- UKALA – Bir dene.
- (Zilli dışında kalan çocuklar birbirlerine girerler.)
- KARA M. – Vurun!
- AK MASALCI – Durun.
- KARA M. – Vurun!
- AK MASALCI – Durun.
- ANLATICI – (Seyircilere) Ne diyecektik, bu gibi durum-
larda? Estepeta. Hep birlikte! (Çocuklar do-
nup kalırlar.) Çözümleri için ne diyecek-
tik? Başlıyorum... Estepeta, mestepeta, püf...
(Çocuklar çözülürler.) Çocuklar, dileyen, di-
lediği yerde oturacak. Haydi bakalım.

(Zorba, Tahta Kafa, Kara Masalci'nın sırasına, Zilli, Ukala ve Paslı, Ak Masalci'nın sırasına giderler.)

KARA M. – Şimdi, bir bilimkurgu masalı. *(Zorba ile Tahta Kafa alkışlarlar.)* Süper Kara Robot. *(Ak Masalci'ya)* Ne haber? *(Anlatır.)* Profesör Çokbilmiş ile iki yardımcısı, uzun yıllar çalışarak bir süperrobot yaptılar. Uçan, yüzen, koşan, sürünen bir robot. Bu robot, benim! Bugün beni ilk kez çalıştıracaklar. Şimdi robot olmam gerekiyor. Hey beyinsizler! Kolluklarımı verin. *(Verirler. Takar.)* Dizliklerimi verin! *(Verirler. Takar. Bu arada sürekli "çiki çiki çak, bip bip" diye elektronik sesler çıkarır.)* Başlığımı verin. *(Verirler. Bu antenli mantenli bir robot başlığıdır. Sesinin duyulmasını engellemez. Takar.)* Haydi artık beni çalıştırın. Harikalar yaratmak istiyorum. *(Durur. Prof. Çokbilmiş'le iki yardımcısı girerler.)*

PROF. – Arkadaşlar, işte yıllardır beklediğimiz an geldi çattı. Şimdi şu düğmeye basacağım, eğer doğru planladıkça, süperrobot ağır ağır ısınacak ve canlanacak. Geriye sayma başlasın...

1. YARDIMCI – 10, 9, 8, 7, 6...

2. YARDIMCI – 5, 4, 3, 2, 1, 0...

(Prof. düğmeye basar. Bir vızıltı sesi yükselir. Işıklar yanıp söner. Robot başını sağa sola çevirir.)

PROF. – Yaşasın, yaşasın, çalıştı, çalıştı. Başardık.

YARDIMCILAR – *(Oynarlar.)* Ray rara ray ray ray rara ray...

ROBOT – Salaklar! Doğru dürüst bir şarkı söyleyin. Bu şarkıdan nefret ettiğimi biliyorsunuz.

PROF. – Yaşasın, yaşasın, konuştu, konuştu. Başardık.

YARDIMCILAR – *(Oynarlar)* Ray rara ray ray ray rara ray...

ROBOT – *(Tepinir.)* İstemiyorum, kesin, yeter.

PROF. – Yaşasın tepiniyor, insan gibi. Başardık, başardık.

YARDIMCILAR – Ray rara ray ray ray rara ray...

ROBOT – *(Tepesinde bir kırmızı ampul yanar.)* Allah cezanızı versin. Üçünüzü de öldürebilirim. Susun be.

PROF. – Yaşasın kızdı, kızdı, tıpkı insan. Başardık, başardık.

YARDIMCILAR – Ray rara ray ray ray rara ray.

ROBOT – *(Ağır ağır çöker, sırtüstü uzanır.)* Ölmek istiyorum. Ölmek istiyorum. Ölmek istiyorum...

PROF. – Pili bitti.

YARDIMCILAR – *(Ağıt söyler gibi)* Ray rara ray ray ray rara ray...

ROBOT – Beyinsizler... Çiki çiki çak bip bip... Hainler... Çiki çiki çak bip bip... Mahvettiniz beni. Çiki çiki çak bip bip... Rezil ettiniz... Çiki çiki çak bip bip... Çiki çiki çak... Çiki çiki... çiki... *(Sessizlik.)*

ANLATICI – Pili falan bitmedi. Güzelim Türk masallarına yenilmek Kara Masalcı'nın gücüne gitti. Kafası bozuldu. Haksızlık etmeyelim. Biraz dinlenip aklını başına toplaması için Kara Masalcı'ya 15 dakika süre tanıyalım. Ak Masalcı ile Kara Masalcı'nın yarışmalarını izlemek için 15 dakika sonra yine birlikte olalım.

(Perde, açış müziği ile ağır ağır kapanır.)

Birinci Bölümün Sonu

İKİNCİ BÖLÜM

(Perde müzikle açılır. Masalcılar ve yardımcıları yerlerini almıştır. Kara Masalcı, öfkeli. Zorba, kara sırada, ötekiler ak sırada. Gereklikçe oyuna katılırlar.)

- ANLATICI – Arkadaşlar, oyunumuzun ikinci bölümü başlıyor. Birinci bölümü beğenmiş miydiniz? (...) Öyleyse şimdiden haber vereyim, ikinci bölümü daha çok beğeneceksiniz. Sıra Ak Masalcı'daydı, değil mi? Ak Masalcı, söz sizin.
- AK MASALCI – Teşekkür ederim. Arkadaşlar, ben şimdi sizlere bir Keloğlan masalı anlatacağım. *(Keloğlan ile anası yerlerini alırlar.)* Al gözüm seyreyle, görelim Keloğlan ne eyler.
- KELOĞLAN – Ana.
- ANA – Buyur?
- KELOĞLAN – Dün gece rüyama padişahın kızı girmez mi?
- ANA – Hayırdır inşallah.
- KELOĞLAN – Hayırdır elbette. "Aman seni beğendim, anan gelsin, beni padişah babamdan istesin..." dedi.
- ANA – Deme?
- KELOĞLAN – Haydi ana. Azık torbamızı hazırladım. Bizim sümsük eşeği muhtar emmiye, çil horozu Hatça Nine'ye emanet edip hemen yola koyulalım. Kıza ayıp olmasın.
- ANA – Haklısın oğul. Kızı alıp geliverelim. Köylü şaşıp kalacak. Haydi.

(Kalkarlar. Yürür gibi yaparlar.)

- AK MASALCI – Bizim saf Keloğlan’la anası yola koyuldular bile. Yorulunca bir çeşme başında mola verdiler. Bir parça ekmekle iki yumurtaları vardı. Derken bir derviş çıkageldi.
- DERVİŞ – Afiyet olsun.
- KELOĞLAN – *(Kalkar.)* Buyur derviş kardeş. Açsındır mutlaka. Benim iştahım yok. Bu yumurtayı sana vereyim.
- DERVİŞ – Sağ ol. *(Elini göğsüne bastırır, oturur.)* Yolculuk ne yana?
- ANA – Padişahın kızı oğlumun rüyasına girmiş. “Aman, anan kadın gelsin, beni istesin...” demiş. Biz ne yapalım, kızı istemeye gidiyoruz babasından. Alıp köye getireceğiz.
- DERVİŞ – Padişahın kızı?
- KELOĞLAN – He ya. Benden temiz yürekliğini nereden bulacak?
- DERVİŞ – Hey kardeş, beni iyi dinle öyleyse. Biri seni haksız yere incitip überse “fantiri fitton” diye seslen, yeter. Seyreyle gümbürtüyü o zaman. Kalın sağlıcakla.
- ANA – Ne diyecekmişin?
- KELOĞLAN – Neydi? Fanfana finfon muydu, neydi? Yok canım şeydi, dur, fantiri fitton, hah. *(Seyircilere)* Aman kardeşler anladınız, benim aklım biraz kıttır. Bu karışık lafı kurban olayım, aklınızda tutun. Gerekirse bana tıslarsınız, he mi? Fantiri fitton. Unutmayın ha! Haydi ana, yolcu yolunda gerek.

(Kalkarlar. Yürürler.)

- AK MASALCI – Az gittiler, uz gittiler dere tepe düz gittiler, sonunda sarayın önüne geldiler.

- KELOĞLAN** – *(Sarayı seyrederek.)* Aman anaaa, bu koca kulede bir padişah, bir karısı, bir de kızı mı oturuyor?
- ANA** – Ooooh, ana-kızın canları çıkıyordur canım, bu koca evi silip süpürmek kolay iş mi? Kız bizde çok rahat edecek valla.
- AK MASALCI** – O gün padişahın kabul günüydü. Dileyen huzura çıkıp derdini söylüyordu. Keloğlan'ın anacağı da, çıktı huzuruna.
- (Padişah ve maiyeti, boru sesleri arasında yerlerini alırlar.)*
- PADİŞAH** – Sıra kimdeyse gelsin.
- ANA** – Sen misin padişah?
- PADİŞAH** – Tabii, benim.
- ANA** – Bir yanlışlık yapmayayım diye sordum. Çünkü mesele mühimdir.
- PADİŞAH** – Derdin nedir?
- ANA** – Şükür hiçbir derdim yoktur. Sen nasılsın diyeceğim ama iyisin besbelli, koç gibisin maşallah.
- PADİŞAH** – Kadın dileğini söyle.
- ANA** – Söyleyeyim. Padişah efendi, Allah'ın emri, peygamberin kavli ile kızınızı biricik oğlum Keloğlan'a isterim, vesselam.
- PADİŞAH** – Ne diyor bu kadın?
- ANA** – Ha, bir seferde anlamıyor yazık. Bir daha söyleyeyim. Allahın emri ve...
- PADİŞAH** – Sus kadın. Sen deli misin? Çık dışarı, çabuk atın bu çılgını dışarı. Çabuk.
- (İki görevli ananın kollarına girip, ayaklarını yerden keserler, kaçırlılar.)*
- ANA** – Ben erkek anasıyım. Saygı isterim... Özen isterim... Güler yüz isterim...
- PADİŞAH** – Dağılın.

(*Hepsi çıkarlar.*)

AK MASALCI – Zavallı Keloğlan sarayın kapısında heyecanla anasını bekliyordu.

(*İki görevli anayı, ayakları yerden kesik, getirmektedirler.*)

KELOĞLAN – Aman ana, bu ne itibar? Eller üstündesin. İş oldu, demek?

ANA – Şimdi görürsün... (*Anayı bohça gibi yere bırakırlar. Uzaklaşırlar.*) İşte, anladın mı? Deli kızın çeyiz bohçası gibi kodular beni buraya. Aman oğul, bu padişah hiç yol yordam bilmiyor canım. Meseleyi güzelce açtım ama vallaha çıldırdı. Zincirlik oldu. Şaşıp kaldı. Kovaladı beni, ne edeceğiz?

KELOĞLAN – Yaa... Bunun sonunu getirmek artık bana düşer ana.

ANA – Haklısın oğlum.

KELOĞLAN – Gidelim.

(*Uzaklaşırlar.*)

AK MASALCI – Keloğlan'ın, padişahın huzuruna çıkması için ertesi güne kadar beklemesi gerekiyordu. Kalmak için bir hana indiler. Arkadaşlar, izin vererseniz, hancının kızını ben oynayayım. Oynayabilir miyim? (*Zilli, alkışlar.*) Teşekkür ederim. Amacım, Keloğlan'a yardım etmek. (*Başına bir örtü atar.*) İşte geldiler. (*Keloğlan'la anası yaklaşırlar.*) Hanımıza hoş geldiniz.

ANA – Hoş bulduk hanım kızım. Padişahın kızını istedim de oğluma vermedi gâvur. Oğlum, yarın kendi gidip isteyecek. Bakalım o zaman nasıl "Hayır" diyecek? Bak Allah aşkına, şu boya şu bosa bak hanım kızım. Bun-

dan iyi damat, can sağlığı değil midir, söyle yavrum?

AK MASALCI – *(Seyircilere)* Ne diyeyim? *(Anaya)* Haklısınız efendim.

ANA – *(Keloğlan'ı, elinden tutup çeker.)* Haydi keltoroş oğlum.

KELOĞLAN – Geliyorum ana. *(Hancı kızla bakışırlar.)*

AK MASALCI – Dilimin döndüğünce anlattım, sen bir garip Keloğlan'sın, neyine gerek senin padişah kızı, kızdıracaksın padişahı, başına bir iş gelecek diye... Ama dinlemedi gitti.

(Keloğlan'la anası çıkar. Boru sesleri. Padişah ve maiyeti yerlerini alırlar.)

PADİŞAH – Eveet, şimdi sıra kimde?

KELOĞLAN – Bende padişahım.

PADİŞAH – Yaklaş oğlum.

KELOĞLAN – Can baş üstüne. *(Yaklaşır.)*

PADİŞAH – Söyle bakalım, ne istiyorsun?

KELOĞLAN – Dün anamı yollamıştım, kovmuşsun kadını. Gücüme gitti valla. Kalktım kendim geldim. Allah'ın emri ve de peygamberin kavli ile kızınızı isterim. Anamdan iyi ana, benden iyi koca bulunmaz.

PADİŞAH – Bunlar beni çıldırtacak. Yakalayın şu had-dini bilmez sersemi. *(İki görevli Keloğlan'ı kollarından yakalarlar.)* Çıkarın bir tellal, çağırın halkı, şu densize bir meydan dayacı atın ki herkese ibret olsun. Götürün!

(Keloğlan'ı yere yatırırırlar, bir görevli ayaklarını tutar, öteki kalın, kırmızı bir sopa ile gelir.)

TELLAL – Ey ahali! Duyduk duymadık demeyin. Ti-yatroda fındık fıstık yemeyin. Gümbe de gümbet, gümbe de gümbet. İyi huylu ve orta boylu padişahımızın kafası tın tın ama

kolları silme altın kızını istemeye yeltenen Keloğlan'a meydan dayağı atılacaktır. Gümbe de gümbet, gümbet de gümbet. Gümbe de gümbet. Gümbe de gümbet...

(Ana, Ak Masalcı, Zilli, Kara Masalcı'nın yordakçuları seyre gelirler.)

- ANA – Ah benim düğün yemeği yiyeceğini sanırken dayak yiyen oğlum...
- PADIŞAH – 999 sopa vurulacak...
- SOPALI – 999 sopa vurulacak.
- PADIŞAH – Kızım için.
- SOPALI – Kızınız için.
- PADIŞAH – 999 sopa da benim için.
- SOPALI – 999 sopa da sizin için.
- KELOĞLAN – Sen ya hiç dayak yemedin, ya sayı saymasını bilmiyorsun padişahım.
- PADIŞAH – Sus.
- SOPALI – Sus.
- KELOĞLAN – Ana! Neydi o laf?
- ANA – Hangi laf?
- PADIŞAH – Başla.

(Birinci sopa vurulur.)

- KELOĞLAN – Allaaaaaah. Neydi o laf? *(İkinci sopa vurulur.)* Allaaaaaaaaah... Arkadaşlar, neydi o laf? (...) Neee? (...) Tamam tamam anladım.

(Sopalı, sopasını kaldırmıştır. Üçüncüyü vuracaktır. Sopalı donar.)

- PADIŞAH – Ne duruyorsun, vursana. *(Sopalı, olduğu yerde ahenkli bir biçimde yaylanmaya başlar.)* İki vuruşta yoruldu bu sersem. *(Yanındakilere)* Al sopayı sen vur. *(Adam koşar, sopanın öbür ucundan tutar, tuttuğu anda, o da yaylanmaya başlar.)* Ne oluyor size, budalalar? Ne yapıyorsunuz? Bırak sopayı!

- SOPALI – Yapıştı, bırakamıyorum.
- PADİŞAH – Ahhh! Vursana!
- İKİNCİ – Hem vuramıyorum, hem duramıyorum.
- PADİŞAH – Ahmaklar. *(Koşar, sopayı çekmek ister. O da yapışır. Yaylanmaya başlar. Ağzı açık kalır bir süre.)* Hey şaşkoloz, koş, kurtar bizi. İmdat! *(Adam, Keloğlan'ın ayağını bırakır, koşar, padişahı çekecektir, elleri padişahın eteğine yapışır, yaylanmaya başlar.)* Ne oldu?
- ÜÇÜNCÜ – Hem sizi kurtaramıyorum, hem ben duramıyorum.
- (Ana, hancının kızı, Zilli gülmeye ve el çırpmaya başlarlar. Kara Masalcı'nın yardakçıları da gülmeye ve el çırpmaya katılırlar.)*
- KARA M. – Siz gülmeyin! Ne var gülecek? *(Zorba, Ak Masalcı'nın tarafına yürür.)* Sen nereye? Otur oturduğun yerde. Siz de buraya gelin! Çabuk! *(Yardakçılar, Kara Masalcı'nın yanına dönerler.)*
- PADİŞAH – Keloğlan! Evladım! Aslanım!
- KELOĞLAN – *(Yan dönüp, keyifle seyretmektedir sahneyi.)* Buyur padişahım.
- SOPALI – Midem bulanıyor.
- İKİNCİ – Başım dönüyor.
- ÜÇÜNCÜ – Gözüm kararıyor.
- PADİŞAH – Keloğlan, evladım, aslanım. Yeter. Tövbe. Kızımı istiyorsan, al senin olsun.
- KELOĞLAN – Yooo, alırsam kahrolayım. Gönül rızası ile vermiyorsun ki?
- PADİŞAH – Verdim gitti.
- KELOĞLAN – O iş bitti.
- KARA M. – Bu masalı bozmalıyım. Yoksa Zorba'yı bile bu yanda tutamayacağım. *(Yaklaşır.)* Hay-

di bakalım, tamam, bu iş burada biter. Sıra bende.

KELOĞLAN – Valla olmaz. *(Toparlanır, ayağa kalkar.)* Aman diyim, bozma!

KARA M. – Haydi, toplayın pılınızı pırtınızı defolun burdan. Burası benim. Bu ne bu? *(Yaylanmaları gösterir.)* Böyle masal mı olurmuş? *(İtmek ister, o da yapışır.)* Ne oldu bana? *(Yaylanmaya başlar.)* Ben de yaylanıyorum. Hey beyinsizler, Zorba, gelin, çekin beni. Bir aptal Keloğlan'a yenilemem. Koşun diyorum. *(Koşarlar ve tabii onlar da yapışır ve yaylanmaya başlarlar.)* Süpermen! Mandrake! Zagor! Dostlarım, yetişin. Yetişin... Yetişin...

KELOĞLAN – Her şey pek iyi, pek hoş da, bunları nasıl durduracağız? Nasıl durdurulacağını bilmiyorum ki. Aman oyuncu başı, ne yapacağız?

ANLATICI – Onu Ak Masalcı'ya sor, Keloğlan.

KELOĞAN – Sahi canım, masalı anlatan o. Ben de kafa olsa, rüyada gördüm diye padişah kızı peşine düşer miydim zaten? *(Ak Masalcı'ya)* Nasıl bitireceksin bu işi?

AK MASALCI – Çok kolay Keloğlan! Padişah hiç kimseyi küçük görmeyeceğine, kimsenin onurunu kırmayacağına, değerini, önemini kimseye sopa zoruyla benimsetmeye kalkışmayacağına söz verirse...

PADİŞAH – Veriyorum. Söz veriyorum. İki gözüm çık-sın söz veriyorum... *(Yaylanması ağırlaşır ve sonunda durur. Padişah ve adamları ayrılırlar.)* Aman kaçalım.

(Sahneden çıkarlar.)

- KELOĞLAN** – *(Kara Masalçı'yı gösterir.)* Peki, bu acayip adamcağız nasıl duracak?
- AK MASALCI** – Bir daha sevgisiz, acımasız, kara masallar anlatmayacağına söz verirse...
- KELOĞLAN** – Veriyor musun?
- KARA M.** – Lanet olsun. Veriyorum. *(Kara Masalçı ile ötekilerin yaylanmaları ağırlaşır, durur.)* Pı-lımızı pırtımızı toplayıp biz gidelim burdan. Lanet olsun. *(Kırmızı sopa Kara Masalçı'nın elinde kalmıştır.)* Aptal bir Keloğlan masalı-na yenildim. Bunu unutmayacağım. Lanet olsun. *(Sopayı fark eder. Gözleri ışıldar.)* Aman yahu, büyülü sopa bende kalmış. *(Güler.)* Artık korkmam. Büyü bozuldu. Du-run. Burda kalıyoruz. Sözümü de geri alıyo-rum. *(Sopayı sallayarak Ak Masalçı ve yar-dımcılarının üzerine yürür.)* Haydi, toplayın tasınızı tarağınızı, burasını bana bırakın. Al Keloğlanını, meloğlanını, defol! *(Zilli, Tahta Kafa, Paslı ve Ukala Ak Masalçı'nın arkasına geçerler. Kavga hazırlığı.)* Neeel.. Yoksa bana kafa tutmak niyetinde misiniz? *(Adamlarına işaret eder. Onlar da Kara Masalçı'nın arkasına geçerler.)* İlk kımıl-da-yanın kafasını kıracağım.
- (Gergin bir sessizlik.)*
- ANLATICI** – Bana bak, önce sözünden caydın. Çok ayıp ettin. Şimdi de üstünlüğünü, padişah gibi sopa gücüyle kanıtlamak istiyorsun. Çok ayıp ediyorsun. İnsanlar dövüşmez, yarışır. İstiyorsan bir daha yariş. Ama bu kez sonu-cuna katlanacaksın. Razi mısın?
- AK MASALCI** – Ben razıyım. *(Dört çocuk alkışlar.)*
- KARA M.** – Ben...

- YARDAKÇI KIZ** – Biz de razı olalım.
- 1. YARDIMCI** – Evet.
- 2. YARDIMCI** – Olalım.
- KARA M.** – Ama bu kez, çok dikkatli olacaksınız.
- ÜÇÜ** – Oluruz.
- KARA M.** – Peki, lanet olsun, ben de razıyım.
- (Zorba, zoraki alkışlar birkaç kez. Keser.)*
- ANLATICI** – Çocuklar yerlerinize geçin. *(Dört çocuk ak sıraya geçerler.)* Kim arkadaşlarımızdan daha çok alkış alırsa, yarışı o kazanacaktır. Tamam mı?
- AK MASALCI** – Tamam.
- KARA M.** – Lanet olsun, tamam.
- ANLATICI** – Birinci yarış, şarkı yarışması.
- KARA M.** – Ooo, çok kolay. Biz başlıyoruz. Gelin buraya. *(Yardakçıları toplanırlar.)* Kolay dedim ama biz çocuk şarkısı bilmeyiz ki... Şeyi söyleyelim mi, “Kızım seni Ceyar’a vereyim mi?”
- YARDAKÇI KIZ** – Olmaz.
- KARA M.** – Şeyi söyleyelim öyleyse. Başlıyoruz. *(Şarkıya başlar. Yardakçıları da katılırlar. Ama isteksizce ve kötü söylerler.)*
Vur beline Ali Dayı vur beline vay
Kır belini Ali Dayı kır belini vay
Bük belini Ali Dayı bük belini vay...
- ANLATICI** – *(Yüzünü buruşturur.)* Yeter, yeter! Sıra sizin.
- AK MASALCI** – *(Yardımcılarıyla birlikte neşeyle bir şarkıya başlar.)* “Ali Babanın bir çiftliği var...”
- ANLATICI** – Teşekkürler. Şimdi ikinci yarış başlıyor. Akıl yarışması. Bakalım kimin akli başında. Hazır mısınız?
- AK MASALCI** – Hazırız.

- KARA M.** – Biz de hazırız. Biz her zaman hazırız.
- ANLATICI** – İlk soruyu kim soracak?
- KARA M.** – Ben tabii.
- ANLATICI** – Tamam, buyrun.
- KARA M.** – Heh heh hey. İlk soru geliyor düttürükler. Gülle gibi. Şu tekerlemeyi, değiştirerek söyleyebilir misiniz? Dam üstünde saksığan/ Vur beline kazmayı!
- AK MASALCI** – Başlıyorum. Sak üstünde damdağan/ Vur beline kazmayı.
- 1. YARDIMCI** – Vur beline saksığan/ Kaz üstünde damdamı!
- 2. YARDIMCI** – Dam belinin üstüne/ Var kazını saksığan!
- 3. YARDIMCI** – Üst belinin damında/ Kazmaya vur saksığan!
- AK MASALCI** – Kaz damının üstüne/ Sar belini vakvağan!
- 1. YARDIMCI** – Dur kazmanın belinde...
- KARA M.** – Yeter, tamam, anladık. Zaten hemen kaçmanın diye kolay sordum. Haydi yuvarla soruyu gelsin.
- AK MASALCI** – Domateste ne vitamini vardır?
- KARA M.** – Bunu bilmeyecek ne var? Yumuşak g vitamini.
- ANLATICI** – Arkadaşlar, doğru mu söyledi? Nedir doğru-su? C vitamini, değil mi? Teşekkür ederim.
- KARA M.** – Yooo, vitaminli mitaminli soru istemem. Çünkü yalnız Kara Bela, Kara Korsan, Kara Robot değilim, kara cahil de benim. Çok dikkatli olun. En önemli soruyu soruyorum. Kovboy ne demektir?
- AK MASALCI** – Sığır çobanı demektir.
- KARA M.** – Olamaz. Yalan söylüyor. Tamam, ben kazandım.

- ANLATICI** – Mızıkçılık etme, Kara Masalci. Kovboy, Türkçe sığır çobanı demektir.
- KARA M.** – Vay be, ben hep sığır çobanlığına mı özenmişim, bugüne kadar?
- ANLATICI** – Yazık ki evet.
- AK MASALCI** – Soruyorum.
- KARA M.** – Lanet olsun. Sor.
- AK MASALCI** – Tutumlu olmak, ne demektir?
- KARA M.** – Haa şöyle. Bayılırim böyle kolay sorulara. Tutum, tutum demek yani. Kuş tutumu, tabanca tutumu, kılıç tutumu, sonra birinin gırtlığına yapışsın mesela, ona da gırtlak tutumu denir. Böylece apışıp kalırsın bazen, ona da dil tutumu denir. Söz gelişi zımk, zift çok tutumlu şeylerdir. En tutumlusu ziftin pekidir. Tamam mı?
- ANLATICI** – Doğru mu cevap verdi, ne dersiniz arkadaşlar? Tutumlu olmak bu demek midir? (...) Teşekkür ederim. Hem bilmiyor, hem de gözünü kırpmadan uyduruyor, bizi kandıracağını sanıyor, değil mi? Ak Masalci, istersen bir soru daha sorabilirsin.
- AK MASALCI** – Soruyorum. Test ne demektir?
- KARA M.** – Testerenin yarısı demektir.
- ANLATICI** – Yine uydurdu, değil mi? Test bir sınav biçimidir. Bir soru daha.
- AK MASALCI** – Peki. Okumak ne demektir?
- KARA M.** – Heh heh... Bunu herkes bilir. Birkaç anlamı vardır.
- ANLATICI** – Bu sefer, bilecek galiba.
- KARA M.** – Bir, türkü okumak.
- ANLATICI** – Doğru.
- KARA M.** – İkiii, birinin canına okumak.

- ANLATICI – Evet, Türkçede okumak böyle de kullanılabılır.
- KARA M. – Heh heee, üüüç, masal okumak.
- ANLATICI – Bu ne demek?
- KARA M. – Kandırmak, yutturmak, yalan söylemek.
- ANLATICI – Doğruuu... Mesela sen bize hiç masal anlatmadın, hep masal okudun! Başka? Başka anlamı yok mudur okumak sözcüğünün?
- KARA M. – Hayır. Olsa bilirdim.
- ANLATICI – Kitap okumak, okulda okumak, su gibi okumak, kalmadan okumak... Bunları bilmiyor musun?
- KARA M. – Yooo... Niye bileyim? Bana ne zaten. (*Se-yircilere*) Okusam, böyle rezil mi olurdu? İşi edepsizliğe vurup, durumu kurtarmaya çalışıyorum. (*Anlatıcıya*) Uzatma, okurum canına.
- ANLATICI – Öyleyse, üçüncü yarış başlıyor. Vezinli, kafi-yeli tartışma yarışması.
- KARA M. – Ha şöyle. Çok güzel. Çok kolay. Bu sefer yedik sizi, kaymak masalcılar. Biz başlıyoruz tabii. Nasıl yapılır böyle bir yarış, görüp öğ-rensin züttürükler. (*1. yardakçıya*) Başla!
1. YARDAKÇI – (*Kara Masalçı'ya*)
Dövüşmeyi öğrettin
Sövüşmeyi öğrettin
Ne söyleyeyim ben şimdi
Beni de rezil ettin.
- KARA M. – Vay beyinsiz vay. Bunu saymayın. Sen söyle!
2. YARDAKÇI –
Durdurdu kafamızı
O uyduruk öyküler
O yüzden halimize
Kuşlar bile güldüler.

- KARA M. – Kuş beyinli.
1. YARDIMCI –
- Biz gülmedik kardeşler
Kafanızı bozmayın,
Uzaklaşın yeter ki
Yakınından bu bayın.
- KARA M. – Vay dümbelek!
- AK MASALCI – Bravo.
- KARA M. – Bu iki dönek beni sattı. Umudum sende,
aman kızım.
- YARDAKÇI KIZ –
- Alır mısınız bizi
Aranıza yeniden
Ayrılmak istiyoruz
Artık bu pis gemiden.
- KARA M. – Defol.
- AK MASALCI – Bravo.
- YARDIMCI KIZ –
- Elbette kardeşlerim
Gelin, koşun sevgiye
Sağduyuya, akıla
Saygıya, hoşgörüye...
- AK MASALCI – Bravo.
- ANLATICI – *(Kara Masalcı'ya)* Sıra sizin.
- KARA M. – Oynamıyorum. *(Ak Masalcı'ya)* Senin olsun
hepsi. Ben kendime yeni müşteriler bulurum,
nasıl olsa. Yürü, Zorba. Gidiyoruz.
- ZORBA – *(Pesten)* Geliyorum.
- İKİSİ – *(Yürüyüşe geçerler ve uzaklaşıp çıkarlar.)*
Zum çaka çak çak
Zum çaka çak
Zum çaka çak çak
Zum çaka çak.
- KALANLAR – *(Arkalarından bağırlarlar.)* Güle güle!

- AK MASALCI – Oh! Biz kurtulduk. Dileriz ki bütün çocuklar da kurtulur böyle kara masalcılardan, kara masallardan, martavallardan, insanı insana düşman eden aptallardan.
- ANLATICI – Bu oyun şarkıyla biter ancak. Haydi! Hep birlikte!
- (Seyircilerin de bilebileceği canlı bir şarkıya başlarlar.)*

Ankara, 1982

Oyunun Sonu

- 01.09.1930 Ankara'da doğdu. İlkokulu Bakırköy ve Kırıkkale'de, ortaokul ve liseyi Ankara'da okudu.
- 16.05.1946 **Masum Katiller** adlı oyunu, Atatürk Lisesi öğrencilerince Ankara Halkevi'nde oynandı. Ertesi yıl İncesu Halk Odası Tiyatro Kolunca oynandı (6 Nisan 1947). Hakkındaki ilk eleştiri **Bayrak** gazetesinde yayımlandı (24 Haziran 1947, **Ayhan Hünalp**).
- 1948 Dokuz arkadaşıyla birlikte, Polatlı'dan Afyon'a yürüdü; Kurtuluş Savaşı'yla ilgili anıları toplamaya başladı.
- 06.03.1951 **Pembe Evin Kaderi** adlı oyunu Devlet Tiyatrosu'nda oynandı (Yönetmen: **Haydar Ozansoy**).*
- 1952 Hukuk Fakültesi'ni bitirdi, avukatlık stajına başladı, askere gitti.
- 1955 **Güneşte On Kişi** (Nihat Aybars), Devlet Tiyatrosu'nda oynandı.
- 1956 Almanya'ya gitti, Köln Üniversitesi Tiyatro Bilimi Enstitüsü'ne devam etti.
- 1956/57 **Tufan** (Saim Alpago) Devlet Tiyatrosu'nda oynandı. Edebi Kurul Lektörü (dramaturg) olarak Devlet Tiyatrosu'na girdi.
- 1958 Devlet Tiyatrosu'ndan ayrıldı. Avukatlık yaptı. DTCF Tiyatro Enstitüsü'nün düzenlediği ve **Kenneth MacGowen**'in yönettiği seminere katıldı. **Duvarların Ötesi** (Ziya Demirel) Devlet Tiyatrosu'nda oynandı (25 Kasım 1958).
- 1959 **Hastane** adlı tek perdelik oyunu Sahne Z'de (Güner Sümer); **Karagöz'ün Dönüşü** adlı yine tek perdelik oyunu İstanbul Gençlik Tiyatrosu'nda (Avni Dilligil) oynandı.
- 1960 Bonn'a Basın Ataşe Yardımcısı olarak atandı. **Kanaviçe** adlı oyunu Devlet Tiyatrosu'nda oynandı (Ziya Demirel, 1 Ekim 1960).
- 1962 Ankara Radyosu'na Söz ve Temsil Yayınları Şefi olarak atandı. **Ocak** adlı oyunu Ankara Devlet Tiyatrosu'nca (Ergin Orbey) oynandı (2 Şubat 1962 Bursa, 17 Mart 1962 Ankara).

*) Oyunları ilk oynayan tiyatrolar, ilk yönetmenler ve yurtdışı sahneler belirtilmiştir.

- 01.10.1963 ***Paramparça***, Ankara Devlet Tiyatrosu'nda oynandı (**Muazzez Kurtoglu**).
- 1964 ***Bulvar*** adlı oyunu aynı yıl müzikal olarak (Müzik: **Bülend Arel**) Dormen Tiyatrosu'nda (**Haldun Dormen**); müziksiz olarak, yeni kurulan Eskişehir İl Tiyatrosu'nda (**Ergin Orbey**) oynandı. TRT Merkez Program Dairesi Başkanlığı'na getirildi.
- 1965 ***Kanaviçe***, Beden Radyosu prodüksiyonu olarak WDR'de oynandı.
- 1966 ***Ulusal Kolej Disiplin Kurulu***, Ankara Başkent Tiyatrosu'nda (**F. Tartan**) oynandı.
- 1967 ***Komşularımız*** adlı oyunu Ankara Komedi Tiyatrosu'nda (**Z. Demirel**) oynandı. TRT Haber ve Program Genel Müdür Yardımcısı oldu.
- 1968 ***Sarıpınar 1914***, Ankara Sanat Tiyatrosu'nda (**Ergin Orbey**) oynandı. Sanat Sevenler Derneği'nce yılın yazarı seçildi.
- 1969 ***Radyo Notları*** adlı kitabı yayımlandı. ***Berberde*** adlı kısa oyunu ***Yeni Türk Tiyatrosu*** adlı antolojide yayımlandı.
- 1970 TRT'den ayrıldı.
- 1971 ***Babamla Birlikte-1971***, Küçük Komedi Tiyatrosu'nda oynandı (**Atila Eldem**).
- 1972/75 ***Keloğlan Aramızda, Yatık Emine, Tuzsuz Deli Bekir*** vb. filmlerin senaryolarını yazdı.
- 1976 DTCF Tiyatro Bölümünde öğretim görevlisi oldu.
- 1978 Devlet Tiyatroları Genel Müdür Başyardımcısı oldu. Kısa bir süre sonra, sağlık nedeniyle görevinden ayrılmak zorunda kaldı, İzmir Güzel Sanatlar Fakültesi Tiyatro Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı.
- 1979/80 ***Fehim Paşa Konağı*** adlı oyunuyla İş Bankası Tiyatro Büyük Ödülü'nü aldı. Oyun, 1980'de Ankara Halk Tiyatrosu (**Erkan Yücel**) ile İstanbul Köşebaşı Tiyatrosu'nda (**Altan Erbulak**) oynandı.
- 1981 ***Ak Masal Kara Masal*** adlı çocuk oyunu Pamukbank Gençlik Tiyatrosu'nca oynandı (**Rüştü Asyalı**). ***Duvarların Ötesi***, Sidney'de İngilizce olarak oynandı (**Ayten Kuyulu**). Sanat Kurumu ve Avni Dilligil Ödülleri'ni aldı.

- 1983 Devlet Tiyatroları Genel Müdürü oldu. **Ah Şu Gençler** adlı oyunu Pamukbank Gençlik Tiyatrosu'nda (Rüştü Asyalı); **Resimli Osmanlı Tarihi**, Ankara Sanat Tiyatrosu'nda (Ergin Orbey) oynandı. 1982/83 İsmet Küntay Ödülü'nü aldı.
- 1983-1987 Genel Müdürlüğü sırasında, Tiyatro Belgeliği'ni, Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu Birimi'ni kurdu, Sanat Eğitim Merkezi'nin kuruluş hazırlıklarını yaptı, hizmetiçi eğitim yayınlarını başlattı. Konya, Bolu, Çorum, Kahramanmaraş, İzmir-Karşıyaka Tiyatrolarını, Bursa-Feraizcizade Oda Tiyatrosu'nu, Ankara Oda Tiyatrosu'nu (yeniden) hizmete açtı. Döneminde, Devlet Tiyatrosu'ndan ayrılmış sanatçıların büyük bölümü geri döndü.
- 1984/85 **Bir Şehnaz Oyun**'la Enka İkincilik Ödülü'nü aldı; oyun Ankara Sanat Tiyatrosu'nda (Ergin Orbey) oynandı.
- 1986 **Töre** oyunu Tolga Aşkiner, Nisa Serezli Tiyatrosu'nda (T. Aşkiner) oynandı.
- 1987 Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünden istifa etti. **Deli-ler (Deli Bayramı)** adlı kabare oyunu Deveduşu Kabare Tiyatrosu'nda (Zeki Alasya) oynanmaya başladı.
- 1988 **Ben Mimar Sinan** adlı gençlik oyunu Devlet Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu'nda (Kerim Afşar) oynandı. Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu üyesi oldu.
- 1989 Kurtuluş Savaşı'nı konu alan 20 bölümlük **Kurtuluş** adlı dizinin senaryosunu TRT'ye teslim etti.
- 1990 Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu Başkan Yardımcılığına seçildi. **Bir Şehnaz Oyun**, Taşkent Devlet Tiyatrosu'nda (Yücel Erten) Özbekçe; **Ah Şu Gençler**, Viyana T Ü Tiyatrosu'nda (A.G. Aleksanyan) Türkçe oynandı.
- 1993 **Korkma İnsancık Korkma** adlı romanı yayımlandı.
- 1994 **Kurtuluş** dizisinin yayını başladı (6 bölüm, Yönetmen: Ziya Öztan, 22 Mart 1994, TRT 1).
- 1995 **Dr. Rıza Nur Dosyası** adlı araştırması yayımlandı.
- 1997 **Vahidettin, M. Kemal ve Milli Mücadele** adlı büyük araştırması yayımlandı. Bu araştırma dolayısıyla 1997 Sedat Simavi Sosyal Araştırmalar Ödülü'nü, 1998 Yunus Nadi Sosyal Bilimler Ödülü'nü aldı.

- 1998 Anadolu Üniversitesi 'üstün hizmetleri dolayısıyla' fahri doktor unvanı verdi (28 Eylül 1998). Senaryosunu yazdığı **Cumhuriyet** dizisi, önce film olarak sinemalarda gösterilmeye başlandı (Yönetmen: Ziya Öztan, 28 Ekim 1998), **Oyun ve Senaryo Yazma Tekniği** adlı kitabı yayımlandı.
- 1999 **Cumhuriyet** dizi olarak TRT'de yayımlandı. 'Tiyatro sanatına katkılarından dolayı' Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nü aldı. **Atatürk, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Kromolojisi** adlı çalışması yayımlandı. **Tercüme** dergisinin 1946 Şiir Özel Sayısı'ndaki çeviri şiirleri **Unutulmaz Şiirler** adı altında yayıma hazırlandı.
- 2000 **Romantika** adlı romanı yayımlandı.
- 2002 **19 Mayıs 1999, Atatürk Yeniden Samsun'da** adlı romanı yayımlandı. Eskişehir Belediye Başkanlığı açtığı ikinci sahneye 'Turgut Özakman Sahnesi' adını verdi (9 Nisan 2002).
- 2003 Edebiyatçılar Derneği, 'Türk tiyatrosuna ve edebiyatına 50 yılı aşkın emeği ve katkıları nedeni ile', 2003 Onur Ödülü'nü verdi (Ekim 2003).
- 2004 Müziği Muammer Sun'a, metni Turgut Özakman'a ait **Delioğlan** adlı müzikli oyun İzmir Devlet Opera ve Balesi'nce oynandı (Yönetmen: Yücel Erten, 24 Şubat 2004).
- 2005 **Şu Çılgın Türkler** adlı belgesel romanı Nisan 2005'te yayımlandı. Büyük ilgi uyandırdı. Bir yıl içinde 300. baskıyı aştı. Bu eseri dolayısıyla Yeditepe, 19 Mayıs, Osmangazi, Ege ve Ankara Üniversiteleri 'Onursal Doktora' unvanı, Süleyman Demirel Üniversitesi 'Topluma Katkı', Orta Doğu Teknik Üniversitesi 'Üstün Hizmet' ödülleri verdi. Ayrıca 21 fakülte, dernek, vakıf, belediye, okul ve kurum 'Hizmet', 'Başarı', 'Şükran', 'Yılın Yazarı' ve 'İletişim' ödülleri değer gördüler.
- 2008 **Şu Çılgın Türkler**'den sonra üçlemenin ikinci kitabı **Diriliş-Çanakkale 1915** Mart 2008'de yayımlandı.
- 2009 **Şu Çılgın Türkler ve Diriliş-Çanakkale 1915**'ten sonra "Türkiye Üçlemesi"nin son kitabı **Cumhuriyet-Türk Mucizesi (Birinci Kitap)** Ekim 2009'da yayımlandı.

2010

Senaryosunu yazdığı *Dersimiz: Atatürk*'ün kitabı filmiyle birlikte Mart 2010'da yayımlandı.

Üçlemenin son kitabı *Cumhuriyet-Türk Mucizesi (İkinci Kitap)* Ekim 2010'da yayımlandı.

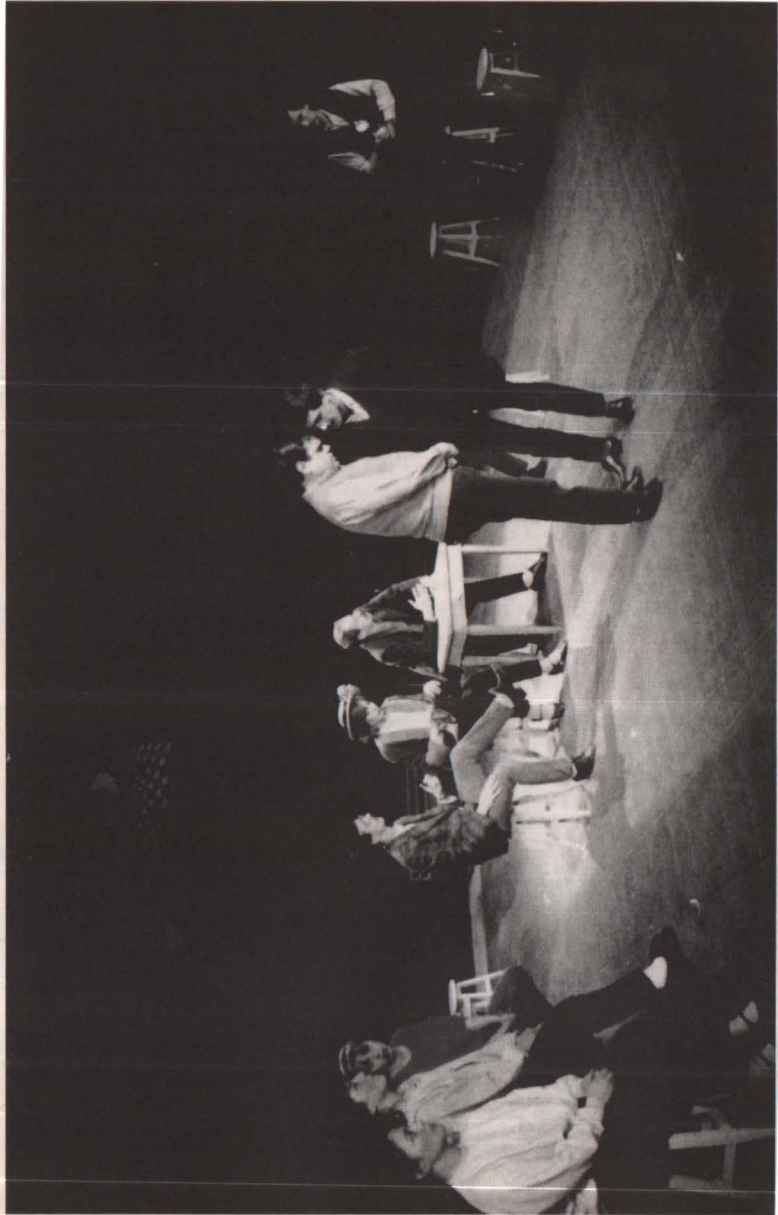
Duvarların Ötesi, Bir Şehnaz Oyun (*Şekerpare* adıyla ve çok değiştirilerek), *Ocak* (*Gurbet Kuşları* adıyla ve değiştirilerek) filme alındı. *Kanaviçe, Ocak, Komşularımız, Sarıpınar-1914, Berberde, Töre* televizyon oyunu yapıldı. Öyküleri *Hisar, Türk Dili* gibi dergilerde yayımlandı.

FOTOĞRAFLAR

Ah Şu Gençler oyunundan,
Ankara Devlet Tiyatrosu, 1984-1985

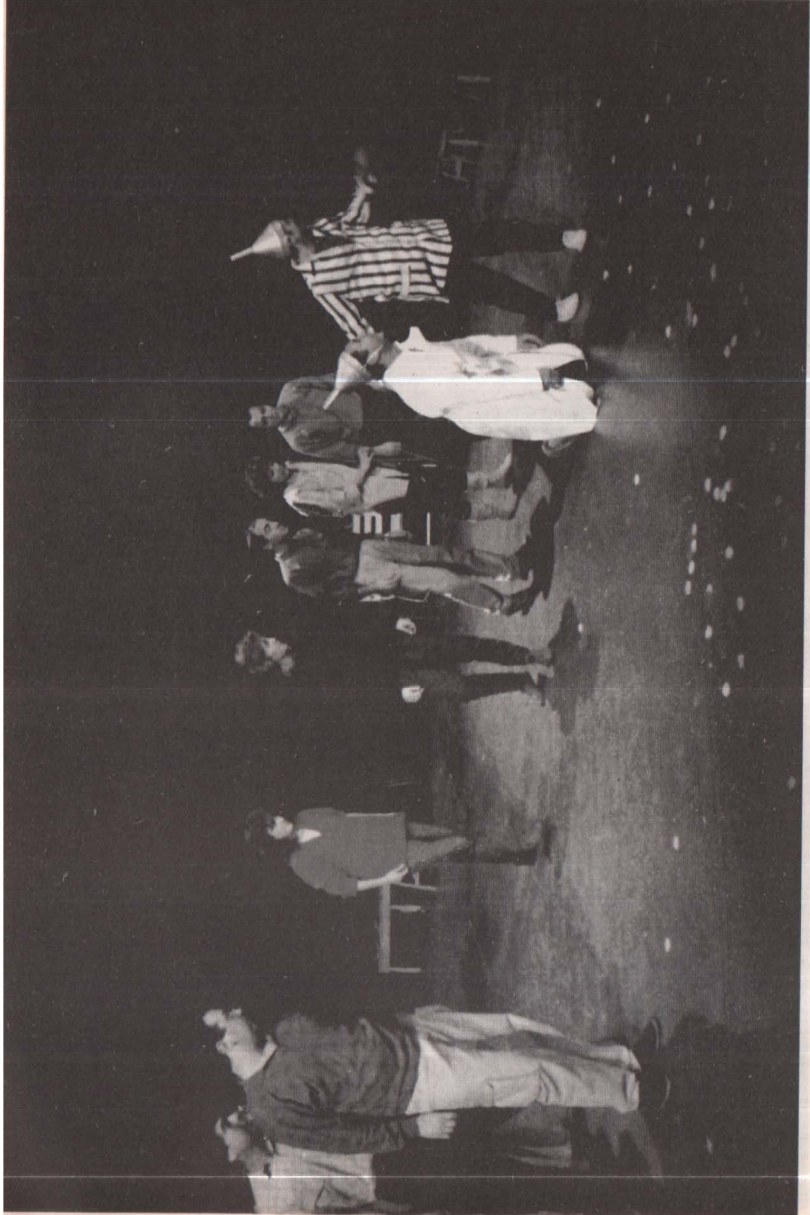

Turgut ÖZAKMAN 1930'da Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Bir süre avukatlık yaptı. Köln Üniversitesi Tiyatro Bilimi Enstitüsü'ne devam ettikten sonra Devlet Tiyatrosuna Edebi Kurul raportörü olarak girdi. TRT'de Program Müdürlüğü, Merkez Program Daire Başkanlığı, Genel Müdür Yardımcılığı, Devlet Tiyatrolarında Genel Müdür Başyardımcılığı ve dört yıl Genel Müdürlük yaptı.

Radyo-Televizyon Yüksek Kurulu'nda (1988-1994) üyelik ve Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu.

DTC Fakültesi Tiyatro Bölümü'nde 30 yıl 'dramatik yazarlık' dersi öğretim görevlisi olarak çalıştı. Evli. Üç çocuğu, üç torunu var.

1998'de, kendisine, 'üstün hizmetleri dolayısıyla' Anadolu Üniversitesi'nce *Fahri Doktor* unvanı verildi.

Birçok oyun, senaryo, roman, tarih konusunda araştırma kitapları yazdı.

Çeşitli ödüllerin yanı sıra 1999'da, 'Türk toplumunun kültür ve sanat hayatına katkı ve hizmetlerinden dolayı' Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'ne değer görüldü.

2005'te yayımlanan ve büyükyankı uyandıran **Şu Çılgın Türkler** adlı belgesel romanı dolayısıyla Yeditepe Üniversitesi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi tarafından Fahri Doktor unvanı, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi tarafından ise Topluma Katkı, Topluma Hizmet ve Atatürk Ödülü ile ödüllendirildi, pek çok kuruluşan özel ödül aldı.

"Türkiye Üçlemesi"nin diğer kitapları **Diriliş - Çanakkale 1915** 2008'de, **Cumhuriyet - Türk Mucizesi** 2009'da ve **Cumhuriyet - Türk Mucizesi ikinci kitap** 2010'da yayımlandı. Senaryosunu yazdığı **Dersimiz: Atatürk**'ün kitabı filmiyle birlikte 2010'da okurlarıyla buluştu.

Türk tiyatrosuna kazandırdıkları ile önemli tiyatro yazarlarımızdan biri olan Turgut Özakman'ın "Bütün Oyunları" dizisinin üçüncü kitabında sekiz çocuk ve gençlik oyununa yer verilmiştir. "Ah Şu Gençler", ülkemizde en çok sahnelenmiş eleştirel, müzikal bir oyundur. Diğer oyunlarda da ülkenin gerçekleri, yazarın kendine has çarpıcı üslubuyla aktarılmaktadır.

b
Bilgi

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978-975-22-0257-3
2011.06.Y.0105.4264

KDV Dahil 15 TL